RUDIMENTA
HISTORICA,
SIVE
Brevis, facilisque
METHODUS
Juventutem Orthodoxam notitiâ Hiſtoricâ imbuendi,
Pro Gymnaſiis *S*ocietatis JESU
Auctore
Ejuſdem Societatis Sacerdote.

OPUSCULUM SEXTUM.

Epitomen Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ complectens.

LUBLINI
Typîs Collegii Societatis JESU
Annô Domini 1761.

PRÆFATIO.

PRæsens hoc Opusculum nonnisi Epitomen quandam Historiæ Ecclesiasticæ continet, unde juventus Catholica dirigatur, animeturque ad pleniorem Historiæ hujus notitiam suopte ingenio atque industria ex idoneis subinde auctoribus hauriendam. Nemo proin vitio nobis verterit, si non pauca memoratu digna strictim duntaxat attigerimus, aut omnino prætermiserimus. Cùm enim & hoc, & priora opuscula omnia nonnisi juventutis nostræ scholasticæ usui sint destinata, hanc utpote aliis insuper occupationibus scholasticis distentam, nimia rerum mole gravandam haud esse censuimus. Sufficere nihilominus hæc videntur cùm ad singularem Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ amorem & existimationem teneris adolescentium animis instillandam, tum ad eosdem in Religione orthodoxa corroborandos. DEUS Opt. Max opellam hanc ad suum, suæque Ecclesiæ honorem feliciter evenire jubeat; Lector verò benevolus hunc literariæ juventutis commodo impensum laborem æqui bonique consulat.

Parti-

Partitio Opuſculi.

Complectitur hoc ſeptemdecim, quæ præteriêre, & duodeviceſimum, quod nunc vivimus ſæculum. In quovis horum ſummatim percenſebimus.

1. Succeſſionem continuam Summorum Pontificum.
2. Eorundem vivendi regendiq; rationem.
3. Eccleſiæ ſtatum quovis ſæculo.
4. Ejuſdem incrementa.
5. Hæreſes potiores.
6. Concilia.
7. Sacros quosdam ritus inductos vel antiquatos.
8. Ordines Religioſos recens inſtitutos.
9. Homines ſanctitate & doctrinâ celebriores,
10. Unum alterumq; miraculum.

Introductio ad Historiam Ecclesiasticam.

1. *Quid est Historia Ecclesiastica?*
Est rerum ad Ecclesiam Religionemque pertinentium notitia & commemoratio.

2. *Quotuplex hæc est Historia?*
Duplex, veteris nempe & novæ Legis. De illa egimus in primo; de hac in sexto hoc opusculo agendum erit.

3. *Quid porrò est Ecclesia?*
Est omnium, Christi fidem atque doctrinam profitentium congregatio, quæ ab uno supremo Præside, Christi nempe in terris Vicario gubernatur.

4. *An non plures existunt Ecclesiæ?*
Tametsi Ecclesiam pro locorũ linguarumque diversitate appellemus Latinam, Græcam, Gallicanam, Indicam, Americanam &c. hæ tamen omnes Ecclesiæ singulares nonnisi unam, Catholicam & Apostolicam constituunt Ecclesiam, omnes omnium locorum ac temporum orthodoxos complectentem. Unum igitur Christi ovile & unus Pastor est; is nempe, cui

Chri-

Christus dixit: *Pasce oves meas:* Quicunque ergo Pastori huic subesse renuunt, Christi oves non sunt ac proinde nec membra Ecclesiæ DEI.

5. *Quis Ecclesiam fundavit?*

JESUS Christus, æternus Dei Filius, summusque noster Sacerdos, qui antequam in Cœlum ascenderet, suum in terris Vicarium constituit Petrum, eique Ecclesiam summa plenaque potestate regendam commisit.

6. *Undenam igitur suprema Pontificum Romanorum potestas?*

A Christo ipso, qui non Petro solùm, sed omnibus ejus successoribus dixit: *Tibi dabo claves regni cælorum. Pasce agnos meos; pasce oves meas. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

7. *Quæ quãtaque hæc summi Pontificis potestas?*

1. Remittendo, vel retinendo peccata, cœlum aperire potest, vel claudere, 2. Refractarios à piorum societate & communione excludere, 3. Ex Ecclesiæ thesauro pœnas peccatorum temporarias remittere. 4. Ejusdem, tanquam supremi Pâstoris est veram sanamque doctrinam à falsa & perversa discernere & dijudicare &c.

8. *Num Pontifices Romani temporali quoque potestate & jurisdictione sunt præditi?*

Potestatem hanc invictis dudum argumentis demonstrârunt Doctores Catholici contra hæreti-

reticos, aliosque Ecclesiæ & Sacerdotii hostes, ad quorū vim iniquissimis præsertim hisce temporibus coërcendam temporali quoque potentia censuque opus esse supremo gregis Dominici Pastori nemo prudens inficias iverit. Hinc divino planè consilio factum, ut Constantinus M. Pipinus Rex ejusque filius Carolus M. Ludovicus Pius, Otho M. Henricus Sanctus, Matildis Heroina illa incomparabilis, aliique possessiones Ecclesiæ donârint, quas Territorium Pontificium, ubi Papa temporalem quoque dominatum tenet, nominamus.

9. *Quibus porrò titulis, nominibusque Romanus Pontifex appellari solet?*

1. Papæ nomen, quo Patrem significamus, omnibus olim Episcopis commune, soli dein Romano Episcopo, tanquam Patri Patrum & Episcopo Episcoporum, per antonomasiam fuit attributum. 2. *Beatissimus* & *Sanctissimus* idcirco nuncupatur, quia Christi vices gerit. 3. *Romanus* vocatur non eo duntaxat, quòd Romanus sit Episcopus, sed quòd urbs hæc ex Dei dispositione sit quasi centrum Religionis Catholicæ, sedesque stabilis ac propria Vicarii Christi. 4. Dicitur quoque *Pontifex Maximus*, *Caput Ecclesiæ*, *Doctor* omnium Fidelium &c. 5. S. Gregorius M. *Servus Servorum Dei* se appellavit, cujus exemplum reliqui exinde Romani Pontifices sunt imitati.

10. *Quid rei ac nominis Hierarchia Ecclesiastica?*

Est

Est sacer Principatus, sive regimen Ecclesiasticum ex pluribus constans mēbris, ita inter se ordinatis ac dispositis, ut alia ab aliis pendeāt, quæ cùm uni omnia subsint capiti, Romano nempe Pontifici regimen hoc plane Monârchicum est.

11. *Quibusnam ex membris constat Hierarchia Ecclesiastica?*

1. Caput est Romanus Pontifex. 2. Cardinales sunt administri & consiliarii Papæ. 3. Hos sequuntur Patriarchæ. 4. Primates. 5. Archiepiscopi. 6. Episcopi. 7. Sacerdotes. Diaconi &c. Inter omnes hos Papa non tantùm principatum, sed supremam quoque potestatem solus obtinet, quam certos intra limites Episcopis, hique suis iterum terminis circumscriptā communicant Sacerdotibus,

12. *Quid de Cardinalibus memorandum?*

Horum officium, non item nomen, inde ab Ecclesiæ exortu inclaruit; constat enim, ipsū S. Petrum pastoralis sui muneris adjutores, quod proprium Cardinalium munus est, ascivisse Linū, Cletum, Clementē &c. S. Evaristus Romæ septem Diaconos sive administros delegit, quos S. Sylvester *Cardinales* cœpit appellare. Horum numerus sæculis sequentibus modò auctus, modò imminutus est, donec Sixtus V. edito diplomate haud plures septuagenis esse voluit, nempe Cardinales Episcopos sex, Presbyteros quinquaginta, Diaconos quatuorde-

decim. Hi omnes unum cum Papa corpus & *Consistorium* efficiunt, ac proinde proximum dignitatis locum post illum obtinent.

13 *Quid de Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis commemorandum?*

Sacra hæc munia & dignitates inde ab Apostolorũ temporibus, atque ex ipsius S. Petri institutione in Ecclesia semper extitêre, quod ad rem ipsã attinet. Patriarchæ, hoc est, *Patrum Principes* præsunt Archiepiscopis & Episcopis non unius tantùm Provinciæ, sed totius regni aut etiã partis mundi. Horũ alii dicuntur *Majores* nempe Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus, quibus tamen, licet olim perampla fuerit potestas, hodie in Ecclesia Catholica fere nil nisi titulus superest, postquam quatuor illas sedes Patriarchales occuparunt Schismatici. Alii *Minores*, uti Aquileiensis, Venetus, Indiarum, & antehac Æthiopiæ, quibus nuper Olyssiponensis accessit. Verùm hi nonnisi nomine & titulo à Primatibus discrepant.

Primates sunt primi inter regni aut regionis cujusdam Archi-Episcopos & Episcopos, in quos, nisi aliàs sint exempti, etiam jurisdictionẽ exercent. Germaniæ Primas est Archiepiscopus Salisburgensis, qua Primatûs dignitate olim S. Norbertus Archiepiscopus Magdeburgensis ab Innocentio II. Papa, & Lothario II. Imperatore est auctus. Hispaniæ Primas est

Archiepiſcopus Toletanus, Galliæ Lugdunenſis, Bituricenſis &c. Poloniæ Gneſnenſis, Hungariæ Strigonienſis, Bohemiæ Pragenſis, Belgii Mechlinienſis &c.

Archiepiſcopi (qui & Metropolitæ, ſive *Metropolitani* à Metropoli aliarum urbium & diœceſium quaſi matre dicuntur) præſunt Provinciæ cujuſdam Epiſcopis, qui eorundẽ *Suffraganei* vocantur. Inſigne Archiepiſcoporum *Pallium* eſt, quod ex candida agnorũ lana contextum, & 4. crucibus diſtinctum, torquis inſtar circumiens humeros, veſtibus Pontificalibus ſuperinduitur. Utitur hoc in primis Romanus Pontifex, qui illud Patriarchis, Primatibus & Archiepiſcopis omnibus & quibuſdã etiam Epiſcopis confert.

Epiſcopi ab *inſpicio*, *inviſo*, ſic appellati. Clero & populo Chriſtiano in ſua quiſque Diœceſi præſunt.

14. *Quid eſt Conciliũ generale ſive œcumenicũ?*
Eſt conventus omniũ, vel potiorum totius orbis Epiſcoporũ, cui Papa vel ipſe, vel ejus Legati præſident, ubi quæſtiones de Religione potiſſimùm controverſæ deciduntur. Conciliũ hujuſmodi universã refert Eccleſiam, neque in definiendis fidei dogmatis errare unquam poteſt. Contrà, Conciliũ ſine Papa acephalũ eſt, neq; de ullo poteſt dogmate deciſionẽ facere.

15. *Quid eſt Concilium particulare?*
Quod ab Archiepiſcopis & Epiſcopis nationis

cujuſ-

cujusdam sub Patriarcha, vel Primate; vel à Provinciæ alicujus Episcopis cum, & sub suo Archiepiscopo, rebus singularium quarundam Ecclesiarum ita exigentibus celebratur. Illud vocatur Concilium *Nationale*, istud *Provinciale*: neutrum tamen, quod ad fidei dogmata attinet, certæ & indubitatæ est auctoritatis; multò minus Synodus Diœcesana, à Diœcesis cujusdam Clero cum & sub suo Episcopo celebrari solita.

Historia Ecclesiastica.

Sæculum I.

1. *Quinam Pontifices sæculo primo Christi Ecclesiam rexêre?*

1. S. Petrus ad ann. Chr 65.
2. S. Linus 67. *Reliquos vide in Tabula Chronologica in fine Opusculi.*

2. *Quid de primis his Pontificibus quàm brevissimè dicendum?*

S. Petrus, primus Christi in terris Vicarius, sedem, quam Antiochiæ priùs fixerat, Romã exinde transtulit, ubi doctrina & miraculis cõplures ad Ecclesiam Christianã aggregavit, & Simonẽ magum, à Dæmone in àëra sublatum, fusis ad Deum precibus, ex alto præcipitem egit, Neronis dein jussu cruci corpore inverso affixus. De ejus Romã adventu, & obitûs anno, deque ordine successionis primorum

pontificum variant scriptores, dum alii cum Baronio Eusebii chronicum, sæpiùs aberrans; alii contra Damasi potiùs chronicū, veteresque Romanorū Pontificū catalogos cum Papebrochio, Antonio Pagi &c. sequuntur, quorū vestigiis & nos inhærebimus. S. Clemens, septé Urbis Regiones totidem Notariis distribuit qui Martyrū præcipuè res gestas literis consignarent. Huic quidā in Pontificum serie præponunt Cletū, quem non pauci unum eundēque cum Anacleto esse autumant. Ex horum proinde sententia Lino gloriosa morte sublato A. 67. suffectus est Cletus, qui A. 73. cum Philosophis Urbe excedere jussus, Pontificatu se abdicavit, quem dein Clemens susceptū gessit usque ad A. 83. quando ad necem aliâ, quam Fidei causâ inferendā quæsitus, Pontificatum Cleto, cessit, quem exinde Christiani Anacletum, id est *Revocatum*, appellare cœperunt. Verùm in re incerta à cōmuni opinione haud recedendū esse arbitror. S. Clemens porrò, quod sacro virginitatis velamine S. Domitillā consecravit, iterū Urbe pulsus, tandem A. 107. imperante Trajano Martyr occubuit.

3. *Quis Ecclesiæ status sæculo primo?* Pusillus etiamnū Christi grex per ipsas persecutiones, quibus tum à perfida Judæorū gente, tum ab Imperatoribus ethnicis atrocissimè exagitabatur mirificè crevit. Ingens prorsus fervor erat Christianorū illorum, qui terre-

no-

norũ cura omni abjecta, rebus duntaxat divinis operā dabant. Unde Ecclesia tot propè sanctos, quot membra numeraverat. Nero omnium primus, & post hunc Domitianus in Christianos crudelissime sævire cœpit.

4. *Qua ratione Ecclesia primo sæculo propagata est?*

Apostoli ad Christi Evangelium ubivis gentium promulgandum per orbem universum dividebantur. Horum Principes Petrus & Paulus post varias regiones Christianæ fidei dogmatis imbutas, Romā commigrârunt. Jacobus major Hispaniam, Joannes Asiam minorem, Andreas Scythiam; & Achaiam, Philippus Asiam superiorem, Thomas Parthos & Indos, Bartholomæus Indiam citeriorem & majorem Armeniam, Matthæus & Mathias Æthiopiam, Simon Mesopotamiam & Persidem, Judas Thaddæus Arabiam & Idumæam &c. lustrârunt.

5. *Quæ potissimùm hæreses primo statim sæculo sunt exortæ?*

Agmen ducit Simon magus, qui oblatâ pecuniâ Spiritûs S. gratiam licitari est ausus. Unde Sacrorum nundinatio *Simonia dicitur.* Docebat præterea hominem carere libero arbitrio, bona opera haud esse necessaria &c.

Cerinthus & Ebion Christo divinitatem abrogabant; Horum errores ut refutaret S. Joannes A. Chr. *96.* suum conscripsit Evangelium, ubi Christi Divinitatem præcipuè vindicat.

cat.

cat. Nefandæ Nicolaitarum hæresis auctor fueritne Nicolaus, unus ex septem Diaconis, an alius quispiam incertum est.

6. *Quæ Concilia celebrata fuêre sæculo primo?* Primum Concilium celebrarunt Apostoli post Christi Ascensionem Hierosolymis, ubi Mathias cœlesti sorte electus, ac Judæ proditori surrogatus est. In altera Synodo Hierosolymitana septem Diaconi delecti & initiati fuêre; qui egenorum curam gererent, atque ad arā ministrarent. In tertio Concilio ibidem coacto Circumcisio, aliique legis Mosaicæ ritus aboliti fuêre. In hac Synodo S. Petrus tanquam Ecclesiæ Caput, Judexque supremus sententiam pronunciavit.

7. *Qui ritus sacri introducti hoc sæculo?* 1. Antiochiæ Christi asseclæ Christiani appellari cæpêre. 2. Dies Dominica, solemnitas Natalis Domini, Epiphaniæ, Paschatis; sive *Resurrectionis* & Ascensionis Christi ac Pentecostes instituitur. 3. Quadraginta dierum & quatuor temporum jejunium ex traditione Apostolica observatur. 4. Aqua lustralis adhibetur. 5. Signum crucis Christianis omnibus frequentissimo in usu est. 6. Preces Canonicæ in templis alternante choro statis horis decātantur. 7. Stationes, seu comprecationes ad Sanctorum Martyrum sepulchra frequentātur. 8. Nomina Christianorū, præsertim Episcoporum virorumque illustrium in duplici tabella

libri

libri in morem clausa, hinc vivorũ, illinc mortuorũ describuntur, atque ad Missæ memento recitantur. 9. Diaconissæ viduæ erant vita probatissimæ, annos ampliùs sexaginta natæ, quæ Ecclesiæ januam, per quam fæminæ ingrediebantur, & locum, ubi hæ separatim à viris orabant, custodiebant; persecutionũ tempore mulieres ad constantiam animabant, eleemosynis juvabant, ad Baptismum & extremã unctionem recipiendam parabant, mortuas vestiebant &c. 10. Agape (ab charitas) epulum erat in mutui amoris signum post sacram synaxim, remque divinam peractam in Ecclesia celebrari solitum, divitibus æque ac pauperibus eidem mensæ accumbentibus, quæ dein convivia ob varios abusus abrogata fuêre. 11. S. Anacletus Clericis comam alere prohibuit, sanxitque, ut Episcopus à tribus Episcopis cõsecraretur. 12. S. Evaristus Urbem in septẽ Parochias, quas Regiones vocabant, distribuit. His septem præfecit Diaconos, qui Christianis animæ corporisque subsidia subministrarent.

8. *Quid de Religiosis ordinibus primo hoc sæculo memorandum?*

1. Ordo Religiosus haud dubiè à Christo ipso & Apostolis originem ducit. 2. S. Joannes Baptista vitæ solitariæ sive Anachoreticæ Antesignanus meritò dici potest. 3. S. Dionysius Areopagita, æqualis temporũ istorum, vitæ monasticæ mentionem facit. 9. Qui-

9. Quinam Sancti primo præcipuè sæculo inclaruêre?
Sanctissima Dei Genitrix & Virgo Maria Sāctorum omnium Regina, quæ annum agens 72. à virgineo suo partu 57. in cœlum translata est. S. Joannes Baptista. S Apostoli, è quibus solus Joannes nonagenario major mortem obiit incruentam. S. Thecla prima Martyr, &c.

Post Sanctos Apostolos & Evangelistas primo sæculo scripsêre S. Hermas, Presbyteri & Diaconi Achajæ, qui S. Andreæ martyrium literis mandârunt. S. Clemens Papa. S. Polycarpus, S. Ignatius, S. Dionysius &c. Quibus S. Hieronymus Senecam quoque, Neronis Magistrum, Philonem item & Josephum Judæos annumerat.

10. *Quænam miracula hoc sæculo patrata?*
Maxima & innumera, quorum aliqua in actis Apostolorum percensentur. Id verò omni miraculo mirabilius fuit, Apostolos, homines in speciem abjectos, rudes & ignobiles Religionem, naturæ corruptæ tantopere adversantem, cujus auctor Christus, latronis instar in cruce mortuus, tanquam æternus Dei Filius adorandus proponebatur, tot regnis ac provinciis persuadere potuisse, tametsi Imperatores, Reges ac Principes omnibus viribus obniterentur.

Sæculum II.

1. Quinam Pontifices hoc seculo Ecclesiā gubernârūt?
7. S. Alexander ad annum 116. Re

Reliquos vide in fine Opusculi,

2. *Qua laude hi Pontifices præfuêre Ecclesiæ?* Vitæ erant inculpatæ prorsus; utque externo cultûs divini decore & majestate pietatē cultumque Christianorum interiorem foverent, varios ritus cæremoniasque instituerunt. Cæterùm temporibus hisce dignitas Pontificia inde quoque summum adepta est splendorem, quòd gradum sterneret ad gloriosam martyrii laureā, qua Pōtifices hi omnes decorati fuêre.

3. *Quis sæculo II. Ecclesiæ status erat?* Ecclesiæ ager multiplici persecutione velut aratro subactus, totque Martyrum sangvine irrigatus, uberiores identidem fructus protulit. Quin ipse hic sangvis Martyrum semen erat Christianorum, qui heroicis suis virtutibus, vitæ innocentia, morumque integritate omnibus exemplo erant & admirationi. Persecutio tertia cœpta est imperante Trajano, quarta sub Imperatoribus Marco Aurelio & Lucio Vero.

4. *Quanta hoc Sæculo incrementa cæpit Ecclesia?* S. Barsimæus Episcopus Edessenus in Syria quam plurimos ad verā fidem adduxit. In Anglia S. Lucius Regum omnium primus Christo nomen dedit, regnoque postmodū ac patriâ relictâ, Christianæ Fidei lucem Rhætiæ Alpinæ, locisque finitimis intulit adversa plurima perpessus. In Gallia & Sabaudia S. Irenæus Evangelium annunciavit. Donaldus Scotiæ Rex

à S.

à S. Victore Pontifice aliquot fidei Christianæ præcones petiit & impetravit.

5. *Quæ Hæreses secundi Seculi?*

Ampliùs triginta percensentur, è quibus 1. Gnostici, etsi vitam plùs quam belluinam ducebant, *Intelligentes* tamen sive *Sapientes* appellari volebant. 2. Chiliastæ, sive *Millenarii* somniabant, electos omnes post universalem illum corporum ad vitam reditum cum Christo in terra hac mille annis regnaturos, corporisque voluptatibus fruituros. Eucratitæ, Tatiani discipuli, execrabantur matrimonium, primosque parentes Adamum & Evam sempiternis addictos suppliciis affirmabant. 4. Montanistæ sive Catapryges ad Montani Patriarchæ sui exemplum hypocrisi pleni vitæ rationem in speciem oppidò austeram profitebantur. Nam præter alias austeritates ter quotannis quadraginta dierum inediâ corpus macerabant. Qua virtutis simulatione ipse adeò Tertullianus in errorem ac hæresim est inductus. 5. Marcionitæ Marcionis asseclæ negabant corporum ad vitam reditum, ac duo rerum principia statuebant, bonum unum, alterum malum. Hæresis hæc, uti aliæ plurimæ, ope potissimum atque operâ fæminarum propagata est.

6. *Quæ Concilia convocata?*

1. In Conciliis, Romæ, Cæsareæ Palæstinæ, in Gallia & alibi coactis contra: *Quartadecimanos*

decretũ eſt, ut ex inſtitutione Apoſtolica Paſcha ſemper die Dominica, nec unquam cum Judæis celebraretur. 2. Contra Montaniſtas pluribus in Conciliis definitum eſt, relapſos poſt Baptiſmum, uti & Religionis deſertores ad agendam pœnitentiam admitti poſſe ac debere. Damnata quoque triplex *Montaniſtarũ Quadrageſima*, fucatusque illorum rigor & affectatæ auſteritates.

7. Qui ritus ſacri introducti?

1. S. Alexander decrevit, ut aqua conſecrata ſale admixto perpetuò in templis aſſervaretur, & in cubiculis adhiberetur adverſus Dæmonũ infectationes, aliaque corporis & animæ mala. Miſſæ addidit Epiſtolam & Evangelium, ejuſdemque Canoni hæc verba: *Qui pridie quàm pateretur*, & poſt conſecrationem: *Unde & memores* &c. uſq; ad *Memento* defunctorum. 2. S. Xiſtus ſive Sixtus vaſa ſacra à laicis tangi vetuit, & in Miſſa triſagion, *Sanctus*, *Sanctus*, *Sanctus*, jam antea uſu receptum, decreto ſtabilivit. 3. S. Teleſphorus ſolenne quadraginta dierum jejunium, ab Apoſtolis inductum, nova lege confirmavit, hymnumque Angelicum *Gloria in excelſis*, in Miſſa cantandum curavit. 4. S. Hyginus Presbyterorum & Diaconorum, de quibus in actis Apoſtolorum fit mentio; Subdiaconorum item, Ordinumque Minorum gradus diſtinctiùs ſecrevit. 5. S. Soter in nuptiis ſolemnes à Sacerdote precationes adhiberi

beri

beri jussit. 6. Die Domini Natali ter à singulis Sacerdotibus Missæ sacrificium iterabatur, &c.

8. *Quid de Religiosis Ordinibus dicendum?*

Apostolos ipsos vitæ Religiosæ & cœnobiticæ fundamenta jecisse, compertum habemus, quāvis quod ad certos ritus, vestimenta, habitationem, solennem Professionem &c. attinet, post Sæculum III. quando horribilis illa universalium persecutionum tempestas sedata est, Ordines Religiosi suam primum maturitatem sint assecuti. S. Pius Papa certos præscripsit ritus, quibus Deo sacratæ Virgines velarentur.

9. *Quinā doctrinâ & sanctitate Sæculo II. claruêre.*

Inter scriptores Ecclesiasticos eminuerunt S. Justinus Philosophus & Martyr, S. Melito Episcopus Serdensis, Athenagoras Philosophus Christianus, S. Theophilus Episcopus Antiochenus. S. Irenæus Episcopus Lugdunensis &c. Inter complures alios Sanctos conspicui erant S. Simeon Episcopus Hierosolymitanus, SS. Titus, Timotheus, & Onesimus discipuli S. Pauli, Eustachius cum Sociis, S. Getulius cum S. Symphorosa conjuge & septem filiis, SS. Gervasius & Protasius, S. Felicitas cum septem filiis &c.

10. *Quæ miracula celebratiora?*

1. Recurrente annua S. Clementis memoria mare longiùs recedens Christianis viam aperuit ad ejusdem Martyris sepulchrum, sub undis divinitus exstructum. 2. In expeditione,

contra Marcomannos ſuſcepta, Chriſtiani milites exercitui Romano, in maximas anguſtias compulſo, atrocique inſuper ſiti vexato pluviam peropportunam; hoſtibus verò fulmina & grandinem cœlo evocârunt: unde legio illa *Fulminatrix* dicta. Miraculi hujus vel ethnici ſcriptores meminêre.

Sæculum III.

1. *Quinam Pontifices Ecclesiæ præfuêre?*

17. S. Calliſtus ad ann. 222.

Reliquos vide in fine Opuſculi.

2. *Quid de Sanctis hiſce Pontificibus ſummatim dicendum?*

S. Zephyrinus, qui exeunte ſeculo priore Petri Cathedrā conſcendit, Montaniſtas, cumque his Tertullianū ab Eccleſiæ communione repulit, S. Stephanus inter Miſſarum ſolénia ab Imperatoris ſatellitibus trucidatus eſt. S. Dionyſius, Græcus primùm Monachus, magna deìn virtutis & ſapientiæ laude Pontificatū geſſit. S. Marcellinum timore perterritū deorum ſimulacris thus adoleviſſe, negant hodie eruditiores; qui & Concilium Sinueſſanū, & ejus acta ab hæreticis Donatiſtis confiсta eſſe cenſent.

3. *Quis tunc Eccleſiæ ſtatus?*

Creſcente perſecutionum atrocitate Chriſtianorum pariter & animus crevit & numerus. Non deerant tamen, qui ad declinanda tormen-

menta ab ethnicis magiſtratibus libellos (undè *Libellatici* dicti ſunt) emerent, quibus teſtatum fieret, ipſos idolis ſacrificâſſe. Quintæ perſecutionis concitator fuit Imperator Severus, ſextæ Maximinus, ſeptimæ Decius, octavæ Valerianus & Gallienus, nonæ Aurelianus.

4. *Quæ Chriſtianæ Reipublicæ incrementa?*
1. Tota fere Gallia Severi Imperatoris tẽporibus Chriſtiana ſacra ſuſcepit. 2. Ipſæ adeò barbarorum in Romanum Imperium incurſiones anſam iiſdem præbuêre ad Religionem orthodoxam, cognita perſpectaque Chriſtianorum virtute morumque integritate, amplectẽdam. 3. Sub tertii ſeculi finem Religio Chriſtiana per omnes orbis cogniti regiones propagata eſt, Romanique Imperii tunc ampliſſimi dimidia certe pars eidem adhæſerat.

5. *Quæ hæreſes & ſchiſmata exorta hoc Sæculo?*
1. Origenes, qui priùs Eccleſiam eximio eruditionis virtutisque ſplendore illuſtraverat, ex Platonis dein libris multos hauſit errores, hæreſumq; variarum ſparſit ſemina. 2. Novatiani omnia peccata æqualia eſſe dicebant. Damnabant ſecundas nuptias, & cum Montaniſtis negabant pœnitentiam eſſe ſacramentũ. 3. Sabelliani divinarum perſonarũ trinitatem inficiabantur. 4. Paulus Samoſatenus Chriſtũ merum eſſe hominem, affirmabat. 5. Manes Manichæorum Coryphæus liberũ hominis negabat arbitrium, & cum Marcionitis duplex rerum o-

mnium statuebat principiū, bonum unum, alterum malum, à quo omnes cibi, resque corporeæ essent productæ. Docebant item Manichæi, fas non esse invocare Sanctos, aut eorum Lipsana in honore habere ac veneratione. Eodem hoc Sæculo Episcopi quidam Sanctitatis laude celebrati, baptismo ab hæreticis initiatos sacro iterum fonte abluendos esse contendebant. Alii Chiliastis accessêre, donec ultraque hæc sententia Sede Apostolica erroris fuit damnata.

6. Quæ Concilia celebrata?

A. 252. in Concilio Romæ contra Novatianū coacto, decretum est, ut, qui suppliciorū metu idolis sacrificâssent, actâ ritè pœnitentiâ, in Fidelium numerum reciperentur. A. 257. in Concilio itidem Romæ celebrato Hæreticorum Baptismus ratus habebatur. A. 265. in Concilio Antiocheno Pauli Samosateni hæresis est damnata &c.

7. Qui ritus sacri introducti?

1. S. Zephyrinus, S. Eucharistiæ sumptionem tempore Paschali imperat. 2. S. Callistus quatuor temporū jejunium ex Apostolica traditione celebrari solitum, confirmat. 3. S. Urbanus sacra vasa ex argento fieri mandat. 4. Christianorū sepulchra consecrantur. 5. Litaniarum usus in Orientis Ecclesia frequentatur. 6. S. Felix pios quosdam ritus in templorū dedicatione præscribit. 7. Eulogiæ sive panes sacrati

ad

ad finem Missæ in templis distribuuntur. 8. Anterus Martyrũ res gestas accurate conscribendas curat. 9. Publicæ, pluriumque annorũ pœnæ hoc & superiore Sæculo pœnitentibus irrogatæ. 10. Missæ sacrificio, quod breviore temporis spatio peractum primò fuerat, à diversis dein SS. Pontificibus variæ precationes ac cæremoniæ adjectæ.

8. Quinam Ordines Religiosi instituti?

1. Vita Eremitica non tam inchoata, quàm illustrata & propagata est à S. Paulo Eremita. 2. S. Cyprianus Episcopus Carthaginẽsis, qui de disciplina & habitu Virginum librum scripsit, Regulariũ Sacerdotũ Congregationẽ instituit.

9. Quinam Sæculum hoc doctrinâ & sanctitate potissimùm illustrârunt?

Præter Tertullianum & Origenẽ, qui post insignes prorsus ingenii partus, Ecclesiæ bono editos, in varios tandem rapti sunt errores, scripsêre Clemens Alexandrinus; Minutius Felix, S. Cyprianus Episcopus Carthaginensis, S. Gregorius Thaumaturgus Episcopus Neocæsareensis. Inter Sanctos Martyres excelluêre Laurentius, Mauritius cum Sociis, Sebastianus, Georgius; Barbara, Cæcilia, Apollonia, Agatha &c.

10. Quæ miracula à variis Sanctis patrata?

1. S. Gregorius Thaumaturgus precibus suis montem, templi ædificationi obstantem, loco movit. 2. S. Cypriano Sacris operante, mulier

ad mensā Eucharisticā ausa indigne accedere subita morte plectitur. S. Felix Nolanus, S. Agatha, S. Christina, &c. multis miraculis claruêre.

Sæculum IV.

1. *Quinā Christi Vicarii Petri Cathedrā tenuêre?*
31. S. Marcellus ad ann. 310.

Reliquos vide in fine Opusculi.

2. *Quâ commendatione supremo munere pastoritio sunt perfuncti?*

Omni ope atque opera connitendum iis fuit, ut grassantibus tunc hæresibus obsisterent, lupos que Christi ovile quaquaversùs infestantes, arcerent: id quod & vitæ sanctitate & doctrina Apostolica egregiè præstitêre. S. Liberius Athanasii defensor, Arianæque hæresis oppugnator acerrimus, ab Imperatore Constantio ejicitur in exilium, ubi biennio post propter atrocissima crimina, ab hæreticis Athanasio afficta, hujus damnationi & ipse tandem subscripsit, & cum Arianis quibusdam Episcopis, Catholicos sese astutè simulantibus, communicavit. In expulsi porrò Liberii locū Felix Diaconus Catholicus Arianorum operâ intruditur primum, dein nuntiata Liberii cum Arianis communicatione & subscripta ab eodē Athanasii damnatione à Catholicis quoque recipitur. Reposcentibus postea Romanis Liberius à Constantio restituitur, pulso Felice, qui Arianis & Constanti, tametsi illorum operâ ad Pon-

Pontificatum sit evectus fortiter se opposuit. S. Liberius porrò, omni cum Arianis communicatione abrupta, Religionem Catholicam, à qua nunquã re ipsa desciverat, quoad vixit, strenuè propugnavit; S. Felix II. verò, quem alii nobiscum, quòd ab Arianis intrusus erat, è Pontificum Catalogo expungunt, ab Ecclesiæ gubernaculis, quæ triennio tenuerat, dejectus, vitam deinceps privatam & quietam egit, Martyribus à quibusdam annumeratus.

3. Quis Ecclesiæ Status?

Postquã horribilis illa tot persecutionum procella, imperante Constantino M. tandem desiit, Cæsarque hic Religiosissimus Ecclesiam ipse tutandam suscepit, hæc variis hæresibus, ex orco emergentibus, vehementer exagitata est. At enim tam parum adversùs petrã illam inexpugnabilem prævalere hæ poterant, atque ethnicorum antea Imperatorum furor. Quin potiùs Ecclesiæ splendor & disciplina per solennes ritus ac cæremonias à SS. Pontificibus ad excitandã Fidelium pietatem introductas, promota plurimum fuit. Et verò vix unquã tot Episcopis sanctissimis, Doctoribusque præstantissimis abundavit Ecclesia, atque hoc sæculo. Sapor Persarum Rex, scelestique Imperatores Julianus Apostata, Constantius & Valens, rei Catholicæ plurimùm incommodabãt.

4. Quæ Ecclesiæ incrementa?

Postquã Constantinus M. A. 312. non solùm

am-

amplissimā Christianæ Religionis amplectendæ potestatem omnibus fecit, sed Christo nomen ipse dedit, Fidelium numerus mirum quantum est auctus. Longobardi cum Rege suo Agelmundo hoc sæculo veræ fidei luce collustrati fuêre. Hunnos Theotimus Scytha, Iberos, Asiæ populum cum Rege Bacurio ancilla Catholica ad Christum adduxit.

5. *Quæ potissimùm hæreses Sæculo IV. grassabātur?*

1. Donatistæ præter alios errores docuêre Ecclesiā ubique terrarum extinctā esse præterquā in suo cœtu, solosque justos, non item peccatores, Ecclesiæ membra esse. Sacrum chrisma conspuebant, & pedibus proterebant. Donatus Hæresiarcha, Episcopus Africanus à S. Melchiade Papa aliisque Episcopis damnatus, ad Imperatorem appellabat. 2. Arius Presbyter Alexandrinus Filium Divinum Patre minorem asse, nihilque extra Sacras literas fide divina credendū esse docuit, rejectis Ecclesiæ *Traditionibus*, decretisque Concilii Nicæni Oecumenici, cujus ac proinde universæ Ecclesiæ judicio suum hæresiarcha hic præferre non dubitavit. 3. Macedonii Episcopi Constantinopolitani præcipuus error fuit, Spiritum Sanctum non esse Deum. 4. Eunomius tradidit, fidem solā sine operibus ad salutem sufficere, ac credenti nullum prorsus peccatum, quātumcunque enorme fuerit. à Deo imputatum iri. 5. Eustachius jejunia, ab Ecclesia præsti-

tu-

tuta, repudiabat. 6. Aerius non solùm jejunia & festa ab Ecclesia indicta, sed preces insuper & sacrificia pro defunctis abrogata volebat, nullumque Episcopos inter & Presbyteros statuebat discrimen. 7. Helvidius Virginitatis hostis infensissimus, hanc Deiparæ abjudicabat, nec majoris esse meriti ajebat, quàm conjugium. 8. Id ipsum docuit Jovinianus Monachus Romanus, qui insuper cibos omnes omnibus omni tempore permittendos esse contendebat: adhæc peccata omnia esse æqualia, gratiā in Baptismo acceptam non posse amitti, æqualē omniū in cœlo fore mercedem &c. 9. Priscillianistæ ut sordes suas ex Manichæorū; Arianorum, & Gnosticorū lacunis haustas obtegerēt hoc veluti symbolo utebantur.

Jura, perjura, secretum prodere noli.

7. *Quæ celebrata Concilia?*

A. 325. in primo Cōcilio Oecumenico, Nicææ Bithyniæ habito, hæresis Ariana à trecentis decem & octo Patribus damnata, & vox *consubstantialis* Fidei symbolo inserta est ad eandem omnino Filii cum Patre divino naturam & divinitatem vindicandam; dirempta quoque cōtroversia de Paschate celebrando. A. 381. Cōstantinopoli Concilium Oecumenicum secundum indictum est, ubi Macedonii præcipuè hæresis Spiritui Sancto Divinitatem abrogare ausi, à centum quinquaginta Patribus condemnata est, ac verba quædam Nicæno symbolo adje-

adjecta. Quæ omnia Occidentalis quoque Ecclesia rata habuit, nisi quod Patriarchæ Constantinopolitano proximum à Papa locum Romæ concedendum haud esse censuerit usque ad Innocentii III. tempora. Damnatæ insuper pluribus in Conciliis *particularibus* hæreses Donati, Priscilliani & Joviniani. In Synodo, A. 359. Arimini coacta, Fidei formulæ, ab Arianis vafrè simulateque concinnatæ, & in speciē Catholicæ, Patres subscripsêre quidem; sed cōperta dein fraude subscriptionē resciderunt. In Synodo Carthaginensi cælibatus sive perpetua Clericorum continentia, quam eodē Concilio teste docuerunt Apostoli & ipsa servavit antiquitas, novis sanctionibus est confirmata.

7. *Qui ritus inducti aut abrogati?*

1. S. Silvester altaria ex lapide *Corporalia* verò sive lintea sacra, quibus Christi corpus Missæ tempore imponitur, nonnisi ex lino confici jussit. 2. Catechumenis Missæ sacrificio ab *Introitu* ad Offertorium duntaxat interesse licebat; inde enim Diaconi voce dimittebantur. 3. Sacro epulo Christiani pluribus in locis quotidie, alicubi diebus duntaxat Dominicis reficiebantur. 4. Hoc & præcedentibus sæculis Christi corpus modò sub duplici, modò sub una duntaxat specie pro temporis locique ratione sumi consuêverat. Nec Eremitæ solum, sed & alii quoque Fideles præsertim persecutionum tempore vel diuturnæ navigationis,

quin

quin & alias panem Eucharisticum domū secū deportabant, urgente necessitate eundem sibi fracturi. Ipsis quoque infantibus, suscepto Baptismi & Confirmationis Sacramento, gutta sacrati sangvinis instillabatur. 5. Catechumeni Sabbatho sancto & pridie Pentecostes solennibus ceremoniis Baptismum, moxque Confirmationis & Eucharistiæ sacramenta accepêre. Quidam etiam Baptismū ad finem usque vitæ distulerant, in quem tamen abusum SS. Patres acriter sunt invecti. *6.* Constituti quoque à Synodo Nicæna Diœcesibus limites. 7. Episcopi, qui in urbibus duntaxat commorabantur, concionibus populum, & catechismo pueros instituebant ipsi, bonaque Ecclesiæ administrabant, Sacerdotibus & egenis pro cujusque indigentia distribuenda. *8.* Chorepiscopi Presbyteri erant, non Episcopi, qui in villis & pagis commissas sibi Ecclesias gubernabant. Ordinesque minores conferre poterant. His tamen quòd in Episcoporum subinde jura involabant, surrogati postmodū sunt *Decani rurales.* 9. Sacris initiandi ordinum interstitia accuratè observabant. 10. Templa non munda solùm sed pretiosa quoque supellectili erāt instructa. 11. S. Damasus Papa ad cujuslibet psalmi finē addi jussit: *Gloria Patri* &c. 12. S. Paulus Eremita preces lapillis, uti hodie globulis precatoriis solemus, dimetiebatur. 13. SS. Martyrū festi dies iis præcipuè in locis, ubi aut affecti

mar-

martyrio aut tumulati fuêre, magna quotannis ſolemnitate celebrabantur. 14. Pridie majorũ ſolennitatum Chriſtiani in æde ſacra congregati noctem totã ſacros hymnos preceſque alternando pervigilabant. 15. In Oriente Chriſtiani ſingulis feriis quartis & ſextis; Romæ verò & alibi feriis ſextis & Sabbathis jejunâbant. 16. Sacræ peregrinationes frequẽtes in uſu erant, nec ſine abuſu tamen, quem S. Gregorius Nyſſenus reprehendit. 17. Anaſtaſius ſanxit, ut Miſſæ ſacrificio ad Evangelium omnes ſtarent. 18. Quatuor hiſce ſæculis ſequentibus, graviorum criminum v.g. adulterii reis, pœnæ publicæ ſeptem, decem, imò & quindecim annos ipſos ſubeundæ erant, & quidem quadruplici in ſtatione, donec ad ſacrã ſynaxim admitterentur. Prima ſtatio erat *flentium*, qui ſaccis induti admiſſa crimina deflebant in templi veſtibulis & ingredientiũ preces implorabant. Secunda erat *audentiũ*, qui in poſtremã templi partem admiſſi, audito Evangelio, ſermoneque poſt illud habito, cum catechumenis diſcedere jubebantur. Tertia erat *proſtratorũ*, quibus in genua proſtratis Sacerdotes varias inter precationes manus imponebant, pœnaſque diverſas injungebant. Quo ritu peracto ante *Offertoriũ*, & ipſi foras mittebantur. Quarta erat *Conſiſtentiũ*, quibus Miſſæ quidem toti intereſſe licebat; non item menſæ Euchariſticæ accumbere. Toto præterea hoc tẽpore pane ſæpe & aqua victitare, ac jejunare, frequenti oratio-

ne crebris vigiliis, chameuniis sive *humi dormitionibus*, omniumque deliciarum abdicatione, & aliis corporis afflictionibus se perpetim exercere, nuptiis, conviviis, balneis, hominum congressibus, armis item & militia abstinere omnino debuerant. Cùmque alii diebus dominicis, ac tempore Paschali stantes orarent, flexis illi genibus preces fundebant &c. Hic tamen pœnarum rigor per varias potissimùm *Indulgentias*, sive Ecclesiæ condonationes magis semper magisque mitigatus est posterioribus sæculis. 19. Quòd si Clericorum quispiā majoribus initiatus Ordinibus deliquisset, dignitatis suæ gradu dejectus cum laicis ad sacrā debebat Synaxim accedere, quæ Clericis aliis distribuebatur intra *Presbyteriū*, sive septa altaris, quo divinorum Officiorum tempore nulli laicorum ingredi licebat.

8. Qui Ordines Religiosi instituti?

Aureo hoc Constantini M. Sæculo Monachi, qui priùs dispersi ut plurimum habitabāt, maximo jam numero unà degere cœpère. S. Antonius in Armenia, Scythia, Nitria, & Thebaide, S. Pachomius in Ægypto, S. Hilarion in Palæstina, S. Basilius in Græcia multa frequentiaque asceteria condidêre. Basilii certè institutum longè lateque per totum Orientem propagatum est. Plurima quoque in Italia. Insulisque adjacentibus asceteria visebantur. Quin & in urbe orbis Domina crebra Virginum monasteria & Monachorū multitudinem innumerabilem flo-

fuisse actor est S. Hieronymus, quem doctrina, institutione, & exemplo suo haud parùm ad id contulisse constat. S. Ambrosius Mediolani. S. Eusebius Vercellis. S. Martinus Pictavii & Turonibus Monasteria cœnobitarum & numero & pietate florentissima condidit. In Africa quoque S. Augustinus Religiosas utriusque sexus familias instituit, atque ad Apostolicæ vitæ doctrinæque disciplinam diligentissimè erudiit.

9. *Quinam doctrina & sanctitate eminuêre?*
S. Hilarius Episcopus Pictaviensis. S. Optatus Episcopus Milevitanus, S. Athanasius Patriarcha Alexandrinus, S. Ephrem Diaconus Edessenus, S. Epiphanius Salaminæ Cypri Episcopus, S. Basilius M. Episcopus Cæsareensis, S. Gregorius Episcopus Nyssenus S. Basilii Frater, S. Gregorius Nazianzenus ob eximiã divinarũ literarum scientiã: *Theologus* dictus. S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis, S. Joannes ob aureum eloquentiæ flumen Chrysostomus cognominatus. Floruêre quoque exeunte hoc sæculo S. Hieronymus & S. Augustinus quorũ prior Jovinianum, Helvidium & Vigilantium hæresiarchas, posterior Donatistas, Manichæos, Pelagianos, Nestorianos & Eutychianos ore & calamo doctissimè confutavit. Sanctitatis laude, ut plurimos alios taceã, claruêre, S. Nicolaus Episcopus Myrensis, S. Martinus Episcopus Turonẽsis, SS. Agnes, Lucia, Dorothea, Catharina, Ursula cum Sociis &c.

10.

10. *Quæ miracula patrata?*

Complura horum SS. Athanaſius, Ambroſius, Gregorius Nyſſenus & Nazianzenus, Theodoretus aliique literis conſignârunt. Prodigioſa erat crux à Conſtãtino M. in àere conſpecta, uti & ignis è fundamentis magna vi erumpens, cùm Judæi templum Hieroſolymitanum, favente Juliano Apoſtata, inſtaurare tentarent.

Sæculum V.

1. *Quo ordine ſupremi Eccleſiæ Paſtores ſibi ſucceſsêre?*

41. S. Innocentius ad ann. 417.

Reliquos vide in fine Opuſculi,

2. *Qui vero ſupremo hoc munere ſunt perfuncti?*

Inſigni omnes ſanctitatis juxta & doctrinæ laude rexêre Eccleſiã, & contra exortas hæreſes fortiſſimè propugnarunt. S. Leo M. divinæ ſuæ eloquentiæ vi & ſanctitatis famâ Attilæ Hunnorum & Genſerici Vandalorum Regis furorem mirificè cohibuit, avertitque.

3. *Quis Eccleſiæ tunc Status?*

Tametſi ſub ea tempora Anaſtaſius Imperator Eutychianã, Reges Africæ, Italiæ & Hiſpaniæ Arianã hæreſim acerrimè propugnabãt; Angliæ verò, Burgundiæ, & Germaniæ Reges à Religione Chriſtiana alienum prorſus animum gerebãt; Eccleſia tamen ex Chriſti promiſſione ſtetit ſemper immota, ſtabitque, dum orbis ſtabit, nullis inferorum machinis expugnãda. In Per-

sia ab A. 420. ad A.450. Ildegerdes & Varanes in Africa & Sicilia ab A.437.ad A.499. Genserícus ejusque filius Hunnericus sævissimas in Christianos quæstiones exercuêre. Famosum porrò illud decretum *Unitivũ*, quòd Zeno Imperator Acacii Episcopi Constãtinopolitani instinctu ad Eutychianos Ecclesiæ conciliandos edendum curavit, licet nullã disertè hæresim contineret, meritò tamen ab Orthodoxis rejectum est, tum quod Principes laici decernere de fidei dogmatis nil possint; tum quòd jam tunc experientia eventusque docuerit, hæreticos cessione & indulgentia non meliores, sed deteriores potiùs audacioresque fieri.

4. *Quanta Ecclesiæ incrementa?*

Franci, qui nuper è Germania in Galliã cõmigrârunt, Clodovæi Regis exẽplo nomen Christo dedêre. Burgundiones à S.Domitiano Episcopo Genevensi, Scoti à S.Palladio, Hiberni à S. Patritio. Norici à S.Severino Abbate Christo initiati fuêre.

5. *Quæ potiores Sæculi hujus hæreses?*

1. Vigilantius Presbyter invocationẽ cultumque Sanctorum & sacrarum Reliquiarũ, Virginitatẽ item & cœlibatum Sacerdotum acerrimè impugnabat. 2. Pelagius Monachus, præter alios errores docuit, hominẽ sine gratiæ divinæ adjutorio remissionẽ peccatorum obtinere, mandata Dei omnia observare, vitamq; æternã consequi posse. 3. Semipelagiani, sic dicti

cti, quòd partim cum, partim cōtra Pelagianos sentiebāt, necessitatē quidē gratiæ admittebāt, non tamen ad initium fidei & salutis. Præterea perseverantiā & electionem ad gloriā naturali hominum conatui & merito adscribebant: quin & infantes alios ante, alios post Baptismū extingui ajebant ob prævisa mala vel bona eorum opera, si supervicturi fuissent. 4. Nestorius, ex Monacho Alexandrino Episcop9 Constātinopolitanus, duas in Christo personas admisit, divinā unam, alteram humanā; atque hinc negavit, Mariā DEI Matrem esse, dicique posse. 5. Eutyches Archimandrita & Dioscorus Patriarcha Alexandrinus Christum non nisi ex unica constare natura dicebat. 6. Prædestinatiani nec opera bona prædestinatis prodesse, nec mala reprobatis obesse cōtendebāt.

6. *Quæ Concilia celebrata?*

1. Ephesi A. 431. Concilium Oecumenicū tertium ducentorum & ampliùs Episcoporū contra Nestorium. 2. Chalcedone A. 451. Concilium Oecumenicum quartum sexcentorum & triginta Patrum contra Eutychetem & Dioscorum. 3. Carthagine plures Synodi contra Donatistas. 4. ibidem A. 416. Synodus trecentorum Episcoporum contra Pelagium, ejusque sectatores; Romæ verò & alibi alia Concilia celebrata fuêre.

7. *Qui ritus inducti aut mutati?*

1. S. Zosimus Papa concessit, ut, quod antea in

ma-

majoribꝰ duntaxat Ecclesiis fieri consvevit, cereus Paschalis singulis in parœciis consecraretur, 2. S. Simplicius bona Ecclesiastica dividi voluit quatuor in partes, quarum una Episcopo, altera Clero, tertia templi fabricæ, quarta pâuperibus cederet. 3. S. Felix templa recens ædificata nonnisi ab Episcopis consecranda esse statuit. 4. Nestorii, & Vigilantii hæresiarcharum impietate velut rapido quodã vento accensa magis inflammataque est Catholicorũ in Virginem Deiparã pietas, cujus honoribus complura dedicata sunt templa, Angelicæque idcirco salutationi additum. *Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis* &c. 5. Nocturnæ Vigiliæ & cõprecationes ad SS. Martyrũ sepulchra ob varios abusus abrogatæ quidẽ; retentum tamẽ *Vigiliæ* nomen ac jejunium in Sanctorũ pervigiliis ad hoc usque tempus continuatũ. 6. Mamertus Episcopus Viennensis in Gallia triduanas ante Christi Ascensionẽ Litanias & supplicationes in Diœcesi sua instituit, vel potius majore solemnitate continuandas curavit. Quẽ dein ritum universalis Ecclesia recepit. 7. S. Martinus Episcopus Sanctos inter Confessores omnium primus fuit, quem Ecclesia publico solemnique cultu deveneratа est. 8. Nomina eorum, qui ad hæreticorum vel paganorum castra transfugêre, è sacris Diptychis omnino eradebantur. 9. Quoniã prioribus sæculis Eucharistia modò sub una, modò sub duplici specie sumi solebat, Gelasius Papa ad Manichæos

qui vinum à malo dæmone productum esse tradebant, hac ratione dignoscendos utrâque jussit speciē sumi. Extincta dein hac hæresi, laici sub una duntaxat panis specie Eucharistiā sumpsêre, præsertim postquam Ecclesia multis gravibusque de causis ita faciendum esse decrevit.

8. Quæ religiosæ Congregationes institutæ?

1. In Africa nova identidē cùm virorum, tum mulierū condita sunt monasteria. 2. In Gallia S.Cassianus plura Massiliæ, S.Honoratꝰ Abbas primùm, dein Episcopus Arelatensis Lirinēse, alii alia instituêre Cœnobia. 3. Constantinopoli Monachi Acœmetæ (*non dormientes* dicti) in Ecclesia Dei laudes diu noctuque alternatis vicibus sine intermissione concinebant. 4. Celebre quoque Monasteriū Agrunense in Vallesia perennè psalmodiā induxit. Cœnobitæ porrò ad Episcopatus aliasque dignitates translati, instituti sui leges & vestes retinebant.

9. Quinam doctrina & sanctitate Ecclesiam præcipuè illustrârunt?

S.Augustinꝰ, cujus priore sæculo meminimꝰ, S. Maximus Episcopus Taurinēsis, S.Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, S. Petrus Chrysologus Ravennatum Episcopus, S. Hilarius Episcopus Arelatensis, S.Prosper, S.Augustini discipulus, Vincentius Lirinensis, Salvianus Presbyter Massiliensis &c.

Sanctitate fulgebant S. Alexius, S. Jacobus

Intercisus, álijque Martyres innumeri in Perside & Africa, S. Severinus Noricorũ Apostolus, S. Remigius, S. Pulcheria Augusta, Virginitaté cum matrimonio jungẽs S. Genovefa &c.

10. *Num defuère miracula?*

Haud quaquã; nam longè plurima à S. Augustino, Victore Uticensi Episcopo, aliisque fide dignissimis & oculatis testibus recensẽtur. De puero illo Constãtinopoli, imperante Theodosio in àéra sublato, auditoque trisagio: *Sancte Deus, Sancte fortis, Sancte & immortalis miserere nobis*, ad suos reverso, in opusculo III. meminimus. Grande quoque orbis miraculũ erat Simeon ille ultra annos octoginta columnæ perpetuò insistens, &, qui eidem successit, Daniel Stylita.

Sæculum VI.

1. *Qui Sæculi hujus Pontifices Summi?*

53. Hormisdas ad ann. 523.

Reliquos vide in fine Opusculi.

2. *Qua laude supremi Pastores suas pascebant oviculas?*

Muneri quisque suo strenuè intenti erãt, inter omnes tamen eminuit S. Gregorius M. qui sanctitatis, doctrinæ, rerumque gestarũ famâ totũ late orbem implevit. Vigilius in Pontificiam primùm sedem se ipse intrusit. Verùm ubi legitimis dein comitiis Pontifex renunciatus est, in alium mox virum mutatur, ex lupo Pastor ovilis Christi vigilantissimus.

3.

3. *Quis Ecclesiæ Status?*

Disciplina Ecclesiastica pariter ac monastica magnopere viguit. Ac licèt augescente nimiū quantum Christianorum numero, primus ille ardor sensim defervesceret; plurimi tamen omnis ordinis, conditionis ac sexûs sublimem sanctitatis gradum attigêre.

4. *Quæ Ecclesiæ incrementa?*

Quò majora Ecclesia in Oriente ob grassantes ibidem hæreses ac schismata detrimenta, eò ampliora in Occidente cepit incrementa. Ac primò quidem; regnante Recaredo, S. Hermenegildi fratre, Hispania universa, abjurata hæresi Ariana, Catholica sacra suscepit. 2. Theodelinda Bavariæ Dux pientissima Agilulphū conjugē, Longobardorum Regem cum subjectis populis ab Ariana impietate, ad religionē orthodoxā revocavit. 3. S. Augustinus ejusque socii ex S. Benedicti familia à S. Gregorio M. missi Anglos è Saxonia illuc priore sæculo trajectos ad Christum adjunxêre.

5. *Quæ hæresum lolia pullularunt?*

Potiores tēporis hujus hæretici erant Eutychiani, in sectas propè innumeras, Chalcedonensi omnes Cōcilio adversantes, divisi, qui & Acephali *sine capite dicti*, quòd superioribus Ecclesiasticis subesse detrectarēt. Ex his erāt Agnoetæ, Aphtartodocetæ, Tritheitæ, Theopaschitæ &c. primi docebant, Christū ignorare extremū judicii diem &c. secundi, Christi Corpus ante resurrectionē nec corruptioni, nec perpessioni

fuisse subjectũ; tertii, SS. Trinitatem ex tribus constare naturis; quarti (quorũ auctor priore Sæculo erat Petrus sive Fullo) divinitatẽ ipsam cruci fuisse affixã, qui error ansam dedit diuturnæ illi cõtroversiæ: *Unus è Trinitate in carne passus est.* Quã questionẽ, licèt Catholicæ fidei haud adversantẽ, Hormisdas ad novas & inutiles tricas præcavendas, decidere noluit.

6. Quæ Concilia coacta sunt?

1. In quinto Concilio Oecumenico Cõstantinopoli A. 553. præsẽtibus tribus Patriarchis & centũ sexaginta quinque Episcopis celebrato, damnatus Origenes, & *tria Capitula*, hoc est, scripta Theodori Episcopi Mopsuesteni, & Theodoreti Episcopi Cyrẽsis, atque Epistola Ibæ Episcopi Edesseni. 2. In Synodo Arausicana II. condemnati sunt Semipelagiani, sive *Massilienses*, sic dicti, quod hæresis hujus architecti non pauci Massiliæ sedem fixerint.

7. Qui ritus aliaque ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentia introduci cœpta?

1. S. Gregorius M. cantũ Ecclesiasticum precesque horarias in eam fermè, qua Ecclesia hodie dum utitur, formã redegit; Missæ ritus quosdã precesque adjecit: quadraginta dierũ jejunio sacrorum cinerum aspersionẽ præmitendã esse statuit. 2 Episcopis ob graves subinde caulas permissũ, ut *Coadjutorem* cum jure successionis sibi possent ascis cere. 3. Iidẽ Ecclesiæ suæ, nisi aliud fortè hujus aut utilitas, aut necessitas po-

sce-

sceret, corā semper & in promptu adesse debuerant; Episcopatu verò cedendi copia nemini, nisi ex causis gravissimis, facta est. 4. Episcoporū causæ in conciliis *particularibus*, quibus Archiepiscopi præerāt, dijudicari solebāt; inde tamen ad Papam dabatur provocatio. 5. Nec Presbyteri ante annum tricesimū, nec Diaconi ante vicesimū quintum initiabātur. Non rarò tamen pueri, qui ad munia Ecclesiastica idonei videbātur, clericali habitu induti, in Seminariis instituebātur: cæteri verò Clerici cum Episcopo suo iisdē in ædibus passim habitabāt, erātque tam hi, quàm illi exēpti prorsus à laici Magistratus jurisdictione. 6. Pelagius I. legem tulit, ut Clerici omnes, qui sactæ psalmodiæ non interessent, preces Canonicas jam inde ab Apostolorū tēporibus statis diei noctisqne horis decātari solitas, privatim persolverent; qua dere in Conciliorū æquè & Pontificū ordinationibus crebra fit mentio, 7. Diaconissarū & nomen, & officium hoc sæculo abrogatum est.

8. Quibus Ordinibus Religiosis Ecclesia decorata simul & firmata est?

1. S. Patriarcha Benedictns in monte Cassino celeberrimi sui ordinis fūdamēta jecit, quē toto late Occidēte mirificè propagavit, sanctissimis legibus præscriptis. 2. In Hispania S. Isidorus Episcopus, & S. Fructuosus Abbas, in Gallia S. Cæsarius, Aurelianus, Ferreolus, Donatus Episcopi, & S. Abbas Columbanus peculiaribus vivendi legibus conscriptis, institutum mona-

sticum magnopere promoverunt.

9. Quinam doctrina & sanctitate celebriores?
Præter jam memoratos Severinus Boëtius Cō-sul Romanus, omnium disciplinarum, virtu-tumque Christianarum laude præfulgens, S. Fulgentius, S. Gregorius Turonensis, S. Lean-der Hispalensis Episcopus &c.

S. Maurus Abbas, S. Medardus, S. Patritius Hi-berniæ Apostolus, S. Clotildis & S. Radegundis Frāciæ utraque Regina, S. Maria Ægyptiaca &c.

10. Num Deus miraculis quoque Ecclesiam suam illustravit?
Ex innumeris unū alterumque affero. 1. Sa-crificāte, S. Gregorio M. panis Eucharisticus, quē mulieri de sacramenti hujus veritate am-bigenti porrecturus erat, in carnē versus est, 2. Episcopi Orthodoxi, quibus Vādali lingvas usq; ab radicibus resecuerant, diserte ut priùs loqui perrexêre. Multis adhæc magnisque mi-raculis claruêre SS. Benedictus, Severin9, Leo-nardus, Medardus, Brigida &c. Plura per-censent S. Gregorius M. S. Gregorius Turo-nensis, aliique.

Sæculum VII.

1. Quæ Romanorum Pontificum successio?
66. Sabinianus ad ann. 606.
Reliquos vide in fine Opusculi.

2. Quid de sæculi hujus Pontificibus generatim dicendum?
Magna omnes laude Ecclesiæ gubernacula te-

nuêre. Honorio Pontifici cætera laudatissimo id vitio jure vertitur: quòd Sergii Patriarchæ Constãtinopol. Hæretici Monothelitæ artibus inductus, ejusdẽ errorem mox atque innotuit, palàm ac manifestè damnare neglexerit, ratus, nascenté hanc hæresim indicto utrinque silentio compesci posse; cùm tamen experientia teste, sectarii silentiũ, quod à Catholicis servatũ cupiunt, ipsi minimè teneant, tantoque tunc nocentiùs, quantò tectiùs virus suum spargãt, quasi ipsiusmet Apostolicæ sedis tolerantiâ tãtùm non approbatum id sit. Bonifacio III. Ecclesiæ præsidente, nomen Episcopi Oecumenici, seu universalis, quod Patriarcha Cõstãtinopolitanus contra jus fasque sibi arrogaverat, solemni ipsius quoque Imperatoris Phocæ edicto vindicatum est soli Pontifici Romano, tanquã Episcoporũ Episcopo, omniumque Ecclesiæ Pastorũ Pastori, cui Christus ipse oves suas omnes & agnos pascendos tradidit. S. Bonifacius IV magnificũ delubrum, Pantheon dictũ, ejectis commentitiorum Deorũ simulacris Deiparæ, omniumque Martyrum honoribus dedicavit. S. Martinus Papa ab Imperatore Constante crudelissimè vexatus est, quod Monothelitarũ hæresi fortissimè se opposuerit.

3. *Quis status Ecclesiæ?*

Huic Cholroës Persarũ Rex magnas clades intulit, imò & Heraclius, postquã Monothelitarũ hæresi implicitus, totus à se ipse degeneravit. Ejus nepos Constãs Imperator dum me-

moratā modò hæresim totis viribus propagare nititur, se, remque Christianā, persūdedit. Quidam etiā Orientis Imperatores per vim jus sibi arrogaverant Papæ electionē assensu suo ratā habendi; sed Constantinus Pogonatus pristinā Ecclesiæ libertatem restituit; tametsi Exarchi; etiam contra Imperatoris mentem jus illud prætensum aliquamdiu persequi sint ausi.

4. *In quasnā regiones missi Evangelii præcones?* Tametsi in Africa, quā Saraceni occupaverāt, Fidei lumen extinctum est, id ipsum tamen in multis aliis provinciis exoriri cæpit. In Flandria S. Eligius, in Frāconia S. Chilianus verbi divini sementē sparsit. Batavos & Frisios cum Saxoniæ parte SS. Suibertus & Wulfranus ad Christū adduxêre &c. Judæi in Oriente, Hispania & Gallia exilium, vel Baptismū eligere jubentur. Exeunte hoc sæculo S. Rupertus, Wormatiensis antea Episcopus à Theodone III. Bavariæ Duce invitatus, sacro hunc fonte abluit. Idem sacrā Oettingæ ædiculā non in Germania tātùm, sed apud exteras quoque nationes ob innumera maximaque miracula ad hoc usque tempus ibidē fieri solita celebrem Deiparæ honoribus dedicasse traditur.

5. *Quæ hæreses exortæ?*

1. A. 622. Machometes, Judæo quodā & Sergio Monacho adjutoribus, ex omnibus fermè sectis, ut omnes ad se pelliceret, suā conflavit sectā. Nam cum Sabellio negavit SS. Triados

my-

mysteriũ; Christo, quem Prophetã Sanctũ ex Maria Virgine natum affirmavit, divinitatem abrogabat cum Carpocrate; cum Judæis & Ebionitis circumcisionẽ, crebras corporis lavationes, aliaque id genus ad salutem necessaria esse docuit: cum Anthropomorphitis Deum finxit corporeũ; cum Tatianistis vini usum suis prohibuit &c. Atque his aliisque innumeris erroribus, fabulis, ineptiis Alcoranus totus, quantus est, statet. Execranda porrò hæc secta per totum fermè Orientẽ & Africã celerrimè propagari cœpit. Neque id mirũ quippe veterator ille nequissimus reluctantes vi armorum; cæteros verò esca voluptatũ, in quibus cum Epicuri de grege porcis supremã hominis felicitatem posuit, catervatim in suas pertraxit partes. 2. Monothelitæ, quorũ duces erãt Cyrus & Sergius Patriarchæ, ille Alexãdrinus, hic Constãtinopolitanus, quibus postea etiã Macarius Patriarcha Antiochenus accessit, nõnisi unicam in Christo voluntatem admittebant.

6. Quæ habita Concilia?

1. A. 680. Constãtinopoli in Concilio Oecumenico VI. Monothelitæ damnati fuere. 2. A. 649. à S. Martino Papa centũ & quinque Episcoporũ Concilio Romæ coacto Monothelitarum hæresis condemnata: proscriptaque *Ecthesis* Heraclii & *Typus* Constantis Imperatorum. Ecthesis sive *expositio* à Sergio, Typus sive credendi *formula* quædã à Paulo, Patriarchis Cõstantinopolitanis dictorũ Imperatorum nomi-

ne vúlgabātur, quibus ad conciliandā seu potius turbandā Ecclesiæ pacem Catholici æquè ac Monothelitæ silere deinceps jussi sunt de una aut gemina in Christo voluntate. Alia insuper Concilia alibi cùm ad profligādas hæreses, tum ad morū disciplinā restituendam celebrata fuêre.

7. *Qui ritus inducti?*

1. Sabinianus Campanarū pulsū. S. Vitalianus Organa, aliaque instrumēta musica in templis adhibenda curavit. 2. Die Purificatæ Virgini sacra, cerei cōsecrati, distributique, unde Festū seu *Missa Luminū*. 4. A. 680. Romæ divino monitu Ara S. Sebastiani honoribus est erecta, sacraque ejus lipsana illuc trāslata ad propulsandā horribilē luem, quæ exinde mox cessavit. 5. Exaltationis S. Crucis solemnitas post insignē illam Heraclii victoriam de Chosroë reportatam multo illustrior haberi cœpit.

8. *Quo statu fuerat disciplina Monastica?*

Etsi novus hoc sæculo ordo religiosus fundatus non est, priùs tamen instituti magis semper magisque propagari cœpêre, præcipue S. Benedicti familia, cui Principes quoque non pauci nomen dedêre.

9. *Qui sæculi hujus scriptores aliique Sancti nominatiores?*

S. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus & S. Maximus Abbas Martyr, gloriosi ambo Monothelitarum debellatores, S. Isidorus Episcopus

pus

pus Hispalensis, S. Ildephonsus Archiepiscopus Toletanus &c.

S. Oswaldus Angliæ, S. Sigibertus Austrasiæ Rex, S. Emmaramus, S. Gertrudis Abatissa Nivellensis &c.

10. *Quæ miracula celebriora?*

Heraclius Imperator Christi Crucē ex hoste receptā nōnisi superbissimis vestibus humili cum habitu mutatis pristinū in locū reportare potuit. Multa porrò magnaque miracula SS. Amādus, Colūbanus; Gallus, Joannes Eleemosynarius &c. edidêre, quæ in eorundē Sanctorum actis fusè recēsentur. Nec pauca collegit Joannes Moschus, ævi hujus scriptor percelebris, qui in *Prato spirituali*, à Synodo VII. laudato memorat, Panē Eucharisticū Seleuciæ à Catholico heri hæretici famulo domi in armario repositū culmos postea & spicas emisisse, qui palàm dein ostensus est Episcopo & populo, rei novitate prorsus attonitis.

Sæculum VIII.

1. *Quinam* Pontifices *in Petri Cathedra sedêre?*

86. Joannes VI. ad ann. 705.

Reliquos vide in fine opusculi.

2. *Ecquod horum Pontificum regimen?*

Magna omnes cūra & solicitudine rem Ecclesiæ admistrabant. Gregorio II. Gregorio III. Zachariæ, Stephano III. & Hadriano I. Exarchi & Longobardorum Reges plurimū negotii facessivêre. Contra quorum iniquas violentasque

que machinationes Carolus Martellus, Pipinus & Carolus M. eos strenue defendebant.

3. *Qui erat Ecclesiæ status?*

Sicut fidei doctrina à Christo & Apostolis tradita inde ab Ecclesiæ exortu eadē semper sine ulla prorsus immutatione perstiterat, ita è cōtrario morū disciplina magnas identidē vicissitudines subiit. Atque hoc quidē sæculo primus ille Christianorū fervor ac pietas haud parū remisit, Regētiū maximè vitio. Nā Græci Imperatores pleriq; vel hæresi erāt infecti, vel hæreticorū fautores. In Gallia Reges ad Pipinū usq; otio ut plurimū & voluptatibus diffluebāt. Hispaniā universā. Witrza Rege ejusque successore in omnia se vitia effundētibus, Mauri inundarūt. In Italia Pontifices quò fortius constātiusque pro Deo & Ecclesia stabant, eò acerbiùs indigniusque accipiebātur. Germania magnā partē densis idololatriæ tenebris imersa jacuerat. Clerus ipse à primæva illa morū integritate & sanctitate magnopere desciverat, populo eorū, qui sacris æquè ac profanis præerant, exemplū, ut fit, imitante. At verò in Anglia Scotiaque Religio Catholica tantopere floruit, ut Sanctorum patria haud immeritò nominari potuerit.

4. *Quæ gentes ad vera fidei notitiam adductæ?*

S. Bonifacius natione Anglus, à S. Gregorio II. missus, Germanos Christiana fide imbuit, qui dein à S. Zacharia Papa primus Moguntinensium

ſium Archiepiſcopus A. 745. creatus, plures Germaniæ Epiſcopat9. quos inter Ratisbonēſis, Fuſtadianus, & Herbipolenſis &c. annuente & confirmante Pontifice inſtituit, remque Chriſtianam inſigniter promovit, *Germaniæ Apoſtolus* meritò nuncupatus. S. Ludgerus porrò in Weſtphalia, S. Wilibrordus in Friſia, S. Rupertus, & Corbinianus in Germania ſuperiore, S. Humbertus in Brabantia quàm plurimos Eccleſiæ adjunxit, Carolus M. Saxones victricibus armis ſvavi Chriſti jugo ſubjecit.

5. *Quæ hæreſes exortæ?*

A. 726. Leo Iſauricus Imperator, ejuſque filius Copronymus, Imperii juxta ac paternæ impietatis hæres cum Leone IV. impio pariter Copronymi filio bellũ, quod jam olim Marcionitæ, Manichæi, aliique hæretici ſacris imaginibus indixêre, totis viribus inſtaurârũt. A. 785 Felix Epiſcopus Urgellitanus, & Elipandus Archiepiſcopus Toletanus Neſtorii hæreſim ab inferis revocârunt, dum Chriſtũ ſecundùm naturam humanam nonniſi adoptione Filium Dei eſſe aſſeverabant, ac proinde geminas ei perſonas ſeu hypoſtaſes affingebant.

6. *Quibuſnam in Conciliis memoratæ hæreſes condemnatæ fuêre?*

A. 787. Conciliũ Nicænũ ſecundum inter Oecumenica ſeptimũ, à trecentis quinquaginta Patribus cõtra Iconomachos celebratũ eſt, ubi Iconoclaſtarũ hæreſis damnata, ſacrarumque i-

maginū cultus vindicatus, Felicis porrò atque Elipandi hæresis A. 792. in Ratisbonēsi, ac biennio pòst in Francofordiensi Synodo damnata est. Complura alia Cōcilia alibi ad restituendā morum disciplinam instituta fuêre.

7. *Quid de sacris ritibus memorandum?*

1. Lege cautū est, ne quis, nisi jejunus divinæ mensæ accumberet. 2. In defunctorū solamen ac subsidiū perpetua sacra anniversaria, sodalitatesque institutæ. 3. *Officiū parvū*, ùt vocant, B. Mariæ introductū. 4. Caroli M. temporibus Sacerdotibus eadem die iterato Sacris operari licuerat. 5. Mos distribuendi Eucharistiā pueris, qui divino intererāt sacrificio, antiquatus est.

8. *Quis vitæ Monasticæ progressus?*

Piorū liberalitate & munificentia plura in dies Monasteria condebantur, eò quòd res ibi divina singulari pietatis studio, exemplo atque ædificatione peragebatur. S. Bonifacius Germaniæ Apostolus A. 744. Fuldæ; S. Hildegardis verò Caroli M. Augusta conjux A. 777. Campiduni celeberrimū Ord. S. Benedicti Cœnobiū, quod dein utrumque Principis Abbatiæ dignitate condecoratū est, condidêre &c. Nec pauci principali etiā, regioque orti stemmate in monasteria se abdidêre, perpetuā ibidem servitutem Deo servituri. Contrà passim Monachi è cœnobiis ad infulas, gravissimaque Ecclesiæ negotia ac munia evocabantur. Mulieribus non patebant aditus ad templa Monacho-

chorū, qui aliàs quoque ab externorū alloquio & consvetudine magnopere abhorrebant. Unde S. Hidulphus Abbas Medanēsis S. Spinulū jam vitâ functū à patrandis deinceps miraculis abstinere jussit, ut hac ratione *externis*, omnis via præcluderetur Monachorū solitudinem obturbandi.

9. *Quinam doctrinâ & miraculis claruere?*

S. Germanus Patriarcha Constātinopolitanus, Venerabilis Beda, S. Joannes Damascenus cultûs sacrarū imaginū propugnator acerrimus, S. Bonifacius Archiepiscopus Moguntinus, qui in Frisia martyrii laureâ decoratus est.

S. Richardus Anglorū Rex, S. Wilibaldi Episcopi Eystettensis, & S. Wunibaldi Abbatis, ac S. Walburgæ sacrarum Virginum Antistitæ parens &c. S. Rupertū, Bojorum Apostolum, nonnisi sub annum sæculi hujus vicesimum è vita migrasse accuratiores tradunt historici.

10. *Quibus præcipuè miraculis Religio Christiana confirmata est?*

1. Crucifixi imago Beryti à Judæis perfossa, largo sangvine manavit. 2. S. Joanni Damasceno manus dextra amputata restituitur à Virgine Deipara. 3. Conciliū Nicænum II. miracula à S. Platone M. in liberandis captivis patrata suo confirmat testimonio. 4. S. Suibertus Episcopus, & S. Winocus Abbas multis inclaruēre miraculis. 5. S. Ludgerus Episcopus Monasteriensis, & V. Beda ævi sui miracula literis consignârunt.

Sæculum IX.

1. *Quinam hoc sæculo Pontificatum gessêre?*
99. Stephanus V. ad ann. 817.
Reliquos vide in fine Opusculi.

1. *Qua laude Pontifices isti rexêre Ecclesiam?*

Perinsigni, si Stephanum VII. excipias, qui postquā in sedem Pontificiā se intruserat, instigāte potissium Sergio Antipapa, Formosi cadaver effossum, ac Pontificiis exutum insignibus, in Tiberim projici jussit. Hic dein è sede quā invaserat, deturbatus, & in carcere strangulatus est. Joannes VIII. quòd impiis Photii, sedem Constantinopolitanā occupantis molitionibus constantia minùs virili se opposuerit, ansam fors dedit fabellæ illi de Papa fæmina; quod ineptissimū absurdissimumque commentum evidentibus pridem argumentis, ipsoque adeò silentio scriptorū omnium, maximè, Græcorum, Romanæ Sedi id temporis summoperè adversantium, satis superque confutatum est. Quidam Formosum inter & Stephanum VII. interserunt Bonifacium VI. qui post Formosi obitum A. 897. Romanā sedem invasit, tenuitque diebus quindecim.

13. *Quis Ecclesiæ status nono hoc sæculo?*

Quā studiosus tuendæ amplificādæque, Ecclesiæ fuerat Carolus M. in Occidente tam remissi erant in Oriente Imperatores Græci, qui proinde Imperatoria dignitate prorsus exciderūt. Cæterum tametsi fidei doctrina ne minimum quidem detrimentum unquā ceperit, capere

ve potuerit, morum tamen diſciplina, & eximius ille virtutum ſplendor, quo in primo Eccleſiæ exortu puſillus Chriſti grex tantopere inclaruit, creſcente in dies Chriſtianorum numero haud parùm defecerat.

4. *Quibusnam in regionibus promulgatum eſt Evangelium?*

S. Anſcharius Epiſcopus Hamburgenſis Svecos & Danos S. Cyrillus vero cum S. Methodio fratre ſuo germano Bulgaros, Moravos, & Bohemos &c. fidei Chriſtianæ notitia imbuerunt.

5. *Quinam hæretici Eccleſiam oppugnarunt?*

1. Gotteſchalcus Monachus vagus & exlex affirmaverat, Deum, ſicut quoſdam ad vitam, ita alios ad mortem æternā deſtinâſſe, homines ad peccandum impellere; nec velle omnes ſalvos fieri, ſed eos duntaxat, qui ſalvantur. Chriſtū pro electorum duntaxat ſalute mortem oppetiiſſe &c. Quas hæreſes Lutherus, Calvinus & Janſenius multis pòſt ſæculis reſuſcitarunt. 2. Photius nobilitate, opibus, aulæ favore profanaque maximè eruditione turgidus, & ad quidlibet audendum projectus, poſtquam A. 858. in Sedem Conſtantinopolitanā involaverat, fundâmenta jecit luctuoſo illi Græcorum ſchiſmati. Utque veterator hic verſutiſſimus nequitiæ ſuæ rationem obtenderet. Eccleſiam Romanā variorum errorum inſimulare eſt auſus, atque inter alia eidem exprobrabat, quòd illis Symboli verbis *qui ex Patre procedit*, interſeruerit

Filioque: quòd non feriâ quartâ, uti Ecclesia Græca, sed Sabbato suis jejun ũ imperet, quod Matrimonii Sacramentum vilipendat, Clericos à nuptiis arcendo &c. Ajebat insuper, per ipsa Imperii Romani Constantinopolim translationem urbis illius Patriarchæ præ Episcopo Romano primas datas, & adjudicatas fuisse &c. Ac licet schisma hoc, ab impio Photio excitatum, haud multò post sopitum fuerit; sæculo tamen XI. à Michàële Cerulario instauratum in hanc usque diem perdurat.

6. *Quæ Concilia celebrata?*

1. In Synodo Oecumenica VIII. Constantinopoli A. 869. coacta, S. Ignatius Sedi Constãtinopolitanæ, qua per summũ nefas ab impio Photio deturbatus erat, restituitur, sacrarumque imaginum cultus concordibus denuò suffragiis approbatur. 2. Gotteschalcus à pluribus Conciliis hæreseos damnatus, scriptisque igni datis, in perpetuam custodiam, ne porrò nocere posset, traditus est.

7 *Quid de sacris ritibus dicendum?*

1. Dies Omniũ Sanctorũ honoribus sacer Gregorii IV. jussu ab universa Ecclesia solemni ritu celebrari cœpit. 2. Gravi morbo oppressi *confessione Sacramentali* peccata primùm expiabãt, tum *Extremæ Unctionis Sacramento* muniebãtur, morboque ingravescente sacro demum viatico reficiebantur. 3. Jus viros ad Ecclesiastica munia idoneos nominandi laicis quoque fuit concessum.

8.

8. *Quis disciplinæ monasticæ progressus?*
Regula S. Benedicti in Occidente magis sẽper magiſque propagata eſt: nec viri ſolũ & matronæ in Oriente æquè ac Occidente, in Monaſteria ſeſe abdidêre, ſed pueri quoque puellæq; ſuave diſciplinæ monaſticæ *jugũ portarũt ab adoleſcentia ſua*, florẽque & primitias ætatis DEO magna animi alacritate conſecrârunt.

9. *Quinam ſanctitate & doctrinâ celebriores?*
Sanctitate præcelluêre, S. Anſcharius Archiepiſcopus Hãburgenſis, regionum Septentrionaliũ Apoſtolus, S. Fridericus Epiſcopus Trajectẽſis, S. Edmundus Angliæ Rex, S. Ignatius Patriarcha Conſtantinopolitanus &c.

Doctrinâ eminebat Alcuinus Caroli M. præceptor, dein Abbas S. Martini Turonẽſis, Eginhardus, qui à ſecretis fuit Carolo magno, cujus res geſtas literis conſignavit, Selingẽſtadienſis dein Monaſterii conditor, & primus Abbas, Rabanus Maurus Abbas Fuldenſis, ac poſtea Archiepiſcopus Moguntinus Paſchaſius Radbertus Abbas Corbejenſis; quẽ hæretici quidã omnium primũ fuiſſe qui doctrinã de tranſubſtãtiatione, veraque Chriſti in Euchariſtiæ Sacramento præſentia tradiderit, protervè, more ſuo, mentiuntur; cùm utrumque illud dogma inde ab Apoſtolorũ temporibus ab Eccleſia orthodoxa divina sẽper fide creditũ fuiſſe invictis omnino argumentis demonſtrari poſſit. Neque ulla id tẽporibus de ipſa dogmatis veri-

ritáte, ſed de modo duntaxat loquendi, quo Paſchaſius eſt uſus, qui nonnullis novus, ſed planè immeritò videbatur, controverſia erat.

10. *Quæ miracula patrata?*

1. Ramirus Hiſpaniæ Rex prodigioſā à Mauris victoriā reportavit S. Jacobi Apoſtoli auſpiciis, qui fervente prælio in àëre candido inſidens equo niveū vexillum rubræ crucis figurâ diſtinctū præferre conſpectus eſt. Quapropter Rex victor edito diplomate Hiſpaniā magno huic Evergetæ vectigalē fecit. 2. Caradignæ in Hiſpania pavimentū, ſub quo tumulati jacent ducenti Monachi, à Saracenis ex odio fidei trucidati quotannis ſangvineo ſudore madere conſpicitur, quo die illuſtres hi pugiles martyrii laureâ coronati ſunt. 3. SS. Anſcharius, Eulogius, Rembertus, aliique plures miraculis claruêre.

Sæculum X.

1. *Qui ſæculi hujus Pontifices?*

118. Benedictus IV. ad ann. 903.

Reliquos vide in fine opuſculi.

2. *Quid de Pontificibus hiſce cōmemorandum?*

Poſteaquā Stephanus VII. priore ſæculo omnium primus Petri ſedem vitæ improbitate infamaverat, ejus veſtigiis ſæculo X. plures alii inſtitêre. Tanti mali hæc erat origo. Adalbertus Tuſciæ Comes longè potentiſſimus, ejuſque cōjux Theodora, cum geminis filiabus Marozia & Theodora, immenſæ ambitionis, ac proſtitutæ impudicitiæ mulieribus Romæ dominatum

qua-

quasi & dictaturā exercebant, Pontifices suarū partium, nulla doctrinæ morūque ratione habita, per vim intrudendo. Horū è numero erat Sergius III. cujus tamen principia non tam mala esse, quàm credit Baronius, nec pudendos fuisse progressus, nisi eos Maroziæ nobilis scorti amor infamasset, Papebrochius, vir in omni historia longè versatissimus testatur, aitque temerè quædā eidem impingi. Quin etiā inter Pontifices de Ecclesia bene meritos numerandum censet, esto suam ipse famā incontinētiæ maculâ inquinârit. Joannes X. tametsi vitæ priùs esset minùs probatæ, atque artibus insuper & potentiâ Theodoræ in Petri sedem intrusus fuerit, Pontificatū tamen tredecim & ampliùs añis non malè administravit, vitæque anteactæ maculas, tum pœnis de se sumptis, tum à Divina Nemesi inflictis eluisse creditur. Namque à Gvidone Tusciæ Comite, instigante imprimis Marozia conjuge de supremo dignitatis gradu in carcerē detrusus, nec multò post faucib9, ùt ajunt, cervicali occlusus, suffocatus est. Eadem Marozia adnitente intrusus est Joannes XI. quinque circiter & viginti annorum juvenis, Maroziæ & uti meretrix hæc perhibuit, Sergii III. fili9 nothus, cæterâ non malus, sed nec laude dignus, qui à fratre suo Alberico Pontificatu dejectus, & in carcerē cum impia matre sua abductus est, ubi & mortē oppetiit. Joannes XII. modò memorati Alberici Tusciæ Comitis filius, vix duodeviginti annos natus, præ-

potenti suorū factione & armis in supremo dignitatis Ecclesiasticæ gradu est collocatus, id quod tolerari iniquissimis illis temporibus debuit, ne Ecclesia schismate, malorum omnium pessimo, scinderetur. Ac licèt hic Pontifex vitā duxerit Christi Vicario indignā, non pauca tamen crimina à personato illo Luitprando, aliisque, Leonis præsertim Antipapæ, quē Otho Imperator intrudendū curavit, partes sequentibus, eidem afficta fuisse constat. Christophorus post aliquot mensium Pontificatū per vim occupatū, à Sergio III in monasteriū detrusus est. ubi paulò post obiit. Hunc quidā à Pontificū albo expungunt, uti & Landonē post aliquot pariter mensiū Papatum vitâ functum, cui illud probro vertitur, quod importunis & vix non armatis imperiosissimæ Theodoræ precibus vinctus, Joannem à Bononiensi ad Ravennatensem Episcopatū transferri sit passus. Cæteris Pontificibus, muneri suo graviter intentis, Comites Tusculani multū negotii facessiverunt, quibusdā exilio, aliis carcere, aliis etiam morte mulctatis, suo ut arbitratu sublegere possent Pontifices, tanto licèt munere prorsus indignos. Calumniā porrò Silvestro II. à Bennone hominū mendacissimo, impactā, & à juratis Pōtificii nominis hostibus toties decātatā, satis superque refutant scriptores coævi, qui eximiis omnes laudibus efferūt hunc Pōtificem, virtute non minùs, quàm doctrina, ac

Mathefeos præcipuè peritia præftantē; unde à quibufdā magiæ infimulabatur. Tanta temporum illorū iniquitas dicam, an ignoratia fuerat. Antipapas demum, quotquot Ecclefiam unquā conturbarunt, ad calcem opufculi hujus ordine percenfebimus. Hos inter Bonifacius VII. fuerat, qui fublato Benedicto VI, in Petri fedem A. 674. fe intrufit, de qua poft menfem dejectus, direptâ Bafilicâ Vaticana Conftātinopolim aufugit, indeque A. 985. rediens, cùm folium Pontificiū poft Joannis XIV. mortē mēfes aliquot occupâffet, repētina morte interiit.

3. *Quis Ecclefiæ ftatus ?*

Calamitofior longè, quàm unquā alias fubEthnicis, vel hæreticis Imperatoribus, aliifque mundi monarchis; quò enim furiofiùs hi, Orco inftigante, Ecclefiā oppugnabant, eò gloriofiùs hæc de idololatria, & hærefi femper triumphabat. At poftquā perverfo hoc fæculo infenfiffimus humani generis hoftis ipfos adeò Principes, qui orthodoxos fe profitebantur, eò induxit, ut electionē Pontificum tyrannicè fibi arrogare fint aufi; quot non exinde orta funt mala? Cum enim Pontifices in fanctā illā fedem per fummū nefas intrufi, vitæ effent minùs probatæ tam Clerus, quàm populus probro fibi haud duxit, ad fummi facrorū Pontificis exemplū mores fuos conformare. Hinc tāta rerum divinarū ignorantia fimul & incuria: hinc facrorū nundinatio; hinc facrilegi concubitus, malaque alia pænè innumera. Nihilo

minus Ecclesia etiã contra hos Inferorum assultus, utut periculosissimos, non solùm perstabat ex Christi promissione invicta semper & immobilis, sed novis etiam incrementis & accessionibus aucta est.

4. *Quænam incrementa illa?*

1. A. 965. Poloni cum Duce suo Miecislao, 2. A. 912. Normanni cum Rollone Duce suo, 3. An. 958. Slavi, 4. A. 988. Russi Christo nomen dedêre, 5. A. 949. Dani cum Rege suo Haraldo Ecclesiæ penitus se subjecêre.

5. *Num hæreses quoquè Ecclesiam infestârunt?*

Singulari Dei pro Ecclesia jugiter, etiam cùm dormire videtur, excubantis providentia factũ est, ut sæculũ hoc solum & unicum nulla sit nova hæresi funestatum, nec factioso schismate, cui perversi quorundam Pontificum mores ansam præbere poterant, secessio ab Ecclesia à quoquã fuerit attentata; cùm quisque sanæ mentis clarè perspexisset, improbos antistitum mores integritati sanctitatique doctrinæ nil quidquam posse efficere.

6. *Num & Concilia celebrata?*

Cum nulla hoc sæculo exorta sit hæresis, nullo eum in finem Concilio Oecumenico opus erat; plures tamen Synodi *particulares* ad instaurandam morum disciplinam in Germania præsertim celebratæ fuerunt, Confluentiæ nempe, Treviris Erfordiæ, Ingelhemii, & Augustæ Vindelicorum.

7.

7. Quid de sacris ritibus memorandū?

Joannes XIII. cāpanas solemni consecratione sacro usui dedicare cœpit, cujusdā è Cœlitibus nomine imposito: Joannes XV. verò Romæ in Concilio Lateranensi A. 993. S. Udalricum Episcopum Augustanum ritu publico & solemni editoque etiā diplomate seu Bulla ut vocant, *Canonizationis*, quorum neutrum antea usitatum, Sanctorum fastis adscripsit.

8. Num disciplina Monastica etiā tum viguit?

1. Ineunte hoc sæculo Ordo Cluniacensis, tot virorum sanctitate illustrium seminarium, à Bernone Abbate in pago Cluniaco fundari cœptum, S. Benedicti disciplinā paulatim, ut fit, collabescentē, feliciter instauravit. 2. Eodē hoc sæculo vergente S. Romualdus Abbas Ordinē Camaldulensium instituit, additis Regulæ S. Benedicti peculiaribus quibusdā statutis.

9. Num etiam ferreo hoc obscuroque sæculo fuère, qui sanctitate & doctrina inclaruerint?

Imò vix aliud sæculum tot Sanctis utriusq; sexus, regia etiā dignitate fulgentibus, illustratum est. Nam ut taceam Orientis juxta & Occidentis Imperatores pientissimos. Sedique Apostolicæ addictissimos, Robertum item Galliæ Regē, miraculis clarum. Sanctitate eminuēre Edvardus II. Angliæ, Olavus Norvegiæ, Stephanus Hungariæ, Wenceslaus Bohemiæ Rex, Henricus Bavariæ Dux, postea Imperato cum Cunegunde Virginea sua conjuge, Ma

thildis Othonis M. mater cum Editha prima, & Adelhaide altera ejusdem conjuge, Bruno Archiepiscopus Coloniensis Othonis M. frater germanus, Colomanus regio Scotorū sangvine ortus, Editha Edgari Angliæ Regis soror, Virginū sacrarum Antistita, Pelagius regiæ itidem stirpis adolescens, qui atrocissima subire tormenta maluit, quàm integritatis pudicitiæque detrimentū facere, Episcopi item Adalbertus Gneshensis Polonorum Apostolus, Bernardus Hildesiensis, Conradus Constantiensis, Dunstanus Cantuariensis, Heribertus Coloniensis, Lābertus Ultrajectensis. Oswaldus Vigorniensis, Sisenandus Compostellanus, Udalricus Augustanus, Wolfangus Ratisbonensis, Elias & Quarinus Vallesiæ Comites & Episcopi. Romualdus ejusque discipuli Joannes, Benedictus & Bonifacius Imperatori Othoni III. sangvine juncto, Prussorū & Slavorum Apostolus, Berno, Odo, Ademarus, Majolus & Odilo Abbates Cluniacenses.

Doctrina celebriores fuêre Reginō Abbas Prumiensis, Leo Imperator, *Sapiens* cognominatus, Simeon Metaphrastes, SS. Odo & Odilo, Atto Vercellensis Episcopus, Luitprandus Episcopus Cremonēsis, cujus historiā Germanꝰ quidā scriptor anonymꝰ cōtinuâsse videtur &c

10. *Num hoc quoque sæculum illustratum est miraculis?*

Hæc nec isto, nec alio unquā sæculo defuêre.

1. Dynaſtâ quidã dæmoniacus ex Othonis M. comitatu Romæ ſolo vinculorũ Petri contactu à ſtygio obſeſſore extemplo manumiſſus eſt. 2. In Synodo Vintonienſi Chriſti è cruce pendẽtis effigies ad S. Dunſtani preces pro Monachis probis contra improbos Clericos diſertè loqui audita eſt. 3. SS. Udalricus, Conradus, Majolus, Nilus Abbas &c. claruêre miraculis, quorum complura Regino & Frodoardus Abbas, aliique literis mandârunt.

Sæculum XI.

1. *Quinã Pontifices Eccleſiæ gubernacula tenuêre?*

142. Joannes XVII. ad ann. 1003.

Reliquos vide in fine Opuſculi,

2. *Quid de Pontificibus iſtis peculiari notatione dignum occurrit?*

Magna omnes laude Eccleſiã gubernârunt, excepto Benedicto IX. parentis ſui Alberici Comitis Tuſculani factione & tyrannide in ſedẽ Apoſtolicã intruſo, qui licèt tunc duodecim, vel ex aliorũ ſententia decẽ & octo, aut viginti eſſet annorũ, ſummoque ſacerdotio ob mores perverſos prorſus indignus, majoris tamẽ mali metu ab Eccleſia eſt receptus. Joannẽ tametſi auctoritate ut creditur, & largitionibus Comitũ Tuſculanorũ in Benedicti VIII. fratris ſui germani locũ ſit ſubrogatus, vitã mirificè ab omnibus laudatã duxiſſe *Stella* teſtatur. Joannes teipſa XVI. appellatus eſt XVII. ea de cauſa ne edicta & bullæ Joannis XVI. Antipapæ nomine ſparſæ, cum veri hujus Pontificis actis con-

funderetur. Gregorius VI. Joannes Gratianus antea dictus, Põtifex laudatissim9, falso à quibusdā Simoniæ accusatur; nam licèt Benedictũ IX. pacta pecuniæ sumâ permoverit, ut Põtificatu se abdicaret, id tamen non alia egit mẽte, quàm ut Ecclesia dignũ exinde Pontificẽ libere posset eligere. Nec alium Romani dignioẽ esse judicabāt, quàm Joannẽ hunc, qui Gregorii VI. nomine assũpto, postea in Synodo Sutrina Pontificatũ pacis studio spõte cessit Clemẽti II. Saxoni, Bambergensi priùs Episcopo, cui successit Damasus II. Bavarus, Episcopus antea Brixinẽsis, & huic S. Leo IX. Alsata è Comitum Dagaburgicorum prosapia, indeque Victor II. Svevus è Comitũ Calvensium stemate Episcopus Eystettẽsis; post hunc verò Stephanus X. è Lotharingiæ Ducibus, sanctitate & miraculis clarus, perinde atque Alexāder II. sanctissimus itidẽ Pontifex. Verùm inter hos omnes & doctrina, & sanctitate, multis ante ac post mortẽ miraculis testatâ, eminuit S. Gregorius VII. Hildebrandus antea dictus, quẽ scriptores coævi summis efferunt laudibus, si Bennonẽ, à Guiberto Antipapa Cardinalẽ creatum, excipias, cujus impudentissimâ mendacia, & enormes calumnias tanquā oracula suscipiunt hæretici, hisque nihilo meliores pseudopolitici, qui *nec Deum timent, nec homines reverentur*, sed jura omnia divina æquè ac humana susque deque habent, dumodo iis placeant, quorum nutum

prœ-

prœ divinis adeò mandatis, Religione & conscientia obſervant, adorantque.

3. *Quis ſtatus Eccleſiæ?*

Hāc acerbiſſimè afflixit Henricus IV non Imperator, hoc eſt *Advocatus & Defenſor*, ſed hoſtis Eccleſiæ infeſtiſſimꝰ prorsùs appellandus, utpote qui ſacros ejus provētus, ipsūque adeò Chriſti patrimoniū tum in luxum & luxuriā, tum in ſtipendia ſuorum militū, quos ad Eccleſiam oppugnandā conduxit, im̄ani ſacrilegio profudit; Sacerdotes & Epiſcopos effrenatæ ſuæ libidini, iteratæ perfidiæ, perjuriis, ſacrilegiis, crudelitati planè inauditæ repugnātes aut conjecit in vincula, aut trucidavit, ſubſtitutis in eorū locum hominibus profligatiſſimis, qui vel plus pecuniæ repræſentabant, vel im̄aniore odio furoreque inſectabātur Chriſti Vicariū, Verùm his, aliiſque pluribus machinationibus prævalere haud poterāt *inferorum Porta*, ſed invicta prorſus tum aliorum Pontificū, tum præcipuè S. Gregorii VII. *inſtātis opportunè, importunè, arguētis, obſecrantis, increpantis &c.* virtute & cōſtantia reſtituta Eccleſiaſtica diſciplina, ſacrilega Clericorū incontinētia, rerumque ſacrarū nundinatio coërcita, jura, immunitaſque Eccleſiaſtica ſtrenuè vindicata, impii Henrici aſſeclæ, cōſiliarii, ſcelerumque ſocii horribili morte à Deo mulctati, Henricus ipſe ab omnibus tandē deſtitutus, Imperiique inſignibus à ſuomet filio exutus, ac brevi poſt re-

 pen-

pentina morte ad Dei tribunal citatus est, cujus, utpote Ecclesiæ diris etiã tum devoti cadaver quinque ipsos annos insepultũ horrori omnibus & execrationi fuit, dum è cõtrario sacrum S. Gregorii VII. corpus annis ab obitu quingẽtis integrũ omnino & incorruptum est repertũ, Deo Vicarii sui longè fidelissimi sanctitatem pluribus miraculis toti orbi testificante.

4. *Quibusnã regionibus Evangelii lux oborta est?*

1. Universum Hungariæ Regnum S. Stephani Regis operâ planè Apostolicâ Christo, ejusque Ecclesiæ subjicitur. 2. Religio orthodoxa sacris expeditionibus hoc sæculo in Palæstinam susceptis, ibidem cœpit reflorescere.

5. *Quinã hæretici contra Ecclesiam insurrexêre?*

1. Agmen ducit Berengarius Andegavensis Ecclesiæ Archidiaconus, Sacramentariorũ antesignanus, qui veram Christi in Eucharistia præsentiam primus negare ausus est: ad extremũ tamen resipuit, moriensque suarum quidem noxarum veniam à DEI clementia sperare se dixit ob peractam ritè pœnitentiam; vehemẽter tamen divinam formidare justitiã ob peccata aliena, eosque præcipuè, quos perversâ suâ doctrinâ in hæresim induxisset. 2. Michaël Cerularius Patriarcha Constantinopolitanus hominum superbissimus, dum Pontifice Romano, quem tamen solum Christus ipse supremũ ovium suarum omnium pastorẽ constituit, inferi-

ferior esse recusabat, impii Photii schisma & divortiũ cum Latina Ecclesia instauravit. Utque nequitiæ suæ tegumentum quæreret, varios eidem, sed immeritò prorsus, exprobravit errores, cùm funesti illius schismatis potissima, si non unica causa fuerit superbia, hæreseon omnium mater, nutrix & gerula.

6. Quid in Conciliis potissimè decretum est?

1. Berengarii hæresis pluribus in Cõciliis damnata est. 2. Plures itidem Synodi celebratæ ad restituendam disciplinã Ecclesiasticam, exterminandam sacrorum nundinationem, & sacrilegum concubinatum. 3. Jus eligendi Põtificem solis Cardinalibus assertum à Nicolao II. in Concilio Romano A. 1059.

7. Qui ritus inducti?

1. Pœnitentiæ publicæ, eæque austeræ admodũ ac diuturnæ, prioribus sæculis ad expiãdas noxas irrogari solitæ, in sacras subinde expeditiones, piasque peregrinationes comutatæ fuêre. 2. Insigne militũ ad sacrum bellũ Urbani II. auspiciis proficiscentiũ crux erat purpurea dextro humero assuta. 3. *Corporalia*, ut vocant, sive sacra lintea restinguẽdis incendiis exoptato eventu fuêre adhibita. 4. Solenne omnium pia morte defunctorũ memoriã die. 2. Novembris à S. Odilone Abbate Cluniacẽsi in suis primũ monasteriis fieri cœptã, vel instauratã, universa dein Ecclesia faciendam curavit.

8. Qui Ordines Religiosi instituti?

1. S. Joannes Gualbertus, Nobilis Florentinus, Ordinē à Valle umbrosa, ubi primū Monasteriū exstruxit, nuncupatū condidit. 2. S. Stephanus, Nobilis Gallus, instituit Ordinem austeræ admodum disciplinæ, cui Grandimontiū, à Monachis post S. Stephani obitum divino monitu incoli cœptum, nomen hoc indidit. 3. S. Bruno Coloniæ Agrippinæ à parentibus genere ac virtute claris oriundus, cum sex sociis, in rupē altissimā & asperrimā, cui Carthusiæ nomen, secedens, prima Ordinis sui fundamēta A. 1086 jecit. 4. Occasione ignis sacri, in Gallia vehemēter grassantis, à Castone Nobili Gallo instituta est pia primùm Cōgregatio, quæ deinde in Ordinē Canonicorum Regulariū S. Antonii coaluit, quorum officiū est operam suā prædicto morbo laborantibus comodare. 5. S. Robertus Abbas Molismensis Ordinē, cui à Cistertio, solitario Burgundiæ loco nomen, instituit, à S. dein Bernardo mirifice propagatum.

9. *Quinam sanctitate & doctrinâ floruêre?*

S. Abo Floriacēsis Abbas, S. Emericus S. Stephani Regis Hungariæ filius, S. Edvardus III. Angliæ Rex, S. Benno Episcopus Misnensis, S. Stanislaus Episcopus Cracoviensis, S. Canutus Daniæ Rex, S. Margarita Scotiæ Regina &c.

Doctrinâ excelluêre S. Bruno Episcopus Herbipolitanus, Conradi II. Imperatoris consangvineus, Berno Abbas Augiæ divitis, quā insigni quoque virtute, miraq; eruditione illustravit, B. Hermanus *Contractus* è Comitū Verin-

gensiũ prosapia, auctor Antiphonæ *Salve Regina* &c. B. Petrus Damiani Cardinalis. Episcopus Ostiensis, Lambertus Schafnaburgẽsis, Monasterii Hischfeldensis, & Marianus Scotꝰ, Fuldensis Monachus, Paulus BernriedensisCanonicus Regularis, Gerochus Præpositus Reicherspergensis in Bavaria, Bertholdus Presbyter Constantiensis, qui Hermani Contracti Chronicon continuavit &c.

10. *Quibus miraculis Ecclesia illustrata est?*
1. S. Stanislaus Episcopus Cracoviensis virum Petrum nomine triennio abhinc demortuum multis spectãtibus ad vitam revocavit, secumq; ad Regiũ tribunal deduxit, ut de agro, quem pro sua quondã Ecclesia ab ipso emerat, testimoniũ publicè diceret. 2. Ad S. Guntheri Anachoretæ preces pavo assatus repentè avolat è mensa S. Stephàni Hungariæ Regis. Miraculis celebriores fuêre SS. Benno & Stanislaus Episcopi, S. Joannes Gualbertus, & S. Stephanus, cujus crebra miracula Grandimontii patrata cùm ingentẽ hominum frequentiã attraxissẽt, Petrus Abbas amore sacræ solitudinis Sancto huic demissè supplicavit, imo & præcepit, patrandis ut miraculis desisteret. Morem gessit Sanctus, quoad Petrus superstes fuit; hoc verò mortuo, novis illico maximisq; ut antea, prodigiis inclaruit. Plura ævi sui miracula recensent B. Petrus Damiani, Adamus Bremensis, Glaber, aliique.

Sæculum XII.

1. *Quo ordine Romani Pontifices sibi successêre?*
159. Paschalis II. ad ann. 1118.
Reliquos vide in fine Opusculi.

2. *Quid de hisce Pontificibus Historici memorant?*
Seduli quisque pastoris munia strenuè obierat. Diuturna porrò controversia Pōtifices inter & Henricos IV. & V. de Ecclesiasticis Imperii Ordinibus in clientelam suscipiendis à Callisto II. composita tandem ac dirempta est. Eugenius III. S. Bernardi discipul9 in sumo illo dignitatis fastigio positus, nihil admodū de monasticæ disciplinæ âsperitate remisit, miraculis post obitum clarus. Alexander III. laudatissimus itidem Pōtifex, Imperatoris Friderici Ænobarbi, triumque ejusdem Antipaparū, qui infelici omnes morte periêre, molitionibus fortissimè se opposuit.

3. *Quis Ecclesiæ status?*
Triplici hæc scissa est schismate. Primū excitavit Henricus V. Imperator, qui Gelasio II. legitimo Pōtifice repudiato, Mauritiū Burdinum intrudēdum curavit, Gregorii VIII. nomen sibi arrogantē. Secundi schismatis auctor fuit Petrus Leonis homo nequissim9 versutissimusque origine Judæus, qui artibus pessimis in S. Petri legitimiq; ejus Successoris Iñocentii II. sedem se ipse intrusit, Anacleti II. nomen usurpans. Tertium schisma induxit fovitq; Fridericus I. Imperator, qui ternos Antipapas, continenter

sub-

ſubjectos, omnibus opibus viribuſque adjuvit. Verùm uti aliàs ſemper, ita hic quoque glorioſè triumphavit Eccleſia, ac præcipuè quidē de Friderico I. Imperatore, qui ex præpotēte Eccleſiæ oppugnatore in ſtrenuū ejuſdem propugnatorē mutatus, ingēti cum exercitu in Palæſtinā contendit, Hieroſolymā recuperaturus. Plures hujuſmodi expeditiones hoc ſæculo ſūt ſuſceptæ eventu tamen minùs proſpero ob Chriſtianorū maximè flagitia & diſcordias.

4. *Quæ regiones Christiana ſacra ſuſcepere?* Pomeraniæ Ducâtum S. Otho Epiſcopus Bambergenſis è Comitum Andecenſium ſtemmate ſub annum 1109. Livoniam verò S. Meinardus Chriſto adjunxit primus gentis illius Epiſcopus A. 1186. inauguratus.

5. *Quæ hæreſeon lolia progerminârunt?* 1. Petrus de Bruis & Hēricus ex Monacho infamis Apoſtata, Lutheri & Calvini prodromi, rejiciebāt Miſſæ ſacrificiū, cultum & invocationē Sanctorum, preces pro defunctis, baptiſmū parvulorū, traditiones Sanctorumq; Patrū monumenta &c. Petrus in Gallia infami rogo impoſitꝰ eſt, Hēricus verò in perpetuā datus cuſtodiā, ne plures corrumperet. 2. Waldenſes à Petro Waldone cive Lugdunenſi nomen ſortiti, damnabant cultum imaginū, confeſſionem auricularem, extremā Unctionem, Indulgētias, Purgatorium &c. In hos Hæreticos, à pluribus conciliis damnatos, graviſſimis pœnis animadverterunt Imperator, Galliæq; & Arago-

num Reges. 5. Albigenſes, viperea Waldenſium progenies, novos prioribus errores addebant, ridebantq; omnes ritus ac ceremonias Eccleſiæ, quam ſpeluncam latronum, ac meretricem Babylonicam appellabant.

6. Quid in Conciliis actum?

Tria hoc ſæculo Concilia Oecumenica Romæ in Lateranēſi Baſilica celebrata fuêre. In primo, cui ampliùs trecēti Epiſcopi interfuêre, actum de Sacerdotii & Imperii concordia ab Hērico IV. & V. aliquamdiu diſturbata: de instaurāda item morum diſciplina, ſacroq; bello cōtinuando. In ſecundo damnati à mille ferè Epiſcopis Petrobuſiani, & Arnaldus Brixiēſis, qui aliquot poſt annis vivus eſt exuſtus: reſciſſa quoque acta omnia Anacleti Antipapæ &c. In tertio, cui trecenti aderant Epiſcopi, diris devovebātur Waldenſes Hæretici in varias ſectas diviſi, multaque alia ſalubriter ſanciebātur. Præter tria hæc generalia, ad quinquaginta inſuper Concilia *particularia* hoc ſæculo celebrata fuêre tum contra graſsātes hæreſes, tum ad tollenda ſchiſmata, morumque corruptelas.

7. Qui ritus recepti fuere?

1. Illibata Virginis Deiparæ cōceptio ab Eccleſia Lugdunēſi A. 1136. ſolemni ritu celebrari cœpta. 2. Pœnitētiæ publicæ minùs ſemper minùſque frequētari, inque alia opera pia cōmutari ſolebāt. 3. Mos, quo profani etiam homi-

mines meritorum religiosæ cujusdam familiæ participes fiebant, cœpit invalescere.

8. Qui novi Ordines Religiosi?

Hoc sæculo occasione sacrarum expeditionum tres Equitum Ordines insigniores cœperunt efflorescere, nempe. 1. Melitensium sub annū 1104. cujus primus Magister fuit B. Gerardus. 2. Templariorum, à vicina templo Hierosolymitano habitatione nomen ducētium A. 1118. 3. Teutonicorum A. 1191. S. Norbertus A. 1120. Ordinem Canonicorum Regularium, cui à Præmonstrato, deserto olim Galliæ loco nomen, instituit. De Ordinis porrò Gvilielmitarum auctore variant scriptores.

9. Quinā sanctitate & doctrina celebriores?

S. Anselmus Episcopus Cantuariensis, S. Norbertus Tanchelmi hæreseos exterminator, S. Bernardus Ordinis Cisterciensis totiusq; Ecclesiæ ingens lumen & columen, Rupertus Abbas Tuitiensis Ord. S. Benedicti, Ven. Petrus Abbas Cluniacēsis, Hugo & Richardus de S. Victore, uterq; Canonic. Reg. S. Augustini, Guerricus Abbas Cisterciens. Otho Episcopus Frisingēsis, Petrus Lōbardus Episcop. Paris. &c.

10. Quib9 miraculis Religio orthodoxa cōfirmata est?

Ingens ægrotantium multitudo gustatis panib9, quos S. Bernardus Crucis signo lustraverat, repēte convaluit, uti ipse palàm prænuntiârat. Cōplura alia miracula edidêre SS. Bernardus, Norbertus, Malachias, Isidorus agricola &c. Literis verò consignârunt Petrus Ab-

bas Cluniacensis, Sigebertus Gemblacensis &c.

Sæculum XIII.

1. *Quinam Christi in terris Vicarii?*

175. Innocentius III. ad ann. 1216.

Reliquos vide in fine opusculi.

2. *Qua laude hi suum obiere munus?*

Omnes ad comune Ecclesiæ bonum graviter intenti, vitæ erant probatissimæ, constātiæque in extirpandis hæresibus morumq; corruptelis prorsus invictæ. Iñocentius III. ex Signiæ Comitibus Pōtifex verè Optimus Maximus, à supremis Christiani orbis capitibus maximopere suscipiebatur. Iñocentius IV. virtute atque eruditione eximius, ad declinādas Friderici II. insidias in Galliā se recipere coactus est. Martinus re ipsa II. sed à plerisque, qui duos Marinos Pōtifices cum Martinis confundunt, IV. dictus, multis à morte miraculis claruit. S. Cælestinus V. Pōtificatu, quem quinque gessit mēsibus, spontè se abdicavit, non Card. Benedicti Cajetani ejus postea successoris instinctu, sed, uti testes omni exceptione majores asseverāt, amore sacræ solitudinis, cui à puero assvεverat. Bonifaciū VIII. libertatis, juriumq; Ecclesiasticorum assertorem ac vindicem strenuissimum, quem idcirco Philippi IV. Galliæ Regis asseclæ & assentatores atrocissimis calumniis proscindunt, omnis sceleris suspicione absolvunt tum scriptores coævi, neutri parti obnoxii, tum ejusdem Pōtificis cadaver annis ab obitu trecentis

tis A. 1605. 15. Octobr. Româ, imò & Ecclesia universa applaudente omnis corruptionis expers invētum, tum demū pœnæ gravissimæ Philippo à Deo ob Vicariū suum tam indignè habitum irrogatæ, ut in opusculo IV. innuimus.

3. Quis Ecclesiæ Status?

Iñocentius IV. quinque gravissimas, quibꝰ cum Ecclesia tunc conflictabatur, calamitates cum 5. Christi vulneribus comparabat. Has inter prima erat Græcorū schisma. 2. Hæreses per Galliā potissimùm grassantes. 3. Terræ sanctæ amissio. 4. Friderici II. Imperatoris Ecclesiam, cujus *Advocatus* ac *Defensor* ex officio esse debuerat, multifariè vexantis violētia. 5. Tartarorum in terras Christianorū irruptio. Atque his aliisq; machinis pœne innumeris Ecclesiæ arx oppugnari quidem, at expugnari nunquā potest. Hac spe fiduciaq; animatus Simon Mōfortius A. 1213. cum mille duntaxat peditibus, equitibusq; octingētis centum millium hæreticorū exercitum ad urbē Tolosam penitus profligavit, ex suis nonnisi unico equite & octo peditibns desideratis.

4. Quæ regiones ab idolorum cultu ad Religionem Christianam sunt traductæ?

Viri Apostolici cōplures è religiosa S. Dominici & S. Francisci familia à Sede Apostolica in Græciā, Norwegiam, Bulgariā, Armeniam, Indiā, Æthiopiam, Tartariā missi paganos plurimos Christianis sacris initiârunt. Honorius IV. Albanensis etiam tum Episcopus in Nor-

wegia Christi Evangeliũ promulgavit. Prussiam Equites Teutonici ab ethnica superstitione purgârunt.

5. *Quas suppetias prioribus hæreticis Orco submisit?*

In Gallia potissium magnas animarũ strages edidit Albigensiũ hæresis, quam præ cæteris S. Dominicus miraculis & gladio spiritûs, *Monfortius* verò, dux belli sacri ab Innocentio III. indicti, vi armorum exterminatum ibant. In Italia A. 1260. pia flagris se cædendi consuetudo in superstitionem tãdem, imò & hæresim, plures dein regiones hoc & sequenti sæculo pervagata, degeneravit:

6. *Quid in Conciliis definitum est?*

Præter alias Synodos, quæ contra hæreses, morumq; corruptelas pluribus in locis cogebãtur, tria hoc quoque sæculo Concilia Oecumenica celebrata fuêre, nempe A. 1215. Lateranense IV. inter generalia XII. præsidente Inncentio III. ubi damnati Albigenses, aliique hæretici: cùmque primus ille Christianorũ fervor Confessionis & Eucharistiæ Sacramenta frequentandi magis semper magisq; refrigesceret, lege cautum est, ut quisq; semel saltem quotannis de peccatis confiteatur, mensæq; Eucharisticæ circa festa Paschalia accumbat. A. 1245. in Concilio Lugdunensi I. & Generali XIII. præside Innocentio IV. Fridericus II. Imperator Ecclesiæ cõmunione repulsus, decretaq; insuper est expeditio in terram sanctam ductore S. Ludovico Galliæ Rege. A. 1274. in Lugdu-

nensi II. Generali XIV. præsidente itidem Papa Gregorio X. redintegrata Græcam inter & Latinam Ecclesiā concordia, quæ tamen haud diu viguit: actum quoque de recuperanda Palæstina &c.

7. *Qui sacri ritus inducti?*

1. Urbanus IV. 1264. solemnitatē SS. Corporis Christi quotannis in Ecclesia universa ritu solemni celebrandā instituit, cui occasionē dedit cùm ingens illud miraculū, quo species Sacramentales in sangvinē versæ, tum B. Juliana Virgo Deo dicata, quæ hac de re jam ante divinitus edocta est. 2. Ad Virginē Dei-Param Archāgeli verbis consalutandā populus quotidiano æris campani pulsu excitatur. 3. S. Dominicus auctor est Rosarii, quod pietatis exercitium Deiparæ acceptissimū, hominibus utilissimum. 4. Innocentius IV. Cardinales purpurei galeri insignibus cōdecoravit, ut memores essent fundendi, si quando opus foret, sangvinis quoque pro Ecclesiæ bono. In Concilio Lugdunensi II. accurate præscribitur, quid in *Conclavi* pro eligēdo Pōtifice observandum. 6. Bonifacius VIII. tiaram Pōtificiā duplici coronamento circumdat, cui postea tertium addidit Urbanus V. non ostentationis sed pietatis ergo. 7. Austera admodum jejunii lex posterioribus sæculis plurimùm mitigata est. Nam duodecim sæculis præcedētibus non solùm à piscibus & lacticiniis, sed à vino quoq; & oleo, ac con-

di-

dimētis, sale excepto, abstinēdum erat, solaque Xerophagia sive esus aridorum, & quidem toto verni jejunii tempore non nisi post sextam meridie horā permissus erat. Hoc tamen sæculo consvetudo invaluit, ut post horam tertiam pomeridianā corporib9 cibus indulgeretur. Sacræ *Inquisitionis Officiū* contra hæreticā pravitatē S. Dominico, Albigensium hæreticorum malleo, demandatus. Bonifacius VIII. annū *Jubileū* 1300. solemniore ritu celebrandū induxit. 10. Iis, qui sacro bello nomen dabant, peculiares *Indulgentiæ* sunt concessæ.

8. *Quæ Religiosæ Familiæ institutæ?*

1. Ordinē SS. Trinitatis redemptionis captivorum à S. Joanne de Matha & S. Felice Valesio institutū Innocētius III. A. 1198. vel certè A. 1209. cōfirmavit. 2. S. Frācifcus Assisias A. 120. Ordinis sui, dein ab Innocētio III. & Honorio III. approbati, fundamenta jecit. 3. Ordinem Prædicatorū auctore S. Dominico confirmavit Honorius III. A. 1210. 4. Carmelitis circa montem Carmelū dispersim degētibus B. Albertus Patriarcha Hierosolymitanus sub annum 1209. regulā conscripsit, ab Honorio III. A. 1216. approbatā. 5. Ordinis B. Mariæ de Mercede redemptionis captivorū auctor est S. Petrus Nolascus, adjutoribus S. Raymundo Pennafortio & Jacobo I. Arragonū Rege. 6. Ordo Servorum B. V. Mariæ A. 1233. originē duxit à septem nobilibus Florētinis. 7. Alexāder IV. plures Eremitarū congregationes A. 1256. in unum cor

pus & Ordinē redegit S. Augustini regulā sub uno capite profitentē. 8. Cælestini Cælestinū V. Papā, Silvestrini B. Silvestrum Guzolinum, Eremitæ S. Pauli primi anachoretæ Eusebium Strigonio Hungariæ urbe oriundū, Religiosæ familiæ suæ ducē & parentē venerantur: hic tamen Ordo Paulinorū sequenti primum sæculo à Joanne XXII. confirmatus est A. 1328.

9. *Qui celebratiores Sancti, & Doctores?*

Præter Ordinum conditores jam memoratos S. Antonius Patavinus, S. Engelbertus Archiepiscopus Coloniensis, S. Edmundus Archiepiscopus Cātuariensis, S. Hyacinthus, S. Thomas Aquinas, S. Bonaventura, S. Ludovicus Galliæ Rex, B. Albertus M., S. Clara, S. Elisabetha, S. Hedvigis, S. Margarita Cortonensis &c.

10. *Quib9 miraculis orthodoxa Religio illustrata est.*

Præter plurima, maximaque miracula à SS. Dominico, Francisco, Antonio, Hyacintho, aliisque patrata, atque à S. Bonaventura, Jacobo de Vitriaco, Thoma Cantipratano &c. literis mādata, notissimū est illud de mulo tres ipsos dies impasto, non ad pabulū ab hæretico Bonovillo porrectū, sed ad Eucharistiā à S. Antonio Patavino mōstratā accurrente, demissoque eam capite ac flexis poplitib9 adorante. Item de schedula, in quā S. Dominicus Fidei Catholicæ capita retulit, ab hæreticis Albigensibus semel, iterum ac tertiò in ignem conjecta, semperque illæsa.

Sacu-

Sæculum XIV.

1. *Qui Pontifices rexere Ecclesiam?*

193. Benedictus XI. ad ann. 1304.

Reliquos vide in fine Opusculi.

2. *Quid de his Pontificibus summatim dicendum?*

Omnes doctrinâ zelôque animarũ, plerique etiam vitæ sanctimoniâ præstabant, quos inter Benedictus XI.(re ipsa X.cum Joannes Mincius,qui A.1058. per menses aliquot Pontificatũ, nomenq; Benedicti X. sibi arrogabat, Pseudopapa fuerit) pluribus à morte miraculis claruit. Cleměti tamen V.vitio vertitur, quod Philippi IV. Galliæ Regis inductu sedem Pontificiā Româ Avenionem transtulerit, ubi annis ampliùs septuaginta,quos Itali cum captivitate Babylonicâ comparabãt, Romani Põtifices quasi peregrè agebãt, magno rei Christianæ ipsiusq, adeò Galliæ detrimẽto. Statuerat quidem Urbanus V.sanctitate & miraculis clarus, sedem Pontificiā Romã transferre, sed morte præreptus id negotii Gregorio XI. successori suo, virtute pariter & doctrinâ eximio, relinquere cogebatur. Huic ritè successit Urbanus VI. Neapolitanus,qui,cùm esset justitiæ,temperantiæ,aliarumque virtutũ,àc disciplinæ potissimùm Ecclesiasticæ observantissimus talesq; prorsus esse vellet Cardinales suos omnes,horũ mores acriùs liberiùsq; redarguit. Unde exacerbati Cardinales præcipuè Gallicani, secessione facta,Antipapã creant,Clementẽ VII. dictum

ctum, ſecumq; Avenionem deducunt, tametſi Urbanum VI. toto ſemeſtri coluerint ut verũ Papam. Atque hoc pacto ſchiſma conflatũ eſt omniũ teterrimũ quadraginta fermè annorum, Põtificibus aliis Romæ, aliis Avenione ſedentibus. Mortuo Urbano VI. Romæ ſurrogatus Bonifacius IX. Clementi verò Pſeudopapæ Avenione ſuppoſitus eſt Petrus de Luna, qui Benedicti XIII. nomen uſurpans, triginta ipſos annos in ſchiſmate obſtinatè perſtitit, eique immortuus eſt.

3. *Quis ſtatus Eccleſiæ?*

Cùm Orcus omnib9 ſuis machinis ad eam uſq; diem adhibitis nil quidquã profeciſſet, novos longèq; vehemẽtiores tentavit aſſultus excitãdo ſchiſma multò exitioſiſſimũ, ex quo lites, diſcordiæ, factiones, animorũ diſſenſiones, malaque innumera, & quod caput eſt, morũ ac diſciplinæ Eccleſiaſticæ corruptela ingens; ut proinde, ſi humanæ rationis trutinâ rem examinemus, Eccleſia, uti antea ſæpiùs, ita hoc maximè tempore everti debuiſſet, niſi ædificata eſſet *ſupra Petram* prorſus immobilem:

4. *Quæ gentes Chriſtianis ſacris initiatæ?*

1. Jagello Lithvaniæ Dux ſacro fonte luſtratus Lithvanos & Samogitas verbo & exemplo ad Chriſtum perducit. 2. Boſnia cum Principe Stephano Chriſto ſubjicitur, uti & regnum Congenſe in Africa.

5. *Quinam lupi hæretici inſidiati potiſſimùm ſunt Chriſti ovili?*

Joannes Wicleffus Sacerdos Anglus, homo arrogans & ambitiosus, Vigorniensi Episcopatu non impetrato, in rabiem actus, virus suum in Christi Vicarium & Ecclesiā sub annum 1372 cœpit evomere. Hæresiarcha hic, Lutheri & Calvini prodromus, impugnabat *transsubstantiationem*, veramque Christi in Eucharistia præsentiā, sacrosanctum Missæ sacrificium, hierarchiam Ecclesiasticā, liberum hominis arbitriū, invocationē Sanctorū, venerationem imaginū, indulgentias, vota monastica &c. Ejus ossa ex Concilii Constantiensis decreto refossa, exustaque sunt, cineribus in profluentem abjectis.

6. Quæ Concilia coacta?

Præter *particularia*, generale XV. Viennæ Allobrogum præsidente Clemente V. A. 1311. celebratū est, ubi Beguardi, Beguini, Fraticelli, aliique hæretici condemnati, actumq; denuò de expeditione in terrā sanctā. Extinctus item Ordo Templariorū, criminibus manifestis convictorum, horumq; fortunæ Equitibus Melitēsibus partem maximā attributæ. Clementem porrò V. Regemq; Franciæ à Templariorum Magistro, dum rogo imponeretur, ad DEI tribunal citatos fuisse, fabula est.

7. Qui sacri ritus introducti fuêre?

1. Pompa solemnis, publicaq; supplicatio Festo Theophoriæ ab universo orbe Christiano Deo Eucharistico adoranda decernitur in Cōcilio Viennensi. 2. Clemens VI. Jubilæum an-

nisquinquagenis, Urbanus VI. verò ternis ac tricenis circumſcripſit &c.

8. *Qui ſacrorum Ordinum conditores?*

1. Ordinem Olivetanum inſtituit B. Bernardus Ptolomæus Nobilis Seneſis. 2. Ordinem verò Jeſuatorũ B. Joannes Columbinus, à Clemente IX. poſtea extinctum. 3. S. Birgitta Vidua illuſtriſſimis orta natalibus initium fecit Ordini à S. Salvatore nuncupato, Regula à Chriſto ipſo accepta, viriſq; ſimul ac mulieribus data, quibus omnibus præeſſet Antiſtita. 4. Ordinẽ Hieronymitarum à Petro Ferdinando inſtitutum Gregorius XI. A. 1373. confirmavit. Eremitæ S. Hieronymi B. Petrum Gambacurtam fundatorem venerantur.

9. *Quinam doctrinâ & miraculis eminuêre?*

Sanctitate S. Ivo, pauperũ Advocatus, S. Nicolaus Tolentinus, S. Agnes de Monte Politiano, S. Elzearius Comes, S. Rochus, S. Eliſabeth, Luſitaniæ Regina, S. Catharina Senenſis, S. Birgitta, S. Catharina Svecica, S. Birgittæ filia &c.

Doctrinâ præſtabât Jões Duns Scotus, Nicolaus de Lyra, JõesTaulerus, Gregorius Arimineſis, Frãciſcus Petrarcha Ruisbrokius &c.

10. *Quæ edita miracula?*

1. Amſtelodami A. 1345. Euchariſtia in ignem projecta totã noctẽ omnino illæſa permanſit, quam exinde in templum translatã magna omnes veneratiòne proſequebantur. 2. Prope Cracoviã Hoſtiæ cõſecratæ à ſacrilegis templi

ſpoliatoribus in paludē projectæ cœleſti luce diu noctuq; circumfulsêre. Ad cujus rei perennē memoriā Caſimirus II. Poloniæ Rex magnificā ibidem Baſilicā excitandā curavit A. 1347. S. Ivo, S. Nicola9 Tolentinus, S. Rochus, qui peſtifera lue infectos ſolo crucis ſigno cōfeſtim perſanabat, multiq; alii claruêre miraculis, quorū complura B. Raymundus Capuanus, Joañes Villanus &c. in acta retulêre.

Sæculum XV.

1. *Quo ordine Romani Pontifices ſucceſsêre?*

203. Innocetius VII. ad ann. 1406,

Reliquos vide in fine Opuſculi,

2. *Quid de his generatim commemorandum?*

Innocentius VII. doctrina non minùs quàm vitæ integritate præſtabat, uti & ejuſdē ſucceſſor Gregorius XII. qui Pōtificatu ceſſurum ſe recepit, ſi id ipsū Petrus de Luna ſive Benedict9 XIII. Antipapa præſtitiſſet. Verùm cùm hic alias ex aliis moras necteret, prætenſi ſui juris dignitatiſq; ad mortem uſque retinētiſſim9, ac proinde ambo pro Papa ſe gererēt, utriuſque partis Cardinales Concilio Piſis coacto, exauctoratis Gregorio & Benedicto, novum creant Pōtificem Alexādrum V. eo faſtigio, vitaq; diuturniore longè digniſſimum, cui poſt menſes decem vitâ functo ſuffectus eſt Ludovici Siciliæ Regis commendatione Joannes XXIII. bello, quàm Pōtificatui gerendo aptior. Hic urgente potiſſimùm Sigiſmūdo Cæſare Cōcilium Conſtātienſe indixit, ubi comuni o-

mnium lætitia & acclamatione electꝰ est Martinus V. doctrina & virtute insignis, postquam Joanni XXIII. è fuga retracto, & Benedicto XIII. Pōtificatus, quo Gregorius XII. se sponte abdicabat, est abrogatus. Martinus porrò V. ejusque successores magna cum laude rexêre Ecclesiā. Alexādrum tamen VI. alii deterioris, alii contra melioris notæ Pōtificibus annumerant. Ante initum Pontificatum, in juventute vitam minùs castā duxisse, constat inter omnes. Sed & illud certum, non pauca ei vitia ab obtrectatoribus, quos inter primas fert Sannazarius, afficta fuit. Neque tamen omnia, quæ de Alexādro VI. passim in vulgus sparguntur, inconsulte ac temerè conficta esse dixerim. Eundem non veneno, ut pleriq; opinātur, sed febri ex impuro infectoque àére contracta, die septimo, quàm cœpit decumbere, Sacramentis Confessionis, Cōmunionis & extremæ Unctionis ritè munitum decessisse, Joannes Brocardi, testis auritus & oculatus, asseverat.

3. *Num optanda tandem pax & tranquillitas Ecclesiæ reddita?*

Electo Martino V. schisma penitus sublatum fuisset, nisi Alphonsus Aragoniæ Rex Petri Lunensis partes suscipere perrexisset, quo è vivis anno antipapatûs tricesimo, Christi 1424. erepto à duobus reliquis ejus factionis Cardinalibus Antipapa Clemens VIII. & ab hoc novi mox Cardinales sunt creati. Hi tamen unà

cum pseudopapa quarto post anno Martino V, se submisêre. Hinc nonnulli memoratum schisma quinquaginta ipsos annos durâsse perhibent. Ultimum, quo Ecclesia scindebatur, schisma excitatum est à Conciliabulo Basileensi, ubi A. 1439. ab Episcopis septem, unoq; Cardinali Gallo & aliquot Theologis, exauctoratus Eugenius IV. Pontifex laudatissimus, ejusque in locum suppositus Amadeus Sabaudiæ olim Dux, Felix V. appellatus, qui tamen post Eugenii IV obitum sponte abdicavit. Jam inde à tempore illo nullus porrò Pseudopapa supremum sibi Sacerdotium arrogare est ausus.

4. *Quæ Ecclesiæ incrementa?*

1. Mauris ex tota Hispania ejectis, pristinus Ecclesiæ illi splendor est redditus. 2. In Concilio Florentino redintegrata quidem Græcæ cum Latina Ecclesia concordia, quæ tamē diuturna non fuit, Constantinopolitanis mox ad geniū suum reversis, qui cùm svave Christi ejusq; Vicarii jugum derrectassent, inde ab A. 1453. quo à Machomete II. capta Constantinopolis, in hanc usque diem durissimū Turcicæ servitutis jugum subire coguntur.

5. *Qui pseudoprophetæ ab Orco emissi?*

Horum primipilus erat Joannes Hus, Sacerdos Bohemus, invidiâ, æmulatione, fastuq; turgens, qui Waldensiū & Wicleffi hæreses recoxit, novisq; condivit erroribus adjutore Hieronymo Pragēsi & Petro Dresdēsi, ob hæresim exulare

jusso.

jusso. Hic cùm Christi sangvinē sub vini quoq;
specie à Laicis sumendū esse docuisset, in errorem induxit longè plurimos, vini quā sangvinis Christi appetentiores, utpote quē sub unica panis specie orthodoxi, rebelles contrà Ecclesiæ filii sub neutra sumunt, sed Christū totū ejusq; gratiā prorsus amittunt; *quandoquidē*, S. Augustino teste, *neque fides, neque Sacramenta ullis, nisi in Ecclesiæ unitate persistentibus, sunt salutaria.* Hæresiarcha Hussius, Deo, Ecclesiæ, & Cæsari rebellis A. 1415. annoq; sequenti Hieronymus Pragensis Constantiæ vivus est combustus. Quæ porrò sectarii fictè, pro more suo, & contumeliosè de fide publica Hussio à Cæsare data violatâq; de olore item anserē Hussiticum post annos centū subsecuturo, passim spargère in vulgus, germani, hoc est synceræ & antiquæ fidei scriptores pridem confutârunt.

6. Quæ celebrata Concilia?

1. Oecumenicū XVI. A. 1438. Ferrariæ inchoatum quidē, sed peste ibidē grassante Florentiā, unde & appellationē traxit, translatū est. Præsedit huic ipse Pontifex Eugenius IV. præsentibus centū quinquaginta Episcopis cum Patriarcha Cōstantinopol. & Imperatore Græco Joanne Palæologo, ubi orthodoxa Ecclesiæ Latinæ doctrina contra Græcorū errores denuò constabilita est. 2. In Concilio Cōstantiensi damnatæ Wicleffi & Hussii hæreses; non tamen, uti Galli quidā opinantur, definitum est, Concilium esse suprà Papam: nam decreta Sessio-

nis IV. & V. non nisi de Papa dubio, deq́, tempore schismatis, quò plures pro Papa se gerût, intelligenda esse pleriq; doctores existimant, atq; à Martino V. ea duntaxat, quæ ad fidei dogmata pertinent, rata fuisse habita. 3. Concilium Basileense ritè quidem inchoatum, sed perperam continuatum nunquam approbavit Ecclesia. 4. Concilium Pisanum fueritne legitimum an secùs, adhuc sub judice lis est.

7. *Qui novi ritus vel consvetudines receptæ?*

1. Paulus II. & Sixtus IV. Jubilæũ quinto & vicesimo quovis anno celebrandum indixit. 2. Paulus item II. Cardinalibus vestes purpureas attribuit. 3. Callistus III. Festũ Transfigurationis Domini ob insignẽ de Machomete II. A. 1455. ad Belgradũ reportatã victoriã solemniore deinceps ritu celebrandũ curavit. 4. Idem Pontifex constituit, ut populus meridie, quoque æris campani pulsu admonitus, Virginem Deiparã quotidie salutaret, quã dein constitutionẽ Alexander VI. renovavit. 5. Pactiones, quas *Cõcordata Germaniæ vocant*, initæ inter Nicolaum V. & Imperatorẽ Fridericum A. 1448.

8. *Qui Ordines instituti?*

1. Ordinẽ Minimorũ à S. Frãcisco de Paula cõditum, Sixtus IV. aliiq; exinde Põtifices cõfirmârunt. 2. Augustinianorũ discalceatorũ Ordini, à Sixto IV. approbato, Baptista Poggius A. 1474. initiũ dedit. 3. Ordo Annuntiatarũ B. Mariæ institutus est à B. Joanna Ludovici XI. Gal-

liæ

liæ Regis. 4. Philippus Bonus Burgundiæ & Brabātiæ Dux Ordinē Equestrē Velleris aurei in Deiparæ Virginis & S. Andreæ honorē, ad religionis orthodoxæ incrementum, recuperādasq; terras à Turcis ereptas, instituit A. 1430.

9. *Qui sanctitate & doctrina præstabant?*

S. Vincentius Ferrerius, qui à confessionibus primùm erat Antipapæ Benedicti XIII. & Sacri Palatii Magister ab eodem creatus, sed perspecta hominis ambitiosi pertinacia, eundē deseruit, imò & oppugnavit: S. Bernardinus Senensis, quem Fratres Minores de *Observantia à Convētualibus* exinde distincti, veluti parentem colunt: S. Laurentius Justinianus. Venetiarū Patriarcha, S. Joannes Capistranus, S. Antonius Archiepiscopus Florētinus, S. Didacus, S. Joañes à Facundo, S. Casimirus Poloniæ Regis filius, S. Lidvina, S. Francisca Romana, S. Catharina Bononiensis, B. Coleta, quæ S. Claræ Ordinem instauravit &c.

Virtute item & doctrinâ eminuêre Joannes Gersonius Cancellarius Parisiensis, Alphonsus Tostatus Episcopus Abulensis, Dionysius Carthusianus, Thomas Kempensis, Joannes Picus Mirandulanus &c.

10. *Num & miraculis Ecclesia claruit?*

Longè plurimis, quibus plena sunt acta Sanctorum tum aliorum, tum præcipuè S. Vincentii Ferrerii, S. Bernardini Senensis, S. Joannis Capistrani, S. Francisci de Paula, qui à nautis re-

jectus. Sicillæ fretum strato super aquas pallio cum socio trajecit &c.

Sæculum XVI.

1. *Quinam Christi in terris Vicarii?*

216. Pius III. ad ann. 1503.

Reliquos vide in fine Opusculi.

2. *Quid de hisce Pontificibus strictim memorandum?*

Pius III. septimo & vicesimo, quàm electus est die, publico omniū luctu decessit. Julius II. excelsi animi Pontifex Cæsarē Borgiā ad arces & oppida, quæ Ecclesiæ vi eripuit, reddenda compulit, Gallosq; totâ Italiâ exegit. Hic An. 1506. fundamenta jecit magnificentissimæ Basilicæ Vaticanæ, inter miracula orbis meritò numerandæ: cùmq; Cardinales nonnulli Galliæ Regis instinctu conciliabulum Pisis coëgissent, ad hoc disturbandum Synodum in Basilica Lateranensi A. 1512. celebrandam indixit. Leonem X. ipse adeò Lutherus ob insignē morum innocentiā, vitamq; inculpatā, cum agno, cum Daniele Propheta & Ezechiele comparabat. At verò ut primùm hæresiarchæ illius errores edito diplomate condemnavit Leo, subita metamorphosi ex agno in lupum, ex Angelo in diabolū, è Christi Vicario laudatissimo in Antichristū & Atheum est transmutatus. Atq; hæc sola unica demum causa est, cur cæteros quoq; Pontifices, ut magna omnes laude rexerint Ecclesiā, infami appellatione notent hæretici, quia nempe Pastores illi vigilantissimi

qui-

quibus Chriſtus ipſe oves ſuas omnes & agnos paſcendos tradidit, hos lupos gregem Chriſtianum fœde dilaniantes arcere, oviculaſq; miserè ſeductas ad opima & ſalutifera paſcua, unumq; illud ovile reducere omni ope ac viribus connitebantur,

3. *Quis Status Eccleſiæ?*

Hæc, ſi aliàs unquã, hoc præcipuè ſæculo ſchiſmate longè atrociſſimo diſciſſa, innumeriſq; afflicta calamitatibus fuit. Auctor tantorũ malorũ præcipuus erat Lutherus, qui licèt vitæ, doctrinæq; fuerit multò perverſiſſimæ, atq; adeo reformatione & correctione præ aliis omnibus indiguiſſet, univerſam tamen Chriſti Eccleſiã reformare, ſeu potiùs horrendũ in modum deformare aggreſſus eſt, fidei morumque dogmata à Chriſto & Apoſtolis tradita, totiuſque Eccleſiæ judicio pridẽ approbata convellẽdo penitus, doctrinamq; Evangelio prorſus contrariã introducendo. Hæreſiarchæ hujus veſtigiis alii ſubinde atq; alii ejuſdem furfuris novatores certatim inſtitêre, qui licèt inter ſe maximopere diſſenſerint, & alius alium hæreſeos inſimularit, in id unum tamen conſpiravêre omnes, ut Dei Eccleſiã everterent. At ſtetit hæc tot inter aſſultus non modò immota, ſed inde à tempore illo, quo hæretici iſti velut artus gangrænâ infecti, à reliquo corpore abſcindi, & tanquã noxii ſtolones à vite, quam Chriſtus plantaverat, amputari cœpêre, lætiùs lon-

gè refloruit *vinea* illa *electa*, fructusq; uberiores protulit. Mirâ proin Numinis providentiâ factum est, ut per ipsam adeò hæresim, velut ignem, aridos palmites ac sarmenta corripientẽ & absumentẽ, Religio vera auri instar probata, & à scoria spurioque metallo secreta, ac depurgata fuerit.

4. *Num hoc quoque sæculo Ecclesia Christi aucta & dilatata est?*

Omnino; nam dum Lutherus aliiq; apostatæ & satanæ emissarii in extremo propè Europæ angulo non paucos à veritatis tramite, fideq; & obsequio, quod Christi Vicario præstare omnes debent, impiè ac perfidiosè abduxissent, in Asia, Africa, & America à *Missionariis* Apostolicis multæ hominũ myriades Christianis sacris initiatæ Romano Pontifici se submisêre. Atq; ut Syros, Æthiopes. Cophtos, aliosq; plurimos omittam, ab extremo usque Oriente Japoniæ Principes, missa solemni legatione, Christi Vicario sacramentũ Romæ dixêre. Sed & in Europa, præter alios (quos inter Philippus, Edvardus & Jacobus Marchiones Badenses &c.) Joannes Saxoniæ Elector, qui solus è septemviris cum quatuor Principibus & duabus Imperii urbibus A. 1530. Confessionẽ Augustanã, ab Imperatore, cæterisq; Imperii Ordinibus rejectã, subscripserat, biennio post ad sanctæ Matris Ecclesiæ gremiũ rediit, ac Lutherum cum ejus asseclis proscribi, errores exitiales, in quos & se & subjectũ sibi populum fraudulenter indu-

ctum fuisse fatetur, funditus extirpari, verãq; & orthodoxã Religionem sartã semper tectamque conservari jussit, uti in Opusculo quarto *de Electoratu Saxonico* memoratum est. Variis quoq; cuniculis & anfractibus hæresis penetrare tentabat in Bavariã, quo à nonnullis etiã optimatibus clanculum invitata est. Sed aditũ omnẽ præclusit tum Religiosissimorũ Bavariæ Ducum, tum Petri Canisii, & Pauli Hoffæi Soc: Jesu Sacerdotũ indefessa planè cura & vigilãtia, quos idcirco magnanimus ille & sapientissimus Bavariæ Dux Albertus V. encomio, geminis Apostolorũ Principibus ab Ecclesia tribui solito, condecoravit, hæc sæpiùs verba iterando: *Petrus* Canisius, & *Paulus* Hoffæus, *ipsi nos docuerunt legem tuam Domine.*

5. *Quinã hæretici Deo & Ecclesiæ bellũ intulêre?*

Primus classicũ cecinit Lutherus hæresiarcha ex omnibus flagitiis concretus, uti vel ex solis libris, â perditissimo hoc tenebrione in lucem protrusis, sole meridiano clariùs apparet. Hic horrenda animarum strage per Germaniã plagasq; Boreales edita, mox cõplures alios comilitones ad similia audẽda exemplo suo provocavit, quos inter Zwinglius Helvetiam, Calvinus Galliã miserandum in modũ devastavit. Ille nil nisi Catholicorũ sangvinem sitiens, cum iisdem acie congressus & vitam & victoriã, contrà ac suis prædixerat, amisit, meritasq; perfidiæ & impietatis suæ pœnas dedit: hic Gene-

væ horrendos inter cruciatus, execrationes & blasphemias, dæmonumq; invocatione, impiam animā evomuit, Deo & hominib9 exosus. Lōgum nimis ac molestū foret recensere cæteros omnes errorū magistros, è quibus 1. Melanchthon Coryphæus erat *mollium*, 2. Flaccus Illyricus *rigidorum* Lutheranorū. 3. Joannes *Brentius* Ubiquistarū, 4. Nicolāus Pelargus & Mūzerus Anabaptistarum, in plures iterum sectas divisorū, 5. Michàël Servetus Antitrinitariorum, 6. Lælius Socinus, ejusq; patruelis Faustus Socinianorū &c. qui omnes corruptissimo hoc, rudissimoq; sæculo piscabātur in turbido. Ac ne hamū mitterent sine esca, Principibus laicis opima Sacerdotiorum spolia hominibus perpetuo Castimoniæ voto obstrictis sacrilegos concubitus, omnibus omnē vivendi licentiam permisêre, sicq; multa animarū millia in massam suam, æternumq; pertraxêre exitium. Henricus VIII. Angliæ Rex, cum ob repudiatā legitimā conjugem, & Annā Boleniam nefandis nuptiis sibi copulatā ab Ecclesiæ communione seclusus fuisset, se Papam & Hierarcham ipse renunciavit. Inde Anglia, tot olim Sanctorū patria, omnium ferme hæreseon receptaculum fieri cœpit.

6. *Quæ celebrata fuêre Concilia?*

1. Lateranense V. inter Oecumenica XVII. A. 1512. à Julio II. inchoatū, subq; Leone X. A. 1517 ad exitum perductū, ubi præter alia expeditio

con-

contra Turcas decreta eſt. Sed heu! im̃anior longè hoſtis ipſo hoc anno Eccleſiæ, ſacriq; Romani Imperii pacẽ diſturbare ingreſſus eſt, Lutherus nempe, Deo, Eccleſiæ & Cæſari rebellis transfuga, qui eò impietatis ac furoris proceſſit, ut palàm aſſeverare ſit auſus, pugnare cõtra Turcas, internecinos illos Chriſtiani nominis hoſtes, nil eſſe aliud, quàm Deo ipſi arma inferre. Unde Chriſtianos omnes enixè obteſtatus eſt, ne contra Turcas ullo modo arma capeſſerent, hocq; in bellum ne tantillũ quidem contribuerent; ſed expeditione contra Turcas uſq; eò ſuperſederent, quoad Papæ nomen & poteſtas ſub cœlo viguerit. 2. Conciliũ Oecumenicũ XVIII. à Paulo III. indictũ, cœptumq; Tridenti A. 1545. & ſub Julio III. ac Pio IV. continuatũ, optato tandem exitu A. 1563. terminatũ eſt, & ab eodem Pio IV. confirmatum. Huic præſidebant Pontificis loco Cardinales quinque, ac præter Cardinalẽ Lotharingum & Medrutiũ aderant Patriarchæ tres, Archiepiſcopi 33. Epiſcopi 235. Abbates 7. Præpoſiti generales Ordinum Religioſorũ octo, cum Theologis ampliùs 146. Damnatus Lutherus, Calvinus, aliiq; hæretici, multaq; ad inſtaurandã diſciplinã Eccleſiaſticã utiliſſimè decreta. Complures inſuper Synodi *particulares*, cùm ad exterminandas hæreſes, tum ad mores corrigendos, tum ad Concilii Tridentini decreta executioni mandanda coactæ fuerunt. Sectarii

tametſi

tametsi, ut fucum facerent orbi Catholico ad Concilium Oecumenicũ identidẽ appellabant, malebant tamen Lutherum aliquẽ, aut Calvinum, aut Zwingvliũ &c. qui ob vitam enormibus & infandis sceleribus infamẽ ne ad profanum quidem tribunal ut testes idonei admitti poterant, omniũ fidei Controversiarũ Judicem, veræ religionis & sanctitatis Magistrũ viæque ad cœlum, ipsomet Christo teste, adeò arctæ & impeditæ ducẽ sibi deligere, quàm ad Ecclesiæ universæ in Concilio Oecumenico congregatæ judicium certum omnino & indubitatũ, nisi Christum ipsum mendacii velint arguere, se conformare.

Præter Synodos jam memoratas, plures alii conventus & consultationes sine auctoritate tamen & approbatione magistratus Ecclesiastici, frequentabantur occasione schismatis à novatoribus illis excitati.

Ac primò quidẽ simul ac Lutherus A. 1517. errores suos disseminare cœpit, mox à Leone X. Romã ad causam dicendã citatus est. Sed intercessit Fridericus Saxoniæ Elector, obtinuitque, ut Luthero facti sui rationẽ reddere liceret Augustæ Vindelicorũ coram Cardinali Cajetano. Sed hunc, uti antea Leonẽ, versipellis hæresiarcha, nequiter delusit, utriq; in speciem se omnino submittens, cùm revera super universam Christi Ecclesiã insolentissimè sese efferret, & huc atque illuc tergiversando, nunc

à Cæs-

à Cardinali ad Pontificem, moxq; ab hoc ad futurum Concilium appellaret, animo semper obstinato ad morem nec huic, nec illi unquam gerendum.

II. A. 1519. in celebri illa disputatione Lipsiensi Lutherus à Joanne Eckio Academiæ Ingolstadiensis Professore eas in angustias est redactus, ut disceptationem his tandem verbis abruperit: *Res hæc cœpta non est propter Deum, nec propter Deum finietur.* Hæresiarchæ porrò hujus doctrina & ab Academiis, & à Papa Leone X. damnata est ut hæretica, & à Carolo V. Imperatore infami rogo addicta. Lutherus cõtra & diploma Pontificiũ, & *Corpus*, ut vocant, *Juris Canonici* Wittembergæ publicè combussit has inter execrationes, & diras: *Quia tu cõturbâsti Sanctum Domini, ideò te conturbet ignis æternus!* Inde homo perditissimus ac profligatissimus libros complures horrendis in Deum ac Cœlites blasphemiis, imanibus in Principes sacros æquè ac profanos conviciis & contumeliis, innumeris mendaciis, calumniis, antilogiis, jocis scurrilibus, dictis spurcissimis, obscœnissimis &c. oppletos vulgare non destitit.

III. A. 1521. in Comitiis Wormatiensibus Carolus V. Imperator, sumi Pontificis sententiam executurus, subscribentibus cæteris Imperii Ordinibus, Lutherum, utpote non *hominem, sed diabolum ipsum sub hominis specie, qui ad humani generis perniciem hæresum pridem rejectarũ*

sordes & purgamenta in unam quasi congessisset sentinam, & sub Evangelicæ professionis nomine omnē Evangelicam pacem & charitatem penitus pessundare molitatur &c. proscripsit, ejusq; tanquam pervicacissimi hæretici libros pestiferos publico igne aboleri jussit. Hunc tamen Hæresiarcham ab Ecclesia & Imperio proscriptum Fridericus Saxoniæ Elector à personatis militibus in arcem Wartenburgensem clàm abducendū curavit, ubi novem ampliùs menses delitescens perliberaliter est habitus, Lutheri interim sectatoribus ubique tumultuantibus, ducemq; & Coryphæum suum Cæsaris jussu contra datam fidem publicā ex itinere clàm interceptum ac trucidatum fuisse calumniantibus. Lutherus porrò in asylo suo Wartenburgensi minas omnes & fulmina Papæ juxta ac Cæsaris ridēs, nec Deum, nec homines pensi habēs, non pauca, æternis condenda tenebris, elucubravit diabolo magistro, ex cujus disciplina & institutione *Missam*, sacrosanctum illud & unicum novæ legis sacrificium, se abrogasse, ultrò ipse fassus, imò & gloriatus est.

IV. Cùm in binis conventibus A. 1523. & A. 1524. Norimbergæ celebratis Legatus Pontificius vehemēter instaret, novitii ut errores abolerentur, responsū non aliud tulit, quàm causam hāc in Concilio generali disceptandā esse. Interim mali contagio latiùs in dies serpebat. Cùmque Leonardus Koppen Lutheri jussu no-

vem

vem moniales, quas inter Catharinā de Bore, è parthenone Nimicensi ipsa die Parasceves Wittembergā secum avexisset Lutherus sacrilegū raptorem oratione panegyrica celebrare, & cum Christo, animas ex inferis educente cōparare est ausus: quin etiam, ut sacrilegium sacrilegio cumularet, Monachus Monialem, Catharinā de Bore, infame illud scortum in concubinā, quoad vixit, sibi ascivit. Cujus facti, capitali supplicio digni, immanitate ipsi adeò Lutherani summopere offendebantur.

V. A. 1510. Confessionē Augustanam, ex variis hæresum pridem damnatarum centonibus, fraudibus, mendaciis, & calumniis consutam & Cæsar, & Imperii Ordines pleriq; omnes tanquā *doctrinam factiosam, perniciosam, & jam olim reprobatam* condemnârunt, ut Melanchthon ipse, qui Confessionē illam cudebat, iterumq; ac sæpiùs recudebat, hunc in modum dolenter conqueritur: *In Comitiis Augustanis tristi & atroci sententia damnati sumus.* Quē tamen Lutherus per literas his verbis solabatur: *Si vim evaserimus, pace obtenta, postea dolos, mendacia & lapsus nostros facile emendabimus.* Horum veteratorum dolis ac mendaciis fraudulenter circumventū se fuisse serò quidem (paulo nēpe ante mortē) sed seriò doluit Joannes Saxoniæ Elector, tantus exinde Lutheri, Confessionisq; Augustanæ osor & hostis, quantus nuper fautor ac patronus erat. De origine porrò *Prote-*

stantium, fœdere Smalcaldico, formula Religionis *Interim:* Transactione Passaviensi, pace Religiosa &c. in opusculo III. parte IV. cap. IV. mentio facta est.

VI. A.1525. Badenæ Helvetiæ urbe Joañes Faber Constantiensis Episcopi Vicarius Generalis, Joañes Eckius, & Thomas Murnerꝰ contra Oecolampadium, Hallerũ & Studeriũ (nam Zwinglius disputationẽ detrectabat) congressi, crassissimos sectæ Zwinglianæ errores tam evidentibus argumentis confutârunt, ut duodecim *Cantonum* legati uno omnes consensu eam rejecerint. Soli Tigurini Zwinglio, impio illi & sangvinario Hæresiarchæ adhæserant, quos A.1528 secuti Bernates ferventes olim Catholici, tum Basileenses, Scaphusiani, Samgallenses &c.

5. *Quæ piæ consvetudines, aliæquæ ordinationes?*

1. Paulus IV. magnæ sanctitatis & doctrinæ Pontifex, fidei morumq; integritati consultur, librorum prohibitorũ Indicem promulgavit. 2. S. Pius V. ob eximiã vitæ sanctitatem, nec minorem doctrinã, omnium acclamatione divinitus electus, constituit, ut ad Missæ finem S. Joannis Evangelium, pro quo illud S. Lucæ: *Loquente Jesu ad turbas* &c. licebat antea substituere, ab omnibus deinceps Sacerdotibus diceretur. Ex quo tempore magorũ, sagarum, incuborum, lemurũ &c. insectationes plurimùm sunt repressæ. 3. Idem Pontifex sanctissimus Festũ B.V. Mariæ de Victoria, sive Rosarii, pri-

ma Octobris Dominica quotannis celebrandũ instituit ad perenne monumentũ victoriæ celeberrimæ de Turcis non tam armis, quàm fusis ad Deum precibus, ad Naupactum A. 1571. reportatæ, quam eâ ipsâ, quâ obtenta est, horâ divinitus cognovit. 4. Gregorius XIII. Pontifex verè Optimus Maximus, deq; Christiana republica universa quam optimè meritus, inter alia opera præclara prorsus, tantoq; digna Põtifice etiam Calendarium emendandũ curavit, expunctis mense Octobri A. 1582. diebus decem, translatoq; æquinoctio verno ab undecimo ad vicesimũ Martii diem, à Concilii Nicæni Patrib9 præstitutũ. Ac licèt emendatio hæc orbi Christiano universo non utilis tantùm, sed omnino necessaria fuerit; maluêre tamen Novatores *stylo veteri*, hoc est, inveteratæ suæ pervicaciæ contumaciter inhærere, & in errore hoc, utut satis superq; cognito (perinde nempe atq; in hæresi sua) obstinatè perseverare, quàm cum Papa sentire; qui tamen hac in re nil nisi cõmunem omnium utilitatem ac necessitatem, ipsiusq; adeò Nicænæ Synodi ordinationem spectabat; quoad tandem A. 1700. quando Calendarium utrumq; diebus undecim discrepare jam cœpit, pleriq; omnes Calendariũ Gregorianum recepêre, licet non sine nova, eaque frivola prorsus exceptione, ab omnibus, rerum intelligentibus, meritò explodenda. 5. Sodalitates Marianæ Romæ A. 1563

à Joañe Leonio in Scholas Societatis Jesu introductæ sunt insigni prorsus juventutis & aliorum bono. 6. Triduo Bacchanaliũ in templis Soc. Jesu 40. horarum comprecatio ingenti animarum lucro institui cœpta est.

8. *Qui Ordines Religiosi recèns conditi?*
Dum comũnis & implacabilis humani generis hostis, per Lutherũ, Calvinum, Zwinglium, aliosq; fœderatos disciplinã, & vota Monastica penitus abolere parat, Deus plures hoc sæculo Religiosas familias, tanquã legiones recentibus armis, viribusq; instructas, militanti Ecclesiæ suppetias misit, quæ horrendã animarum stragem damnaque, à fœdifragis illis religiosæ & Christianæ militiæ desertoribus illata, resarcirent. Has inter 1. confirmatus est à Clemente VII. A 1524. Ordo Clericorũ Regularium, quē S. Cajetanus & Petrus Carafa Episcopus primùm Theatinus, (unde *Theatini* cognominati) dein Papa Paulus IV. dictus condidêre. 2. Ordo Minorũ S. Francisci Capucinorum itidem approbatus A. 1528. à Clemente VII. uti & 3. Ordo Minorum S. Francisci *de strictiori Observantia*, quos & *Recollectos* vocant A. 1532. nec non 4. Congregatio Clericorũ Regularium S. Pauli, qui & Barnabitæ dicuntur A. 1535. 5. Paulus III. A. 1540. confirmavit Societatē JESU à S. Ignatio de Loyola institutã. 6. S. Pius V. A. 1568. Congregationē Clericorum Regulariũ S. Majoli sive de Somascha, cujus auctor B. Hieronym9 Æmilianus, item 7. A. 1572. Ord

nem Fratrũ hoſpitalitatis à S. Joañe de Deo fundatũ approbavit. 8. Gregorius XIII. An. 1575. Congregationem *Oratorii* à S. Philippo Nerio inſtitutam, & 9. A. 1580. Ordinem Carmelitarum diſcalceatorũ à S. Thereſia & S. Joanne à Cruce ad priſtinam S. Alberti regulã reductũ. 10. Sixtus V. A. 1585. Congregationem Clericorũm miniſtrantiũ infirmis, & 11. A. 1586. Fulienſem ſtrictioris obſervantiæ Monachorum Ordinis Ciſtercienſis, 12. Clemens VIII. A. 1592. Congregationem Clericorum Regularium doctrinæ Chriſtianæ confirmavit.

9. *Qui Sancti celebriores Eccleſiã illuſtrârunt?*

S. Franciſcus de Paula, S. Cajetanus, S. Joannes de Deo, S. Frãciſcus Xaverius, S. Thomas de Villa Nova, S. Ignatius Loyola, S. Petrus de Alcantara S. Stanisl. Koſtka, S. Pius V. S. Frãciſcus Bergia, S. Ludovicus Bertrandus, S. Tereſia, S. Carolus Borromæus, S. Felix de Cantalitio, S. Philippus Nerius, S. Aloyſius Gonzaga, S. Joannes à Cruce, S. Paſchalis Baylon, ſex & viginti Martyres, qui in Japonia ab ethnicis, & undeviginti, qui Gorcomii Hollandiæ urbe ab Hæreticis orthodoxæ Religionis causâ occiſi fuêre, præter complures alios, ſanctitate & miraculis claros, quibus Eccleſia honores cœleſtes necdum decrevit.

10. *Quæ miracula vulgatiora?*

1. In Polonia ſacroſancta hoſtia, quã Judæus ab ancilla Chriſtiana emptam iteratis ictibus perfoderat, copioſum ſangvinẽ fudit; quocir-

ca Judæus cum ancilla Regis Sigismundi jussu flammis est absumptus. 2. Imago Christi Crucifixi lapidibus appetita, sangvinem pariter reddidit, cujus facinoris auctor Moguntiæ supremo affectus supplicio est. Quot porrò, quantaque miracula vel solus S. Xaverius (ut Sanctos alios silentio prætercam) patrârit, testis est orbis universus.

Seculum XVII.

1. *Quinam summo functi sunt sacerdotio?*

233. Leo XI. ad ann. 1605.

Reliquos vide in fine Opusculi.

2. *Quâ laude hi omnes Ecclesiæ gubernacula tenuêre?*

Cùm Lutherus cæteriq; apostatæ eo impietatis progressi fuissent, ut ipsum adeò Jesu Christi in terris Vicarium Antichristũ appellare sint ausi, Deus, ut immanem hanc hæreticorũ calumniam facto ipso refelleret, orbiq; universo manifestas eorũ fraudes, technas, & mendacia ob oculos poneret, jam inde à Lutheri apostasia ad hoc usque tempus eos sibi vicarios delegit, in quibus ne conjurati quidẽ Põtificii nominis hostes haberent, quod jure possent reprehẽdere.

3. *Quis status Ecclesiæ?*

Tot licèt errorũ ac hæresum spinis passim progerminãtibus, morũ tamen disciplina & scientiæ, Rosarum instar, pulchriùs in dies cœperunt reflorescere. Instaurata quippe ubiq; Catholicorũ pietas, templorum nitor, rituum Ecclesia-

clesiasticorũ decentior & accuratior usus, institutionũ Christianarum, Concionũ & Sacramentorũ frequentia &c. Quæ porrò, quãtaq; detrimenta Religio orthodoxa ex tricennali bello, sicutaq; exinde pacificatione Westphalica acceperit, in Opusculo III. strictim attigimus.

4. *Qua ratione Religio orthodoxa propagata est?*

1. In America propè innumeri à Missionariis Apostolicis ad Christi ovile sunt adducti. 2. Nec minor animarũ messis collecta in Indiis, & vastissimo frequentissimoq; Sinarũ imperio, quò Soc. JESU Missionarii post diuturna, annorum nempe ampliùs quadraginta, longeq; difficillima, & ineluctabilia propè obstacula labore incredibili summiq; vitæ periculis ægerrimè tandẽ perrupta aditũ sibi cõparârũt, multis hominũ millibus annuatim ad Ecclesiã Catholicã aggregatis, quos inter Constantinus fuerat, legitimus Imperii Sinici hæres, ejusq; Mater Helena Imperatrix, & Anna Avia, cum Maria Imperatoris Junlie uxore: Imperatoris item Sinensis nepos, aliiq; Regni illius proceres &c.

In Japonia ineunte hoc sæculo quadraginta Christianorũ millia numerabantur, qui miranda prorsus virtutũ plane heroicarũ dedêre specimina. Sed heu! tantas & res, & spes intervertèrunt Hollandi, qui postquã & ipsi appulêre in has terras, quò Catholici imensis pridẽ sumptibus periculisq, trajecti, glaciẽ quasi fregêre, Christiana inde Religio penitùs profliga-

ta eſt. In Africa Monarcha Monomotapæ cum conjuge & filio, aliiſque pluribus; tres item Regũ diverſorũ filii natu maximi &c. Religionem Catholicã ſunt amplexi. In Europa Rex Chriſtianiſſim9 Ludovicus XIV. A. 1685. ſolemni edicto Calvinianos ad Religionẽ orthodoxã, à qua majores ipſorum perfidiosè defecerant, redire, ac pſeudo Evangelii præcones toto regno juſſit excedere. Reducta quoque ad Eccleſiã orthodoxã Bohemia, Moravia, Palatinat9 Superior, Ducat9 Neoburgic9 &c. Auſtria item, Carinthia, Styria, Carniola &c. ejectis inde errorũ magiſtris, ab omni hæreſi depurgata. Ex Regiis porrò & Principalib9 Europæ familiis in ſalutis ſemitã, à qua progenitores fraudulenter ſunt abducti, Deo duce atque auſpice rediêre Carolus II. ejuſq; frater Jacobus II. Angliæ uterque Rex, Chriſtina Sveciæ Regina, quæ in ætate, fortunaque florentiſſima facto plane heroico in omne ævũ memorando A. 1654. regno ampliſſimo ſpõte abdicato, Romã exinde comigravit, ubi ab ipſo ſũmo Pontifice Alexandro VII. S. Confirmationis Sacramento initiata, anno demũ 1689. cœleſtis Regni poſſeſſionẽ adiit. Tota præterea Domus Electoralis Palatina Neoburgica, & Sulzbacenſis, uti & Haſſo Rhenofeldenſis, Joannes item Fridericus Dux Hannoveranus, & Fridericus Auguſtus Saxoniæ Elector cum pluribus aliis Ducib9, Principibus, Comitibus &c. ad avita ſacra ſunt reverſi.

5.

5. *Quæ novæ hæreses hoc sæculo sunt exortæ?*

1. Præter plures alias sectas è Lutherana & Calviniana hæresi in Britannia præsertim & Hollandia prognatas, hæresim Jansenianam in orbẽ invexit Cornelius Jansenius, non Flãder ille, Gandavensiũ Episcopus, celeber sacrarum literarum interpres, A. 1576. vita functis, sed Hollãdus, è Doctore Theologo Iprensis Episcopus, A. 1638. pestifera lue extinctus. Hic de gratia Christi & libera hominis voluntate librũ elucubravit. *Augustinus* inscriptum; à cujꝰ tamen doctrina tam longè abest, quàm propè accedit ad Calvinũ, qui & ipse cum Wicleffo, Luthero, aliisq; hæreticis gloriari ausus est, Augustinũ totum à se stare. Quapropter librũ illum à Jansenii primùm obitu typis vulgatum, perque Belgium & Galliã undique dispersum, Batavi Calviniani mox in lingvã vernaculam traduxêre, palàm professi, nihil eo aptius ad confirmanda Calvini dogmata inveniri posse, nec dubiũ esse, quin, si Catholici omnes Jansenii doctrinã reciperent, duæ Ecclesiæ, Calviniana nempe, & Romana, in unã sint coalituræ. Meritò proin monstrosus ac pestilens hic partus, ut primùm in Belgio lucẽ aspexerat, mox Romæ ab Urbano VIII. A. 1641. edita Constitutione *In eminenti* &c. proscriptus & ad tenebras est damnatus, utpote Michaëlis Baji Theologi Lovaniensis errores, à Pio V. & Gregorio XIII. damnatos pridẽ sepultosque resuscitans. Innocentius X. quinque dein propositio-

nes è Jansenii *Augustino* excerptas A. 1653. solemni Constitutione damnavit ut hæreticas. Quã sententiam Alexander VII. A. 1556. aliique exinde Pontifices editis diplomatis ratam habuêre. 2. Michàël Molinos, Sacerdos Hispanus, Quietistarũ coryphæus simulatæ sanctitatis larva errores suos fœdissimos diu nequissimè obtexerat; sed patefacta tandẽ hypocrisi, Romæ A. 1687. coram sacro Senatu, im̃ensâque populi frequentia nefanda sua dogmata publicè retractavit, in perpetuã exinde custodiã traditus ab Innocentio XI. eximiæ sanctitatis Pontifice. 3. Sub annũ 1688. nova exorta est secta *Pietistarum*, qui, cùm non Spiritũ Sanctũ, veræ virtutis ac pietatis magistrũ per os Ecclesiæ loquentẽ, sed spiritum suum privatum, hoc est, cœcum, erroneũ, fanaticum, ducem sequantur, mirum non est, eos per avia & devia temerè & inconsultè ferri, ac toto cœlo errare, totq; ferè *Pietistarum* esse sententias, quot capita.

6. *Quid de Conciliis memorandum?*

Post Concilium Tridentinũ longè celeberrimũ, plura quidẽ *particularia*, at nullum exinde generale est celebratum, neque ad id ulla adhuc urgebat necessitas. Et verò quid aliud Romana est curia, tot perpetim Cardinalibus & Episcopis frequens, nisi continua quodammodò Synodus? cæterũ non modo ab Latina, verùm etiam ab Ecclesia Græca, quãvis schismatica

tica, & Latinæ pariter adversante, penitus reprobata est Lutherana & Calviniana doctrina: cùm enim Lutherani A. 76. & 77. prioris sæculi Jeremiã Patriarcham Constantinopolitanum, quẽ *Sanctissimũ & Oecumenicũ* &c. appellabant, cõmunicata Confessione Augustana per literas & legatos ad consilia & arma adversus Ecclesiã Romanã consocianda iterato instantissimè solicitassent, Patriarcha triplici libello manifestos sectæ novitiæ errores confutavit, ostenditque Ecclesiã orthodoxã fide indubitata semper credidisse septẽ Sacramenta, Confessionẽ auricularẽ, Trãssubstantiationẽ, sacrosãctæ Missæ sacrificium, in quo pro vivis & defunctis supplicetur, Dei-Paræq; & omniũ Sanctorum patrociniũ imploretur &c. Nec minùs Calvinianos spes sua frustrata est; nã cùm Batavi adnitente supremo militiæ Turcicæ præfecto, quẽ pecuniâ & largitionibus corruperant, Cyrillum Calvinianæ sectæ fautorẽ in sedem Constantinopolitanã intrudendum curassent, ejus postea successor Parthenius, universaque Græcorũ Synodus A. 1642. Constantinopoli coacta hæresim Calvinianam omnibus diris devovit.

7. *Quæ piæ consvetudines introductæ?*

1. Perpetua quadraginta horarum cõprecatio Romæ in singulis deinceps templis à Clemente VIII. instituta est. 2. Communio generalis sive menstruus populi ad sacrã Synaxim concursus

sub

ſub Paulo V. frequentari cœptus. 3. Urbanus VIII. in codice precum horariarum hymnos, aliaq; meliorē in formā redigendā curavit. Idem purpuratos Eccleſiæ Patres *Eminentiſſimi* titulo condecorari voluit ac diſtingvi,

8. *Quæ religioſæ familiæ inſtitutæ?*

1.]Ordinē Clericorum Regulariū *Piarum Scholarum*, à Venerabili Joſepho Calaſantio fundatū, Gregorius XV. A. 1621. confirmavit. Horū munus eſt pueros pauperes primis literarum elementis imbuere. 2. S. Franciſcus Saleſius Ordinē Monialium à Viſitatione B. Virginis nuncupatū A. 1610. condidit. 3. Congregationi Urſulinarū priori jam ſæculo inſtitutæ, & à pluribus Pontificibus laudatæ, Urbanus VIII. Anno 1633. ſolemnia religionis vota nuncupare permiſit, ſcholaſq; aperire, ubi puellæ ſine minervali erudirentur. 4. Monialium ſive Canoniſſarum Regularium S. Auguſtini Congregationem Dominæ noſtræ à B. Petro Forerio inſtitutam, Paulus V. A. 1614. approbavit &c.

9. *Quinā poſt vitæ curriculum hoc ſæculo cum ſanctitatis & miraculorū fama emenſū, Sanctorū exinde, aut Beatorū faſtis ſolemni ritu fuêre adſcripti?*

Sancti, Frāciſcus Saleſius Epiſcopus Genevenſis, Turibius Archiepiſcopus Limenſis in Peruvia, Andreas Avellinus, Frāciſcus Solanus, Maria Magdalena de Pazzis, & Roſa Limana. Beati, Joannes de Prado, Fidelis Sigmaringanus, & Hyacintha Mareſcota, Joannes Frāciſcus Regis, Petrus Foreſius. Ut nihil dicam de pluri-

bus aliis, quorum virtutes & miracula Roma etiã nunc summa, qua solet, circumspectione & accuratione ad *pondus Sanctuarii* examinat.

10. Quæ miracula patrata?

Ex pluribus unum alterumq; recensere juvat. 1. Cum Faverniaci, quod Burgundiæ Comitatûs oppidũ A. 1608. die 25 Maji, in quem Dominica Pentecostes tunc inciderat, in æde *Abbatiali*, B. V. Mariæ sacra, noctu scintilla è cereo excidens, tapetes & proxima quæque, igni longè latèque diffuso absumpsisset, ecce tibi sacrosancta Hostia unà cum hierotheca medias inter flam̃as non modò illæsa, verùm etiã, collapsis omnibus fulcris, trium & triginta circiter horarum spatio in àëre suspensa, prorsusque im̃ota perstitit, omnibus, qui cùm ad obtinendas Indulgentias Põtificias, tum ad grande hoc miraculum spectandum catervatim undique confluxerant, stupore attonitis, dum tandẽ die tertio Pentecostes sub horam decimã, cùm Sacerdos, sacris operans, peracta consecratione, Hostiã populo adorandã pro more ostendisset, memorata quoque hierotheca, ex àëre sensim delapsa, sacro linteo insedit cum ingenti omnium, quotquot aderant, pietatis sensu. Rei porrò totius seriem Archiepiscopus Bisontinus Ferdinandus de Longuy, causâ ritè cognita, typis vulgavit, missoq; Romam ad Pontificem nuncio, Urbem, & orbẽ orthodoxum mista lætitiæ admiratione complevit. 2. Neapoli An. 1634. Marcellus Mastrillus Soc. JESU Sacer-

dos è lethifero contusi cranii vulnere opè S. Francisci Xaverii repente convaluit. Cujus, uti & pluriũ miraculorũ exinde cõsecutorum fama non solum Italiã pervasit universam, sed & Hispaniã, Lusitaniã, Indiam & Japoniam, ubi Marcellus gloriosum martyriũ, pluribus pariter prodigiis illustratũ, fortissimè subiit &c.

Sæculum XVIII.

1. *Quinam Christi Vicarii ad hoc usque tempus Petri sedem tenuêre?*

244. Clemẽs XI. ad 1721	247. Clem. XII. ad 1740
245. Iñocẽt. XIII. 1724.	248. Benedictus XIV.
246. Bened. XIII. 1730.	249. Clem. XIII. 1758.

2. *Quid de hisce Pontificibus memorandum?*

Clemens XI. virtutis & doctrinæ famâ celeberrimus Pontifex, temporibus longè difficillimis & turbulentissimis insigni sanè prudentia, circumspectione, animique magnitudine ad Ecclesiæ gubernacula sedit annos ampliùs viginti, quibus septuaginta omnino Cardinales creavit. Innocentius XIII. dum Petri naviculam feliciter pergit gubernare, anno Pontificatûs tertio ad æternitatis portum appellit. Benedicti XIII. multiplicia virtutum lectissimarum exempla & monumenta in recenti omnium memoria etiamnum insident.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Jansenistæ, Quesnello duce turbas innumeras gravissimasq; in Gallia maximè, ac Belgio excitârunt. His tamen adversantium inferorum

pro-

procellis adeò mersa non est Petri navicula, ut altius etiā sustolleretur, naufragii sēper secura. Hac quippe occasione percelebrē illam Constitutionem *Unigenitus*, qua centum & una Quesnelli propositiones à Clemente XI. Anno 1713. sunt damnatæ, orthodoxæ Ecclesiæ doctrina de divinæ præsertim gratiæ auxiliis & libera hominis voluntate magis est dilucidata occultæ Jansenistarum artes, technæ, fraudes, insidiæ patefactæ: detracta pietatis larva, detectaq; palàm turpitudo, ut ne fallaci porrò specie deciperentur incauti: veri germaniq; Ecclesiæ filii ab adulterinis & suppositittiis, Catholici à pseudocatholicis, fidi clientes à perfidis, iisque intestinis, ac proin nocentioribꝰ hostibus distincti, sejunctiq; excitati demum Orthodoxi ad arma capessenda, & perduelles istos gladio spiritûs ad internecionem usque persequendos &c.

4. *Quæ Ecclesiæ propagatio?*

In America, uti & in India, Armenia &c. indefesso Missionariorū ex Europa identidem succedentium labore & industria Religio orthodoxa majora in dies cæpit incrementa: Ac licèt Missio Sinensis, nuper florentissima, jam propè exspirârit; non pauci tamen sunt ex prima quoq; Nobilitate, qui malint extrema quæq; perpeti, quàm Religioni Catholicæ nūcium remittere. Ex sola certè stirpe Imperatoria *Sunu* Christiani ampliùs sexaginta, & ali-

us septuagenario major, ejusdem pariter cum hodierno Monarcha Sinico prosapiæ, hujusque & filii, & nepotes, & propinqui A. 1724. Religionis causâ universas Aulæ delicias cum gravissimis exilii ærumnis læto omnes animo commutârunt. Patriarchæ quoque tres, Alexandrinus, Damascenus & Alepensis, abjuratis Græcorũ schismaticorum erroribus, Clementi XI. tanquam Christi in terris Vicario, & Ecclesiæ capiti sese plenissimè subjecêre. In Europa ad Ecclesiæ Catholicæ gremiũ & avitam religionem rediêre è Ducali Brunsvico-Gvelpherbytana Domo Elisabetha Christina, Augustissima Imperatrix, hujusq; Serenissimus Avus Antonius Ulricus Dux &c. Ex Electorali Domo Saxonica Fridericus Augustus, Princeps hæreditarius; Mauritius item Adolphus Saxo-Zilzius. Ex Ducali Domo Wurtembergensi Carolus Alexander, Sylvius Fridericus cum conjuge Eleonora Carolina, Christianus Ulricus, aliique viri Principes complures.

5. *Quæ novæ hæreses grassantur?*

Baji, Janseniiq; erroribus ac centonibus pridè rejectis, novos cœpit assuere Pachasius Quesnellus, Oratorii primùm Verullani in Gallia Presbyter, dein *Prior Ordinis* Janseniani: ita enim factionem suam, quã in Abbatias, Prioratus, Collegia, Domos, Hospitia, Eremos &c. partiuntur, vocare solent hi simii, Ordinumq; Religiosorum irrisores & contemptores. *Ordinis* hu-

hujus, non à Christi Vicario, sed à satana (cujus nomen ipsum JANSENISTA, SATAN IN EIS, indicat) confirmati, *Fundator* erat Jansenius, pestilentissimus S. Augustini corruptor: *Abbas* Joannes Vergerius sive Sancyranus, Angelici Doctoris cõtemptor, dein Antonius Arnaldus, qui Ecclesiã *bicipitem* in fanatico suo cerebro architectatus est: *Prior*, quem dixi. Quesnellus. Hic & moderatorum suorum, & Regis jussa respuens pœnarum metu è Gallia A. 1685. secessit in Belgium, ubi, ut noceret securiùs assumpta laica veste, plurimos libellos infames, quorũ aliqui etiam carnificis manu sunt exusti, furtivis typis evulgavit, donec A. 1703. tenebrio hic, ejusq; socii Gerberonus & Brigodius Bruxellis cum omnibus chartis, unde non pauca iniquitatis mysteria patefacta sunt, è latebris suis protracti, & ab Archiepiscopo Mechliniensi traditi sunt in custodiã: è qua tamen Quesnellus suorũ opera elapsus, in Hollandiã profugit, tutissimũ Jansenistarum asylũ, illic fugitivus hic miles, quasi in insidiis latẽs, cum suis cõmilitonibus & fœderatis tum Religiosos, eos potissimũ, quos impiis suis molitionibus maximè adversari noverat, tum etiam Episcopos, ac Cardinales, ipsumq; adeo Christi Vicariũ novis identidem machinis & armis, in Jansenianæ impietatis officina recens procusis, oppugnare non destitit. Cui ultrò suppetias tulere non solum multi hypocritæ & pseu-

docatholici,imò & Religiosarũ quarundam familiarũ alumni; sed & Lutherani & Calviniani,quos inter & Jansenistas,ipsomet Quesnello teste, *super materia de gratia non est ampliùs solidum dissidium*; postquam nempe Janseniani ad Calvinianos *omnino accesserunt in materia de gratia*, uti Petrus Juricux Calvinista libro de Spiritu Arnaldi apertè fatetur. Ac ne Quesnellus cum asseclis pervicaciâ & perduellionis spiritu cederet Luthero, Pelagianis, cæterisq; hæreticis, horum præclaro scilicet, raroq; exẽplo à Clemente XI. ejusq; Constitutione definitiva & decretoria scientia, cui universa Dei Ecclesia subscripsit, ad Concilium, hoc est, ab Ecclesia universa ad Ecclesiam provocare est ausus. Verùm hic ipse paulò post, nempe An. 1719.ad Dei tribunal,ubi provocatio locum nõ habet, est evocatus. Meliùs longè tẽperaitusq; rebus suis consuluit Cardinalis Archiepiscopus Parisiensis,dum A.1728. publicè palinodiã cecinit,revocavitque,quidquid ejus antea nomine vulgatũ est contra Constitutionẽ *Unigenitus*, quàm mente sincerissima recepit, utque id ipsum facerent oviculæ, curæ ipsius comissæ, pastorali mandato sanxit. Accesiit edictum regium, in curia Parisiensi A. 1730. solemniter promulgatũ,& in acta relatum,quo Rex Christianissimus Ludovicus XV.Constitutionẽ *Unigenitus* ab omnibus & singulis sine ulla exceptione ac tergiversatione recipi jussit, pœnis gravissimis in prævaricatores statutis. 6.

6. Quæ Concilia celebrata?

1. Concilium Romanum An. 1725. præsidente Benedicto XIII. ubi damnati denuò Jansenii & Quesnelli errores, assertaq; Constitutio *Unigenitus*. 2. Concilium Avenionense anno eodem. 3. A. 1726. Concilium Firmanum. A. 1727. Concilium Ebradunense, ubi Episcopus Sanitiensis, ex Appellantium factione, damnatus, & in monasterium est detrusus.

7. Qui ritus introducti?

1. Clemens XI. Solemnitatẽ SS. Rosarii ob insignes victorias A. 1716. & 1717. Deiparæ patrocinio de Turcis reportatas ad universã Ecclesiam extendit. 2. Innocentius XIII. Festum SS Nominis JESU secundâ post Epiphaniam Dominicâ ab universa itidem Ecclesia celebrandũ edixit. 3. S. Josephi, Christi nutritii, cultum magnopere amplificavit Clemens XI. & Benedictus XIII. &c.

8. Quid de Religiosis familiis memorandum?

1. Congregationẽ Fratrum, quos Bethleemitas vocant, ab Iñocentio XI. A. 1687. approbatam, Clemens XI. A. 1707. Ordinum Mendicantiũ privilegiis auxit. 2. Congregatio Benedictino-Polonica confirmata est A. 1709, à Clemente XI. perinde ac Benedictino-Bavarica A. 1684. ab Innocentio XI. & ab hujus antecessoribus Benedictino-Helvetica &c. 3. Antiquissimum Ordinẽ Equestrem Constantinianũ S. Georgii, à Francisco Farnesio Parmæ & Placẽtiæ Duce

restitutum, confirmavit itidem Clemens XI. A. 1718. Instituti præterea alii Ordines Equestres, videlicet, S. Ruperti à Joanne Ernesto Archiepiscopo Salisburgensi A. 1701. *Amoris proximi* A. 1708. ab Elisabetha Christina, Romanorū hodie Imperatrice Augustissima. Deiparæ sine labe conceptæ & S. Georgii Martyris à Carolo Alberto Electore Bavaro, qui Ordinē hunc Equestrē, olim celeberrimū, instauravit A. 1729.

9. *Quinam ad hoc usque tempus cum sanctimoniæ fama decessêre?*

Venerabiles, F. Nicolaus de Lombardis Ordinis Minor. 1709. Josephus Cardinalis Thomasius Theatin. 1713. P. Franciscus de Hieronymo Soc. JESU 1716. P. Antonius Baldinuccius Soc. JESU 1717. F. Angelus Carmelita 1721. ut cō plures alios sanctitate & miraculis claros, qui eodem hoc tēpore in cœlestem patriā comigrârunt, silentio prætereā. Augustissima quoque Romanorū Imperatrix Eleonora Magdalena Theresia, quæ A. 1720. ad cœleste regnū translata, virtutū plane heroicarum splendore universum orbem Christianum illustravit &c.

10. *Quid de miraculis commemorandū restat?*

A. 1725. Parisiis Festo Theophoriæ in ipsa solemni supplicatione Anna de la Fosse post preces ardentissimas ad Christū sub speciebus Eucharisticis verè latentem cum fiducia fusas, à morbo, insanabili confestim liberata est. Quod miraculū, examinatis ritè testibus plurimis, juridi-

ridicaq; disquisitione accuratissimè institutâ, tam Parisiis, quā alibi iteratis typis vulgatum, non minori solatio fuit & gaudio Catholicis, quàm pudori & ignominiæ Acatholicis: uti & miraculū illud ubique jam terrarum celebratissimū, Romæ in Basilica Vaticana ad S. Petri statuā eodem anno 1725. editum cujusmodi ab eodem Apostolo jam olim Hierosolymis ad *Speciosam* portam templi perpetratum novimus ex Actis Apostolorū cap. 3.

His aliisque miraculis plurimis hoc tempore patratis unum alterumque perpetuò durās adjicere juvat. Hujusmodi est illud Neapoli, ubi S. Joannis Baptistæ, & S. Januarii Martyris sangvis concretus in ampulla vitrea adhuc servatur, qui admirandū in modum colliquescere & ebullire, perindę atque recens effusus, ad hæc usque tempora cernitur; Joannis quidem, quando decollationis historia legitur; Januarii verò, cùm in ejusdem capitis conspectu cruor pro Christo fusus ponitur. Pluribus quoque sæculis Barij in Apulia Ossa S. Nicolai copiosissimè exsudant mirificum prorsus ac salutiferum liquorem: uti & ossa S. Walburgæ Virginis Eustadii &c. Sed & lingva S. Joannis Nepomuceni post annos ampliùs trecentos incorrupta etiamnum & vivida pro Religionis Catholicæ veritate facundissimè hodiedum perorare non cessat.

Ob-

Observationes

Decimis cujusq; sæculi paragraphis summatim respondentes.

§. I.

De continua Pontificum successione.

1. *Num successionis hic Ordo certus omnino est, & expeditus?*

Quod ad rem ipsam attinet, nulli dubium imò sæculis omnibus cognitum & exploratum est, S. Petrum per Successores suos in hanc usque horā semper vivere, semperque victurum esse; quāvis de tempore, ordine & nomine Pontificum quorundā discrepent Scriptores. Sic Petrus ex Baronii sententia, imperante Claudio Romā venit A. Chr. 45. & A. 69. martyrium subiit Pontificatûs anno 24. Linus verò Martyr occubuit A. 80. Cletus, quem non pauci ante Clementē ponunt, A. 93. Clemens A. 102. Anacletus 112. Evaristus 121. Alexander 132. Sixtus 142. Telesphorus 154 Hyginus 158. Pius 167. Anicetus 175. Soter 179 Eleutherius 194. Victor 203. Zephyrinus 221. Callistus 226. Alii chronologiam Baronianam singulorum, quos modò recensui 17. Pontificū biennio; nos verò ex Papebrochii, Antonii Pagii & aliorū computatione pluribus etiam annis anticipamus.

2. *Ecquā successionis hujus notitia affert utilitatē?*

S. Augustinus in Epistola ad Generosum novem & triginta à S. Petro ad suā usque ætatem

recenset Pontifices, indeq; Ecclesiā Catholicā nunquam defecisse, nec Pontificū successionē interruptā fuisse demonstrat. Pari ratione & nos ostendimus, in hodiernā usque diem Ecclesiam semper stetisse firmā atq; immobilem, cùm nullo unquam tempore capite visibili, à quo Christi vice regebatur, fuerit destituta. Quid quòd Pontifices, continua serie sibi succedentes totidem sint testes locupletissimi, qui doctrinam Catholicam inde ab Apostolorum temporibus ad nos usque per manus quasi transmittunt?

3. Nonne tot Antipapæ memoratam successionem interrupêre?

Haudquaquā; nam intrusos hujusmodi Pseudopapas Ecclesia nunquā recepit, agnovitq;, sed eos duntaxat, qui Antipapis oppositi erant. Neq; diuturnior electionis procrastinatio interrupit successionem; secus enim electio ne unum quidem diem comperendinari posset.

4. A quibus eligitur Pontifex?

1. Primis Ecclesiæ nascentis temporibus eligebatur à Clero & populo Romano. Hic tamen non ferebat suffragium, sed vitæ duntaxat morumq; testimonium. 2. A solo Clero, excluso populo, ad confusionem devitandā. 3. Subinde Imperatores quoque ad avertendos tumultus & schismata præcavenda suam interponebant auctoritatem, non quidem ut crearent ipsi, sed approbarent duntaxat Pontificē

ritè electum. 4. Ab anno 1143. post Innocentii II. obitum soli Cardinales eligunt Potificē, & quidem ex Alexandri III. præscripto ita, ut ille ritè ac secundùm canones electus censeatur, in quem duæ ex tribus (v. g. 40. ex 60.) Cardinalium præsentium partes consenserint.

5. *Num intrusi quoque & improbi Pontifices veri erant Christi Vicarii?*

Pontifices quantumvis intrusi, quos Ecclesia ad schisma evitandū recipit agnoscitque, hac ipsa acceptatione & agnitione quæ est altera, veraque & absoluta electio, legitimi fiunt Christi Vicarii. Improbi porro Pontifices, quorum è tanto numero vix septem, octove reperias (cùm tamen in ipso duodecem Apostolorū Collegio repertus sit bipedum nequissimus) haud dubiè veri fuerunt Christi Vicarii. Quibus proinde non minùs, quàm sanctissimis quibusque Pontificibus obtemperandū, est ex Christi præcepto Matth. 23. *Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, servate & facite: secundùm opera verò eorum nolite facere.*

§. II.
De vita & moribus Pontificum.

1. *Num verisimile est, quod heterodoxi quidam perhibent, ducentos ipsos annos Pontifices sceleratos præfuisse Ecclesiæ?*

Hæc quisquis effutire audet, vel in historia Ec-

cle-

clesiastica, omnino peregrinus est, vel non nisi mendacibus rumusculis, libellisq; famosis animū intendat necesse est. Atque esto, Sæculo X. & XI. Pontifices quosdā, quinque fortassis ex tanto numero, eosq; ipsos tyrannice, aut malis artibus intrusos, sacram Sedem infamâsse, an non eo ipso tempore, ferreo licèt, ac plūbeo, pleriq; omnes vitæ erant admodū probatæ? Imò ausim dicere, si scelera omnia etiā per calumniā Pontificibus afficta, in unum congerantur cumulum, perexigua sanè minutaque videri posse, si cum enormibus innumerisque vel unius Lutheri hominis perditissimi & profligatissimi flagitiis comparentur. Quis enim unquam Pontificū in Deum, Deiq; Matrem sanctissimam, ac Cœlites blasphemo ore debacchari ausus est, uti Lutherus? Quis crassissimis mendaciis, manifestis antilogiis & contradictionibus obscœnissimis sordibus atque illuvie omnia sua scripta conspurcavit? Quis supra omnes Sanctos Patres, supra mille Augustinos & Cyprianos insolentiâ & arrogantiâ inauditâ se extulit? Quis unquam Pontificum Principes, Duces, Reges, Imperatorem ipsum, sacrum æquè ac profanū magistratum atrocissimis conviciis, probris, contumeliis, maledictis procacissimè est insectatus? Quis ipsa sacra Biblia, quis Symbolum Apostolorum adulterare deprehensus est? Quis Pontificū diaboli aut convictor fuit, aut discipulus, uti se fuisse pa-

làm

Jàm etiam gloriabatur Lutherus? Quis unquã Pontificum eò malitiæ pervenit, ut contra juratã Deo fidem & castimoniã perpetuo solemniq; voto promissam non dubitârit virginẽ ejusdem voti religione Deo pariter obstrictam incestis sibi nuptiis copulare, & in sacrilego hoc nefandoq; concubinatu ad extremũ usque halitum perseverare, aliosq; verbo & exemplo ad eadem flagitia pellicere & adhortari? Quis unquã potestetem fecit, fidem Deo hominibusq; datam impune violandi, Sacerdotia, bonaq; Ecclesiæ, atque adeò Christi ipsius patrimoniũ sacrilegè diripiendi ac profanandi, Rempublicam Christianam tot tantisque turbis, seditionibus, perduellionibus, bellis cruentis & internecinis, malisq; innumeris vexandi & affligendi, totque animarum millia in æternum secum exitium pertrahendi &c. uti hæc aliaq; plurima Lutherum fuisse ausum testis est orbis universus?

2. *Cur Acatholici tantopere exaggerant paucorum quorundã Pontificũ vitia; tot verò aliorum, imò plerorumque omniũ virtutes laudesque eximias vel silent omnino vel nonnisi parcissimè attingunt?*

Cùm Heterodoxorum & vita & doctrina vitæ & doctrinæ Christi, hujusq; Vicariorum è diametro sit contraria, si hos laudarent, se ipsi damnarent. At verò dum Pontifices plerosque ambitiosos, feroces, arrogantes imperiosos, totiusque orbis dominatum affectantes contu-

me-

melioſiſſimè traducunt, ſacrilegam ſuam defe-ctionem, perduellionẽ, contumaciã & infanda flagitia quadãtenus obtegere ſe poſſe autumãt.

3. *Num Pontifices improbi detrimentum aliquot attulêre Eccleſiæ?*

Turbare hi quidem Eccleſiã poterant, at neutiquã pervertere. Quin ex hoc ipſo luculenter apparet, non hominũ ſagacitate, induſtria, virtute & probitate, ſed Dei unius ſapientiâ & providentiâ Eccleſiam perpetuò gubernari. Sicut ergo Petri navicula inter decumanas atrocisſimarum perſecutionũ procellas perſtabat illæſa prorſus & incolumis, ita imperito quantumvis ac improbo navarcho ad clavum ſedente, rectum nihilominus certumq; ſemper tenebat curſum, nec ad ullos errorum aut hæreſum ſcopulos unquam alliſa eſt, naufragii omnis æternùm ſecura. Hinc nullus unquam Pontificum dogma ullum, priſcæ orthodoxæq; fidei contrarium, Eccleſiæ credendũ propoſuit: nec quisquam tempore illo, quo Pontifices minùs probi regebant Eccleſiam, ab hac idcirco defecit; cùm exploratum eſſet omnibus, *obediendum eſſe Præpoſitis non tantùm bonis & modeſtis, ſed etiam diſcolis.* Quid igitur cauſæ eſt, quòd hodierni novatores Chriſti Vicariis omni laude honoreq; digniſſimis non modò nõ obtemperent, verùm etiam, quod prioribus illis Sæculis nemo eſt auſus, *ſummum Dei Sacerdotem* Antichriſtum appellare, horrendisq; ma-

ledictis insectari non cessent; cùm tamen ipse gentium Doctor religioni sibi duxerit, quòd impio illi Synagogæ jam reprobatæ Pontifici etiam per ignorantiam malè sit precatus? Act. 23. v. 5.

4. *Num omnes has calumnias & convicia excogitarunt hæretici?*

Non pauca ex mendacissimi illius Bennonis, Quem Antipapa Guibertus Cardinalem dixit, pseudohistoria & Sigeberti Gemblacẽsis chronico solent exscribere. Ambo hi Henrici IV. contra Romanos Pontifices, quibus erant infensissimi, partes secuti, calumnias, & maledicta innumera in viros illos sanctissimos, rectiq; & æqui servantissimos conjiciebant. Hildebrandũ certè, postea Gregorium VII. dictũ, magnanimũ illum, verèque sanctum Pontificem, quem Religionis orthodoxæ ac Sacerdotii hostes per im̃anem calumniam *inferni titionem* appellant, æquales illorum temporũ, Bennone & Sigeberto, unoque aut altero ejusdem farinæ excepto, maximis omnes laudibus efferunt. Utq; Scriptores alios complures, sanctitate etiam & miraculis conspicuos taceã, Lambertus Schafnaburgensis sanctum hunc Pontificẽ sic vindicat: *Apud omnes sanum aliquid sapientes luce clariùs constabat, falsa esse: quæ dicebantur. Nam & Papa tam eximiè, tamque Apostolicè vitam instituebat, ut nec minimam sinistri rumoris maculam conversationis ejus sublimitas admitteret. Signa etiam, & prodigia, quæ per orationes Papæ frequen-*

tius fiebant, & zelus ejus ferventissimus pro DEO *& Ecclesiasticis legibus satis eum contra venenatas detractorum lingvas communiebant.* Idem porrò Lambertus refert, quo pacto S. Gregorius VII. postquā Canusii Henricum IV. anathematis vinculo solvisset, sacris exinde operatus, sacrosanctæ hostiæ partem, ad innocentiā suam Cæsari, omnibusq; adstantibus probandā, gravissimas inter contestationes sumpserit, hortatusq; sit Imperatorem ad residuā SS. Hostiæ partem pari cum contestatione sumendā, qui tamen, utpote non unius sibi sceleris conscius, horrēdi hujus examinis aleam subire neutiquam est ausus.

§. III.
De Ecclesiæ statu.

Quo pacto Ecclesia tot inter calamitates & persecutiones atrocissimas in hanc usque horam perdurare potuit?

Id nonnisi solius Dei sapientia potentiaq; fieri potuisse palam est. Hinc cum reliquæ mundi Monarchiæ, utut potentissimæ, pridem ita conciderint, ut de iisdem vix nomen ampliùs superfit, solum tamen Christi regnum, quod est Ecclesia, stabile firmumq; adhuc perstat. Ad hoc oppugnandū satanas in aciem eduxit. 1. Judæos, internecinos Christi hostes. 2. Reges & Imperatores, quà ethnicos, quà hæreticos & schismaticos, quà pseudopoliticos. 3. Ipsos adeò Pontifices in sanctā Sedem violenter intru-

trusos. 4. Tot hæreticorum, schismaticorũ, Religionisq; desertorum succenturiatas copias, novis identidem armis è stygio armamentario depromptis instructas. 5. Tot degeneres, maleque morigeros Ecclesiæ filios, sive pseudocatholicos &c. Verùm omnibus his copiis, tanto armorũ apparatu instructis, tot tantisque oppugnationibus, impressionibus, machinamentis stratagematis, cuniculis &c. prævalere haud potuêre, nec ullo unquã tempore prævalebunt *inferi portæ*, uti Christus ipse certos nos facit *Matth. 16. v. 18.*

2. *Num ulla unquam doctrinæ fidei mutatio in Ecclesia Catholica facta est?*

Ne minima quidem; uti ex universa Historia Ecclesiastica, Conciliorũ decretis sanctorũque Patrũ monumentis perspicuum ac manifestum est. Impudentissimè proin mentiuntur heterodoxi illi, qui contra totius antiquitatis fidem rudi plebeculæ persvadere nituntur, Confessionem auricularem, *Transsubstantiationem*, extremã Unctionem, Clericorum cœlibatũ, quadraginta dierum jejunium, Indulgentias, Purgatorium, cultum, & invocationem Sanctorũ, aliaque fidei Catholicæ dogmata vel à Pontificibus, vel Conciliis excogitata fuisse; cùm certum omnino & indubitatum sit, hæc omnia inde ab Ecclesiæ exordio in hunc usque diem credita semper fuisse & observata. Nihil igitur Ecclesia Catholica, quod ad fidei dogmata

atti-

attinet, ex pristino splendore quidquam remisit; sed Solis instar tot jam sæculis *manet immutabilis:* dum interim hæresis Lunæ in morem vel mẽsis unius spatio aliam identidem atque aliam induit formã. Id quod manifestè apparet ex novitiis Sectariorũ pseudodogmatis, nominatim ex Confessione Augustana, quæ cùm patentibus mendaciis, calumniis, antilogiis &c. scatcat, mirum non est, eam cudi toties ac recudi, poliri ac repoliri ac interpolari, & in aliam identidem formam transfundi debuisse.

3. *Num æquè immutabilis fuit morũ disciplina?* Hæc magnas haud dubiè vicissitudines subiit. Ac primorum quidem Christianorum vivendi ratio sancta ferme erat, & inculpata. At fervor hic procedente tempore haud parùm remisit; qui tamen cùm à tot piis, sanctisque Põtificibus, tum ab aliis viris Apostolicis resuscitatus identidem fuit, & inflammatus. Unde semper in Ecclesia exstitêre, atque hodiedum existunt non pauci, qui primorum Christianorum virtutem & sanctitatem strenuè æmulantur.

§. IV.

De Ecclesiæ incremento & propagatione.

1. *Quid de hac sentiendum?*

Homines mundo despectos, pauperes, & ignobiles idololatriã, quæ tam altas ubique radices egerat, potentissimis mundi Monarchis omni ope nisuque obluctantibus, eradicare, ac Reli-

gionem, sensibus & carni usque adeò repugnatem invehere potuisse, nõ humanæ industriæ, sed divinæ opus potentiæ fuerit necesse est, quæ per vias mundi prudentiæ ac sagacitati inaccessas prorsus & incognitas imò in speciè contrarias, ad propositam sibi metam certissimè novit pertingere.

2. *An æquè prodigiosa erat Lutherana aut Calviniana secta propagatio?*

Si hæc inter miracula numeranda est, longè profecto mirabilior fuit propagatio sectæ Arianæ & Machometanæ, utpote quæ multo plura amplioraque regna & provincias rapidissimi torrentis instar celerrimè inundavit. Et quale hoc tandẽ miraculum, sæculo illo rudissimo & corruptissimo tot ventris & gulæ mancipia, Baccho & Veneri ex asse devota, præeunte, & classicum canente petulantiũ Sacerdotum ac Cœnobitarũ grege, adhæsisse doctrinæ, carni ac sensibus tantopere blandienti, viam sternenti ad omnem scelerũ licentiã, cœlumque pollicenti vix non dormiẽtibꝰ? Quid quod Lutheri & Calvini pseudo Evangelium perinde atque hæresis Ariana & Machometis Alcoranus, non nisi turbis, seditionibus perduellionibus, proditionibꝰ, mendaciis, fraudibus, calumniis, violentia piorũ oppressione, sacri æquè ac profani magistratus contemptu & oppugnatione, bellis, cædibus, rapinis, incendiis templorũ, monasteriorum, Episcopatuũ spolia-

tio-

tione & profanatione, jurisque divini & humani conculcatione &c. fuerit propagatum? Quòd si Lutherus, Calvinus, aliique novatores proposuissent doctrinā, sensibus inimicam, carni ac depravatæ naturæ omnino contrariā, si ad bonorū operum studium, continentiam, obedientiā, jejunia, corporis afflictationes, voluptatū, honorum, divitiarum, rerumque terrenarum contemptum verbo & exemplo viam præivissent, totasq; nihilominus nationes à vitiis inveteratis ad excellentē vitæ sanctitatem traduxissent, tunc enimverò miraculū omnes clamare possemus, & exclamare: *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris!*

3. *Nullusne fuit, qui sectæ Lutheranæ sese opponeret?*

Opposuit se imprimis Carolus V. Imperator Religiosissimꝰ, aliique Principes Catholici, qui vehementer urgebant tum Lutheri proscriptionem, publico Comitiorū Wormatiensium decreto pridem sancitā, tum bonorum Ecclesiasticorū restitutionem. Sed obstitêre *Protestantes*, qui postquam Francisum Galliarū, & Henricū Anglorum Regem, ipsumque adeò Solimannū Turcarum tyrannum adversùs Imperatorem Carolū incassum solicitârunt, collecto exinde centum ferè milliū exercitu bello eundem derepentè lacessiverunt, primo haud dubiè impetu oppressuri, nisi pro Carolo excubâsset exercituū Dominus. Hujus proin nutu & au-

ſpiciis diſſipatus eſt formidabilis ille exercitus, præcipuique factionis duces, Saxoniæ Elector & Haſſiæ Landgravius, ad Muhlbergam capti, Septemviratu in Mauritium ex Albertina ortū proſapia translato. Hic ipſe tamen, inito poſtea cum Henrico II. Galliæ Rege fœdere, Imperatorem, de ſe optimè meritum, imparatum prorſus, nihilque hujusmodi de fidiſſimo, ut credebat, amico & cliente ſuſpicantem, ex improviſo aggreditur, ægerrimeque fugâ elapsū ad interiora uſque Tyrolis perſequitur. Quid jam in arena conſilii caperet Cæſar cum Ferdinando fratre? Gallus tres nobiliſſimos Epiſcopatus cum pluribus Lotharingiæ & Belgii urbibus eripuerat: Turcæ ipſi in Chriſtianæ Reipubl. perniciem evocati, claſſe ingenti appulerant in Italiā: Albertus Brandeburgicus implacabili Catholicæ Religionis exſcindendæ cupiditate flagrans, ope Gallorum flamâ ferroque omnia devaſtavit. Igitur inteſtinorum æquè & externorum hoſtium violentiâ, extremaque neceſſitate adactus, Ferdinandus Romanorum Rex deplorandam Catholicis, totique Eccleſiæ *tranſactionem*, ut vocant Paſſavienſem profuſis lacrymis ſubſignare cogitur. At necdum malorum finis; nam & hoc ſequenti ſæculo *Proteſtantes* in bello præcipuè tricennali, Gallico ære & milite adjuti, irreparabilem Eccleſiæ orthodoxæque Religioni cladem intulêre, uti in Opuſculo III. meminimus.

4. *Num Ecclesia Catholica inde ab exortu suo aucta semper, an potiùs imminuta est?*

Auctam semper fuisse, inde patet, quòd, sicubi Ecclesia exoriente hæresi, velut amne rapace ac violente deperdere quid videatur, mox alibi sua damna alluvionibus, novæque terræ accessione cum fœnore etiam compenset. Unde quod ad Septentrionem extremumque Europæ angulum Clero, Religiosisque atque Ecclesiæ Catholicæ subtraxerat hæresis, Deus abundè resarciebat ad Meridiem, Orientem & Occidentem, tot centenis animarum millibus ad Ecclesiam Christique ovile adductis.

§. V.

De Hæresibus.

1. *Quis dicendus hæreticus?*

Qui Christianum quidem se profitetur, dogma tamen quoddam Religioni Catholicæ contrarium contumaciter tenet. Ac licèt omnis hæresis schisma quoque sit; non tamen vicissim schisma est hæresis. Sic non omnes, qui Antipapis quondam contra legitimos Pontifices adhæreserant, hæretici idcirco erant, nisi, quod plerumque fieri amat, erroneũ insuper dogma obstinate tenuerint, seque proinde à toto Ecclesiæ corpore segregârint.

2. *An ergo hæreticus est, qui vel in unico fidei articulo ab Ecclesia Catholica dissentit?*

Omnino; toto proin cœlo aberrant temporis hujus pseudopolitici, quos & Libertinos, Adi-

ophoristas, Syncretistas & Amphidoxos vocant, qui ad salutem consequendã nil aliud opus esse ajunt, nisi ut honestè quis vivat, simulque potissimos de SS. Trinitate & Christo articulos, Symbolo Apostolorum comprehensos credat. Errorem hunc pestilentissimũ, divinis literis, SS. Patribus, totique antiquitati & sanæ rationi contrariũ Theologi Polemici invictis pridem argumentis confutârunt. Et certè quẽadmodum nonnisi *unus* est *Deus*, ita non nisi *una* pariter *fides* esse potest. *Idcirco ubi plures sunt fides, jam incipit nulla esse fides*, uti jam olim S. Hilarius ad Constantium Augustum scripsit. Verbo; *Quicunque vult salvus esse, ante omnia opus est, ut teneat Catholicã fidem, quam nisi quisque integrã, inviolatamq; servaverit, absque dubio in æternum peribit.* Et quanta hæc temeritas dicam, an vecordia, viam incertã, prorsus intutamque præferre certæ, omniumque judicio securæ, Religioni nempe Catholicæ, quam non solùm Catholici omnes, sed ipsimet Acatholici rectà ad cœlũ nos ducere haud diffitẽtur, quæque tot insuper, ac tam manifestis signis notisque unicè veram esse evidenter demonstratur, dum è diverso sectas contrarias, nullo hujusmodi signo cõspicuâs, Catholici uno omnes ore condemnant, neminemq; extra Ecclesiã Catholicam salutem consequi posse persvasissimũ habent? Hoc argumento convictus Henricus IV. Galliæ Rex, abjurata Calvini hæresi, cum Ecclesia Catholi-

ca se conjunxit. Quin Beza ipse, quantumvis Calvinianus, Catholicis ad se invisentibus, deque vera salutis via solicitis, auctor fuit, ut in Religione Catholica permanerent; sic enim de salute sua minimè periclitaturos, & Melanchthon matri suæ grandævæ seriò percontanti, utra Religio, Catholicane, an Lutherana vera esset, planè aperteque fassus est, *hanc novam gratissimã; illam antiquam securissimã esse & certissimam*. Atque hæc ipsa, credo, causa est, quòd iminente jam morte, nemo unquam ab Ecclesia Romana desciverit, cùm tamen ad hanc transierint heterodoxorũ non pauci, iter æternitatis jamjam ingressuri, quos inter Joannes Saxoniæ Elector, aliique complures.

3. *Undenã tot hæreses & schismata sunt exorta?*

Non aliunde, inquit S. Cyprianus, *quàm quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia Sacerdos, aut Judex vice Christi cogitatur. Unde enim schismata & hæreses obortæ sunt & oriuntur, nisi dum Episcopus, qui unus est, & Ecclesiæ præest, superba quorundam præsumptione contemnitur, & homo dignatione Dei honoratus ab indignis hominibus judicatur? Quis enim hic est superbiæ tumor, quæ arrogantia animi, quæ mentis inflatio, ad cognitionem suam Præpositos & Sacerdotes vocare?*

Ita S. Cyprianus.

4. *Qui, qualesque omnibus temporibus erant hæresum schismatumque auctores?*

Hos gentiũ Doctor 2. Tim. 3. sic describit: *E-*

runt

runt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, protervi, tumidi & voluptatum amatores magis, quàm Dei: habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. Talis erat Lutherus, talis Zwinglius, talis Calvinus, aliique hæresiarchæ, & eorum sectatores.

Quo pacto hæreses pleræque disseminatæ fuêre?

1. Specioso ut plurimùm obtentu reformandæ Ecclesiæ, cujus tamen doctrina dogmatica, utpote eadem semper & imutabilis, nulla unquam emendatione & correctione indiguit. Morum verò disciplina ab egregiis scilicet his reformatoribus adeò reformata non est, ut horrendis potiùs corruptelis deformata fuerit ac depravata. Et verò quis ad restituendam morum disciplinā à Deo missos esse credat homines ob infanda flagitia publicè infames, Deo & Ecclesiæ rebelles, ferro & rogo dignos, quorum imanem arrogantiam, fastum, insolentiā, pervicaciam, ambitionē, rabiem plus quàm diabolicā, petulantiā, impudentiā, obscœnitatē, impudicitiam, perduellionem, impietatem, maledicētiam, blasphemias, enormia mendacia, calumnias atrocissimas vel soli libri ab iisdem conscripti orbi universo ob oculos ponunt?

2. Hæresiarchæ plerique literas divinas suis obtendunt erroribus; cùm tamen ne unicum

quidem dogma, Ecclesiæ Catholicæ contrariũ, ipsismet sacræ Scripturæ verbis, sed suis duntaxat interpretationibus fallacissimis ac perversissimis possint astruere. Et tamen sacrilegi isti bibliomastiges rudi & imperitæ plebeculæ sua pseudoglossemata pro puro puto Evangelio ac verbo Dei venditant, majorque mendacissimis his sycophantis adhibetur fides, quàm tot Conciliis Oecumenicis tot SS Patribus; Spiritu Dei cœlestique sapientia plenis, imò Ecclesiæ universæ, omnis veritatis Magistræ.

3. Novatores plerique, ut glaucoma objiciant populo, speciosum sibi nomen imponunt. Sic quidem ex antiquis hæreticis *Gnosticorum* sive *Intelligentium*, alii *Apostolicorum*, alii *Catharorum*, alii *Angelicorum* nomen sibi arrogabant: Pari ratione hodierni Sectarii partim *Reformati*, partim *Evangelici* dici volunt; cùm tamen doctrinã teneant Evangelio prorsus contrariam, nec alio nomine dici possint *Evangelici*, quàm Scipiones illi Romani, qui cognominati sunt *Africani*, quia vastârunt Africam.

6. *Quodnam discrimen Catholicam inter & Acatholicam doctrinam?*

1. Doctrina Catholica clara, aperta & simplex; acatholica verò obscura, captiosa, ambigua, fucata & inanibus verborum phaleris variisque diabolicæ nequitiæ tegumentis involuta est. 2. Doctrina Catholica pacem parit & concordiã; acatholica lites, discordias, dissensiones, tumul-

tus,

tus, factiones, rerumque omnium conversionẽ, & perturbationem &c. 3. Catholica ad sanctũ sui odium, submissionis, obedientiæ, sui despicientiæ, & *Evangelicæ* perfectionis studium impellit; acatholica verò prorsus contrarium docet. 4. Doctrina Catholica, utpote à Spiritu Sancto profecta, in primo sui exortu perfecta mox erat & consumata, ita ut ne minima quidem imutatione, correctione, aut instauratione unquam indiguerit; contrà acatholica, utpote non à Deo, sed à patre mendaciorum diabolo inventa, mutari identidem & interpolari, recudi, repoliri, & reconcinnari debuit, uti manifestè constat vel ex sola Confessione Augustana, quæ cum in Comitiis Augustanis A.1530. Caroli V. Imperatoris, omniumque Imperii Ordinũ conspectum primò subiisset, nonnisi habitu commutato & ab ipsa adeò Ecclesia Romano-Catholica mutuato comparere, & in faciem sumi illius Monarchæ, omniumque Imperii Procerum protervè impudenterque mentiri ausa est, *se in NULLO fidei articulo dissentire ab Ecclesia Catholica sive Romana; cùm tota dissensio sit de paucis quibusdam abusibus.* Nam si ita est, quo igitur jure tot tamque funestas tragœdias excitârunt *Confessionistæ?* Quo jure tot tãtisque turbis, dissidiis, factionibus, seditionib9, bellis civilibus, sacrorum profanatione & populatione non solùm inclytam Germaniã, sed Ecclesiam Dei universam infestârunt, lacerârunt-

runtque, irreparabili tot millium animarum exitio? Num ergo propter *paucos quosdam abusus* licet secessionem facere ab Ecclesia universali, fidem Deo, hominibusq; datam impunè violare, in Christi Vicarium, in supremũ ovium omnium Pastorem & Hierarcham non modò ausu sacrilego insurgere, verùm etiam velut Antichristum ipsum odio plusquàm Vatiniano persequi, religionem avitam à majoribus tanta pietate, fide & constantia semper cultam proscribere penitus, & errores cùm novos, tum Ecclesiæ totiùs judicio pridem damnatos sub ementita Evangelicæ veritatis larva introducere; in bona Ecclesiæ, Christiq; patrimonium per vim ac sum̃am injuriam involare, Catholicos antiquissima tot sæculorum possessione exturbare, Turcas aliosque Ecclesiæ & Imperii hostes in patriæ excidium evocare, arma cum iis ac fœdera contra Imperatorem legitimum suum Dominum & Catholicos Imperii Ordines jungere, hosque ad pacta Deo, Ecclesiæ, & Religioni contraria subsignanda vi armorũ adigere, jura demum pleraq; omnia sacra & profana convellere &c. & hæc aliaque innumera *tantùm propter paucos quosdam abusus.*

§. VI.

De Conciliis.

1. *Quem in finẽ cogi solent Concilia Oecumenica?*

Ad quæstiones de Religione controversas cognoscendas, dirimendasque, refellendos ac

da-

damnandos hæreticorum errores, morumque disciplinam restituendam.

2. *Penes quem potestas est indicendi & convocandi Concilia Oecumenica?*

Penes solum Papā, tanquam Ecclesiæ caput, Christique in terris Vicariū, qui Conciliis hujusmodi vel ipse per sese, vel per Legatos præsideat necesse est; secùs enim Concilium foret acephalum, nulliusque auctoritatis, uti ex perpetua Ecclesiæ praxi usuque manifestum est.

3. *Cur Concilium generale legitimè congregatum in decidendis Fidei dogmatis certæ omnino & indubitatæ auctoritatis est?*

Quia universam Dei Ecclesiā repræsentat. Si proinde hujusmodi Concilium errare posset, universa erraret Ecclesia; quod tamen disertis Christi verbis & promissionibus manifestè repugnat, dum *portas inferi* adversùs Ecclesiam nunquam prævalituras pollicitus est: prævalerent autem, si in definiendis Fidei dogmatis errare posset Ecclesia; neque hæc *columna* ampliùs foret ac *firmamentum veritatis*, uti ab Apostolo 1. Tim. 3. v. 15. appellatur.

4. *Cur Protestantes identidem ad Concilium appellârunt?*

Eventus docuit, id non alio eos animo fecisse, quàm ut sectam suam novis interea coitionibus & factionibus magis stabilirent: ac præcipuè ne bona Ecclesiæ Christi ablata restituere juberentur. Pergebant hi interim sacra & pro-

profana rapinis violare, modisque indignissimis vexare Catholicos. Qui, cùm injustè ablata repeterent, atq; injuriam postularent heterodoxos, hi religionis scilicet libertatem obtēdere, atque ad futurum Conciliū, quod palàm quidem flagitabant, occultis verò consiliis penitùs detrectabant, Catholicos ablegare solebant. Coactum igitur tandem aliquando post perrupta difficillima obstacula Concilium Oecumenicum.

5. *Num Protestantes quoque comparuère?*

Invitati hi iterum ac sæpiùs fuêre, facta liberrimâ disputandi, & ultrò citroq; comeandi copiâ; sed incassum omnia. Nam perinde atque olim Ariani Concilium Nicænum I. & alii alia Concilia legitimè coacta fuisse negabant; ita & Protestantes sexcenta quærebant effugia & diverticula: quin eò arrogantiæ & insolentiæ sunt progressi, ut se & Christi Vicarii & totius Concilii Oecumenici Judices constituere, uniusque flagitiosissimi ac mendacissimi apostatæ somnia vanissima certissimo & indubitato prorsus Ecclesiæ totius judicio præferre non dubitârint.

6. *Nonne heterodoxi omnes solius Scripturæ judicio stare se velle profitentur?*

Vetus hæc ac veteratoria fraus est omnium hæreticorum, qui ipsius adeò S. Scripturæ pallio errores suos fœdissimos obtegere nituntur, magistri sui diaboli exemplo. Quemadmodum

enim,

enim hic Christum ipsum, ita illi Christi sectatores circumvenire tentant, identidem vociferando: *Scriptum est enim*; imò hanc unicam Fidei suæ regulã statuendo: *Nihil credendum, nisi in sacris expressum Bibliis.* Sed vos jam appello, quotquot estis, Acatholici! Imò ad Scripturam, solum & unicum vestrum Judicẽ ipsos provoco. Edicite. Quo libro, quo capite, quo versu scriptum est: *Nihil credendum, nisi in sacris expressum Bibliis*? Ibi lego 2. Thess. 2. v. 14. *Tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram.* Item Matth. 18. v. 17. *Si quis autẽ Ecclesiã non audierit, sit tibi sicut ethnicus,* &c. Hæc, pluraque hujusmodi lego in Scriptura: at verò fundamenti illius, cui totam pseudo-Evangelii vestri fabricam superstruitis, ne vestigium quidem in universis Bibliis usquam invenio. Quæro insuper ex vobis, ubinã scriptum sit 1 hanc, quam appellatis Scripturã esse divinã? 2. ritè fuisse versam, 3. esse penitùs incorruptam. 4. & præcipuè hunc esse verum ejusdem Scripturæ sensum, quem Lutherus aliquis, aut Zwinglius, aut Calvinus inde eruit; falsum verò illum, quem Ecclesia Dei universa in Concilio Oecumenico legitimè congregata, quem sum̃i Pontifices, Christi Vicarii, quẽ sancti Patres & Ecclesiæ Doctores uno omnes ore astruunt? Adhæc scire pervelim, ubinam *scriptum sit,* Paschâ die Dominica, & hanc ipsam Sabbathi loco esse celebrandã? vesci item licere

suffo-

suffocatis & sangvine? baptizatos ab hæreticis non esse denuò baptizandos &c.? Quæ aliaq; complura cùm S. Scriptura nusquam definiat, palàm est, ab hac sententiā decretoriam ferri non posse, sed vel ab Ecclesia universa in Concilio Oecumenico congregata, vel ab illius capite, pro quo Christus ipse rogavit Luc. 22. v. 32. *ut non deficiat fides* ejus, summo nempe Pontifice, legitimo Petri successore. Quòd si solius Scripturæ judicio standum, cur Lutherani, Zwingliani, Calvini, Anâbaptistæ, aliique hæretici in tot diversissimas abeunt sententias, tametsi eodem omnes Bibliorum nitantur testimonio?

§. VII.
De ritibus Ecclesiasticis.

1. *Cur tot ritibus ac ceremoniis utitur Ecclesia ?*

1. Externi hi ritus signa sunt, testimonia & exercitia cultûs interioris, quem Deus imprimis exigit. 2. His velut adminiculis ac Religionis incitamētis pietas, fervor & attentio populi Christiani mirum quantū firmatur excitaturque. 3. His fovetur & augetur dignitas majestasq; divinorum mysteriorum; inde enim quotquot rei intersunt divinæ, admonentur, nihil hic profanum, sed arcana quædam, & divinis plena mysteriis geri, quæ singularem exigant reverentiam. 4. His tandem conservatur disciplina Ecclesiastica & publica trāquillitas, fitque, ut omnia honestè, ac decenti quodam

or-

ordine, prout Apostolus jubet. 1. Cor. 14. v. 40. peragantur.

2. *An non memoratæ ceremoniæ speciem quandam superstitionis præ se ferunt?*

Æquè parùm atque priscæ legis ceremoniæ longè plurimæ ac diversissimæ, quas Deus ipse populo Israëlitico observandas præscripsit, & Moyses retulit in librum Leviticum, Hæbreorum ritualem.

3. *Num & sectarii sacros quosdam ritus etiam nunc observant?*

Cùm hi careant sacerdotio, & sacrificio, ac Sacramentis, excepto Baptismo, quem hominum quilibet rationis particeps, cujuscunq; religionis, conditionis ac sexus administrare potest, mirum non est, ritus quoque sacros ab iisdem dudum fuisse antiquatos: utut *Protestantes* ducentis abhinc annis in Confessione Augustana A. 1530. Carolo V. oblata, coram Imperatore omnibusq; Imperii Ordinibus solemniter sint contestati: *Falsò accusantur Ecclesiæ nostræ, quòd Missam aboleant; retinetur enim Missa apud nos & summa reverentia celebratur. Servantur & usitatæ ceremoniæ ferè omnes &c.* Id quod in ejusdem Confessionis Apologia iteratò profitentur his verbis: *Fiunt enim apud nos Missæ singulis Dominicis, & aliis Festis & servantur usitatæ ceremoniæ publicæ, ordo lectionum, orationum, vestitus, & alia similia.* Item in libro Concordiæ: *Ceremoniæ similes usitatis servantur, tantùm numerus*

Mis-

Missarum est dissimilis. Quam sanctè autem ac verè isthæc asseverentur, noverint illi, qui heterodoxis immisti degunt. Et tamen memoratos modò libros, tam crassis apertisq; mendaciis refertos, pro fidei symbolis habent Protestantes.

§. VIII.

De Religiosis Familiis.

1. *Quem in finem hæ instituta fuerunt?*

Ut Christiani illi, qui ad majorem vitæ sanctimoniam aspirant, Evangelicā paupertatem, castitatem, & obedientiā amplectendo, se totos Dei possent obsequio addicere, rerum caducarum cura omni abjecta. Quæ vivendi ratio sicut Christū ipsum auctorem habet ac ducem, indeq; ab Ecclesia sumpsit exordium; ita ob sublimem suum scopum, & efficacissima salutis perfectionisq; Christianæ subsidia comendanda summopere & æstimanda est.

2. *Cur tot, tamque diversa sunt Ordinum Religiosorum instituta?*

Cùm diversæ sint hominum vires, studia, propensiones, ingenia, corporis animiq; dotes, Deus sacrorum Ordinum conditoribus diversas pariter ostēdit vias, quibus eò expeditiùs certiusque ad finem ultimum perveniri possit. Hæc ipsa porrò varietas Ordinū singulari ornamento juxta & emolumento est Ecclesiæ militanti, perinde atque in acie legiones, armis, vestibus, apparatu, modoque & arte pugnādi magnopere inter sese distinctæ.

3. *Cur Lutherus, Calvinus, aliique hæretici tanto feruntur odio in familias Religiosas?*

1. Quia hæ subsidiariæ quasi cohortes sunt, quas Deus singulis propè sæculis cōduxit, ut laboranti Ecclesiæ adversùs hæreticorū potissimùm oppugnationes suppetias irent. 2. Cùm hæretici omnes etiam illi ipsi, qui *Evangelici* appellari volunt capitales & internecini sint *hostes Evangelicæ* castitatis, paupertatis, & obedientiæ, inediæ item & afflictionum corporis &c. nemo, credo, mirabitur, quod & institutum ipsum, & qui eidem se devovent, tantopere aversentur. Adde, hæresiarchas non paucos à Religiosis castris ad Luciferi ejusq; fœderatorum vexilla transfugisse.

§. IX.

De Sanctis.

1. *Suntne in Ecclesia Catholica sancti quidam?*

Id ne Lutherani quidem inficias eunt; nam in Apologia Confessionis Augustanæ & majore Catechismo Lutheri Bernardum, Franciscum, Bonaventuram vitam piam sanctamque duxisse ultrò fatentur: atqui hi ipsi & Catholici erant, & Religiosæ familiæ alumni.

2. *Num & Sectariorum aliqui inter Sanctos numerari possunt?*

Minimè omnium; nam quo pacto sancti esse possunt, qui, 1. non solùm Evangelica, ut diximus, flocci pendunt consilia, sed ne divinas quidem leges observant; imò observari posse negant? 2. Qui opera bona, Pœnitentiæ Sacra-

mentũ, aliaq; perfectionis & sanctitatis adminicula è medio tollunt. 3. Qui Deũ faciunt peccati auctorẽ. 4. Qui hominis mentẽ libera spoliant voluntate. 5. Qui Deũ ipsum in suo spernunt Vicario. 6. Qui Ecclesiam non audiunt, ac proinde ex Christi effato sunt *sicut Ethnici & Publicani.* 7. Quorum duces & magistri non modò nõ fuerunt sancti, sed apostatæ perditissimi, ac profligatissimi, nullius prorsus fidei ac Religionis. 8. Quorum sectatores abjurato Papatu, ipsomet Luthero, & Calvino teste, nõ tantùm *non facti sunt meliores, sed longè etiam deteriores*, utpote *multò liberiùs ac licentiùs in omnem scelerum libidinem effusi, nec ab uno duntaxat, uti priùs in Papatu, sed à septem jam diabolis* fatente Luthero, *obsessi.* Si hæc in ipso adeò *magnæ* illius, ut vocant, *reformationis* exordio, ubi major plerumque existit fervor; quid de annis demum posterioribus sentiendum?

3. *An non inter Acatholicos quoque sunt, qui vitam ducant longè honestiorẽ, quàm multi Catholicorũ?*

Fuêre olim inter ethnicos quoque, qui in speciem vitam ducebant longè honestiorẽ, quàm multi Sectariorum: num idcirco sancti erant? Quòd plurimi Catholicorum sint improbi, in causa est perversa illorũ voluntas, non doctrina Catholica, cui si vitam ac mores conformarent, sancti profectò essent omnes. At cùm Sectariorũ doctrina sit evidẽter falsa, blasphema, impia, Evangelio contraria, viam sternens ad

omnem scelerum licentiam, præcipuaque sanctitatis adminicula è medio tollens, qui hujusmodi tenent doctrinam, sancti esse non possũt. Unde ne unicum quidem Sanctum inter suos numerant.

4. *At numerant Martyres?*

Si qui sectariorũ tormenta mortemque ipsam pertulêre, æquè parùm sunt Martyres, ac cives perduelles, milites transfugæ, aut patriæ proditores &c. qui idcirco morte mulctantur. *Non enim pœna, sed causa Martyrem facit*, S. Augustino teste.

5. *Quodnam Catholicos inter & Acatholicos Doctores discrimen?*

Id ex eorundẽ scriptis luculenter apparet. Libris certè vel à solo Luthero, ut alios taceã, editis, vix quidquam arrogantius, petulantius, scurrilius, obscœnius, impudentius, perversius, in Deum ac cœlites, sacrum item profanumque magistratum contumeliosius &c. usquam legeris. Contraria omnia invenies in SS. Augustini. Ambrosii, Gregorii, cæterorumq; Patrum & Ecclesiæ Doctorum libris ac monumentis.

§. X.

De Miraculis.

1. *Semperne Ecclesia miraculis inclaruit?*

Hæc nemo prudens in dubium vocaverit, ob tot tamque indubitata sæculorum omniũ monumenta, virorumq; sanctitate & doctrina præstantium testimonia. Et sicut imprudentis est,

est, nimiumq; creduli, fidem illico habere narrationi cuivis, ab ipsis interdum heterodoxis, ut sic authentica quoque miracula in suspicionem adducant, conficta; ità miraculis ab Ecclesia tanta, qua major excogitari non potest, circumspectione & accuratione examinatis, probatisque fidem velle abrogare sum̃a profectò imprudentia foret atque temeritas. Sanctum certè Xaverium multa magnaq; patrasse miracula, vel ipsi heterodoxi scriptores ultrò fatentur.

2. *Num apud sectarios quoq; fiunt miracula?* Nullum in hanc usque horam ostentare; ac ne verisimiliter quidem confingere & cominisci potuere; quamvis id sæpius tentârint, at sinistro semper eventu, sum̃oque suo dedecore & ignominia. Sic Lutherus Cacodæmonem ex puella obsessa ejecturus, in sum̃as adductus est angustias; & Calvinus simulate mortuum resuscitaturus, revera mortuum deprehendit.

Juvat hactenus dicta concludere his S. Augustini verbis: *Multa sunt alia, quæ in Ecclesiæ Catholicæ gremio me justissime teneant. Tenet consensio populorum atque gentium; tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate aucta, vetustate firmata; tenet ab ipsa Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas post resurrectionem suam Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum, tenet postremò ipsum Catholicæ nomen &c.* Nihil simile sectæ habent aliæ,

 quod

quod quæque jure possit allicere ac tenere. Id demum observari velim, Acatholicos conqueri minimè posse de acerbiore forsan Scriptorum Catholicorum stylo. Nam, ut taceam enormem prorsus maledicentiam, qua Lutherus, Calvinus, aliique hæresiarchæ in sacrum æquè ac profanum magistratum atrocissimè debacchati sunt, hodiedum sectarii non cessāt immanibus passim conviciis & maledictis contumeliosissimè proscindere Ecclesiā Catholicā, Romanosq; Pontifices, ut sic despectos omnibus & invisos reddant. At verò si Catholicorum quispiā eorum fraudes, mendacia, calumnias, hæresim, sectæq; falsitatem evidentibus demonstrat argumentis, mox tanquā pacis violatorem in crimen & jus vocant ii ipsi, qui Catholicos velut *abominandos idololatras, artolatras, asseclas Antichristi, meretricis Babylonicæ spurios abortus &c.* passim traducunt, & quotquot abjurata hæresi, ad Religionem Catholicam, à qua ipsorum progenitores fraudulenter fuêre abducti, Deo duce & auspice revertuntur, hos *apostatas*, hos religionis desertores & transfugas appellare audent.

Faxit Deus, ut omnes ac singuli, ii imprimis, qui non tam suâ malitiâ, quàm infelici nascendi conditione extra Ecclesiā Catholicam, ac proinde extra Christi ovile degunt, oculos tādem aliquando aperiant, & ad Religionem avitam, quam nostri æquè & illorum majores

tot,

tot sæculis constantiâ verè Germanâ coluêre, regrediantur, fraternamq; illam conjunctionē & concordiā, annis abhinc ducentis horrendo illo schismate fœdè scissam & dilaceratam postliminio reducant! Quàm exoptata Ecclesiæ universæ, quàm patriæ totiq; Romano Imperio salutifera, quàm utilis & quæstuosa quotidiano foret commercio hæc priscæ illius concordiæ redintegratio! Cessaret tunc protinus omnis simultas, diffidentia, discordia, rixæ, jurgia, animorum exulceratio, & alienatio, totque ac tam diuturnis calamitatibus succederet perpetua verèq; Christiana pax, amor & concordia sincera, qualis inter fratres necessitudo & familiaritas, svavis animorū consociatio, jucundaque voluntatum conspiratio.

Omnia ad Majorem DEI Gloriam, Uniusque, Sanctæ, Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ incrementum.

Ta-

Tabula Chronologica Sum̄orum Pontificum &c.

* *Antipapas denotat.*

Sæculum primum.

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
S. Petrus	65	Concili. Hierosol. præsidente S. Petro.
S. Linus	67	Simon magus in prætēdenda Ecclesiæ reformatione,
S. Clemens	77	repudiādo libero hominis arbitrio,
S. Cletus	83	bonis operibus, Sacerdotū cælibatu &c.
S. Anacletꝰ	95	magister hodiernorū hæreticorum Menandriani,
S. Evaristꝰ	108	Corinthiani, Ebionitæ. Nicolaitæ &c.

Sæculum Secundum.

S. Alexadr.	116	Saturninꝰ, Basilides,
S. Sixtus	126	Carpocrates, Gnostici, Valentinus, Chiliastæ,
S. Telesphorus	137.	Cerdo, Marcion, Mōtanus Phryx,
S. Hyginus	141.	unde Cataphryges, Encratitæ
S. Pius	151	Tatiani sectatores. Pro-

di-

Series Pontificum,	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
S. Anicetus	161.	dicus Adamitarum
S. Soter	170	parens, Aquila Ebi-
		onita, & Theodoti-
S. Eleutheriꝰ	185.	on Martionita, infidꝰ
S. Victor	197.	uterque Bibliorum
		interpres, Lucianus
S. Zephyrinꝰ	217.	ex Xsti desertore
		atheus &c.

Sæculum Tertium.

S. Callistus	222	* Novatianus primꝰ
S. Urbanus	220	Antipapa contra S.
		Corneliū. Tertulli-
S. Pontianus	235	anistæ, Origenistæ.
S. Anterus	236	Novatiani, qui &
		Cathari sive Puri.
S. Fabianus	250	Rebaptizantes, An-
S. Cornelius	252	gelici, Apostolici, Sa-
		belliani, Paulianistæ
S. Lucius	253	Pauli Samosateni se-
S. Stephanus	257	ctatores, Manichæi,
S. Sixtus	258	quorum auctor Ma-
		nes, qui se Spiritum
S. Dionysius	269	SanctumParacletum
S. Felix	274	à Christo promissum
		professus, hæreses.
S. Eutychianus	283.	Cerdonianorū, Mar-

cio-

Series Pontificum	sedit usq; ad	Concilia Antipapæ, hæreses &c.
S. Cajus	296.	cionitarum, Carpo-
S. Marcellinus	304	cratianorum, Gnosti-

corum, aliorumque præcedentium, instaurabant &c.

Sæculum Quartum.

S. Marcellus	310	Concil. gen. I. Nicæn. 325.
S. Eusebius	310	Concil. gen. II. Constantinop. 381.
S. Melchiades	314	* S. Felix II. adversus
S. Silvester	335.	Liberiũ ab Arianis pri-
S. Marcus	336	mùm intrusus, dein ab
S. Julius	352	Ecclesia receptus. *
S. Liberius	366	Ulricinus adversus Da-
S. Damasus	384	masum.
S. Siricius	398	Donatistæ, Meletiani,
S. Anastasius	401	Ariani & Semiariani,
		Colluthiani, Circũcel-

liones, Anthropomorphitæ, Photiniani, Macedoniani, Eustachiani, Eunomiani sive Aëtiani, Aëriani, Luciferiani, Apollinaristæ, Priscillianistæ, Helvidiani, Joviniastæ, Discalceati, Collyridiani &c.

Sæculum Quintum.

S. Innocentius	417	Cõcil. gen. III. Ephes. 431.
S. Zosimus	418	Concil. gen. IV. Chalcedonense 451.

* Eu-

Series Pontificum.	ſedit uſq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreſes &c.
S. Bonifacius	422	* Eulalius adverſus Bonifacium. * Laurentius adverſus Symmachum. Vigilantius, Pelagiani, Neſtoriani, Semipelagiani ſive Maſſilienſes, Eutyches & Dioſcorus, Pacificatores ſive Tepidi, Petrus Cnapheus ſive Fullo Theopaſchitarum dux, Philoxenus Prædeſtinatiani, Angelitæ &c.
S. Cæleſtinus	432	
S. Sixtus III.	440	
S. Leo M.	461	
S. Hilarius	468	
S. Simplicius	483	
S. Felix III.	492	
S. Gelaſius	496	
S. Anaſtaſius II	498	
S. Symmachus	514	

Sæculum Sextum.

S. Hormisdas	523	Concil. gen. V. Conſtantinopolit. 2. A. 553. * Dioſcorus adverſus Bonifacium II. * Vigilius in ſedem Romanam intruſus vivente Silverio, dein legitimus Pontifex, fideique Catholicæ vindex egregius. Severiani, Corrupticolæ, Phātaſiaſtæ, Acephali, Agnoetæ, Aphthartodocetæ, Trithei-
S. Joannes	526	
S. Felix IV.	530	
S. Bonifacius II.	532	
S. Joannes II.	535	
S. Agapetus	536	
S. Silverius	538	
S. Vigilius	555	
S. Pelagius	560	
S. Joannes III.	573	
S. Benedictus	578	

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
S. Pelagius II.	590	tæ, Theopaschitæ &c.
S.Gregorius M.	604	Fercardus I. Scotorũ

Rex ob hæresim in carcerẽ detrusus.

Sæculum Septimum.

Sabianus	606	Concil. gen. VI. Con-
S.BonifaciusIII.	607	stantinop. 3. A. 680.
S.BonifaciusIV.	615	*Theodor9 & Paschalis
S. Deus dedit	618	lis contra Sergium.
S.Bonifacius V.	625	Gnosimachi, Mono-
S. Honorius	638	thelitæ, quorũ duces
S. Severinus	640	Sergius Patr: Const.
S.Joannes IV.	642	Cyrus Patr. Alexandr.
S.Theodorus	649	Macarius Patr. Antio-
S. Martinus	655	chenus; propugnatores
S. Eugenius	657	res Pyrrhus, Paul9, Pe-
S. Vitalianus	672	tr9, Thomas, Theophilus,
Adeodatus	676	lus, omnes Patriarchæ
Donus	678	Constant. cum Impera-
S. Agathio	682	tore Heraclio.
S. Leo II.	683	Machometes ortus pa-
S.Benedict. II.	685	tre ethnico, matre Ju-
Joannes V.	686	dæa, idemq; Christianis
Conon	687	imbutus sacris, ex Arianismo, Judaismo, ethnicismo &c. monstrosissimã, adjutore Sergio

pseu-

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
S. Sergius.	701	Pseudomonatho,

conflavit sectam, homo inops, ignobilis illiteratus, barbarus truculentus, epilepticus, rapto & latroniis vivere assvetus &c. Maron, unde Maronitæ, post años demum quingentos Ecclesiæ reconciliati.

Sæculum Octavum.

Joannes VI.	705	Concil. gen. VII. Nicæn. 2. A. 787.
Joannes VII.	707	* Constantinus contra Stephanum IV.
Sisinius	708	Iconoclastæ, & Iconomachi sive sacrarum Imaginum eversores & oppugnatores, quorum primi erant Judæi, dein Machometani, postea Leo Isauricus Imperator & Hæresiarcha, utpote qui impulsore Hebræo sacrilegum atrocissimumque sacris Imaginibus bellum intulit, hæreseos idcirco dmnatus cum filio Copronymo, & nepote Leone IV. à Conci. gener. VII. Felix Urgelitanus, & Elipandus &c.
Constantinus	715	
S. Gregorius II.	731	
S. Gregorius III.	741	
S. Zacharias	752	
Stephanus II.	752	
Stephanus III.	757	
S. Paulus	767	
Stephanus IV.	772	
Hadrianus	795	
S. Leo III.	816	

Sæculum Nonum

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
Stephanus V.	817	Conciliũ gener. VIII.
S. Paschalis	824	Const. 4. A. 869.
Eugenius II.	827	* Zinzinus adversus
Valentinus	827	Eugenium II.
Gregorius IV.	844	* Anastasius adversus
Sergius II.	847	Benedictum III.
S. Leo IV.	855	* Sergiꝰ cõtra Formosũ
Benedictus III.	858	* Bonifacius VI. contra
S. Nicolaus	867	Stephanum VII.
Hadrianus II.	872	Gotescalcus hæresim
Joannes VIII.	882	Prædestinatianorũ; Ni-
Marinus I.	884	cephorus, Leo Arme-
Hadrianus III.	885	nus, Michàél Balbus;
Stephanus VI.	891	Theophilus, Orientis
Formosus	896	Imperatores, hæresim
Stephanus VII.	897	Iconoclastarum instau-
Romanus	898	rârunt, infelici omnes
		morte sublati. Pho-
		tius humanioris lite-
		raturæ tam gnarus,
		quàm ignarus divinæ;
		postquã in sedem Con-
		stantinop. pulso per sũ-
		mũ nefas S. Ignatio, in-
		trusus est, schisma teter-
		rimum contra Ecclesi-

am

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
Theodorus	898	am Romanā excitavit,
Joannes IX.	900	damnatus à Concil.gen. VIII.& à Basilio Impe-

ratore missus in exiliū, decemq; post annis revocatus, mortuo S. Ignatio in sedem Constantinop.restitutus, annuente quoque, pacis ergo, Joanne VIII. Sed cūm literas Pontificias adulterâsset, legatos Apostolicos veteratoriis suis artibus in fraudem illexisset, ac pseudosynodum, quam Oecumenicā VIII.nuncupavit, còégisset, rursus ab eodem Pontifice condemnatus est, mortuoq; Basilio Imperatore *Sapiente*, de sede, quam tyrannicè tenuerat, deturbatus, & in monasterium detrusus est.

Seculum Decimum.

Benedictus IV.	903	* Leo VIII ab Otho-
Leo V.	903	ne I. Imperatore in se-
Christophorus	904	dem Romanā intrudi-
Sergius III.	911	tur, vivente etiā tum
Anastasius III.	913	Joanne XII. à quo pau-
Lando	914	lò post inde expelli-
Joannes X.	928	tur, Mortuo Joanne e-
Leo VI.	929	ligitur Benedictus V.
Stephanus VIII.	931	refragante Cæsare, qui Benedicto Hamburgū

rele-

Series Pontificum.	sedit usq; ad
Joannes XI.	936
Leo VII.	938
Stephanus X.	942
Marinus II.	946
Agapetus II.	956
Joannes XII.	964
Benedictus V.	965
Joannes XIII.	972
Benedictus VI.	974
Donus II.	975
Benedictus VII.	984
Joannes XIV	985
Ioannes XV.	996
Gregorius V.	999
Silvester II.	1003

Concilia, Antipapæ, hæreses &c.

relegato, Leonem Antipapā restituit, Deo mox injuriā, Vicario suo illatā ulciscente.

Ne porrò acta Leonis VIII. Pseudopapæ nomine edita cum veri Pontificis actis confunderentur, qui idē exinde nomen assumpsit, Leo IX. appellari debuit; id quod alios quoq; Pontifices factitâsse constat.

* Bonifacius contra Benedictū VII. *Joannes XVI. contra Gregorium V.

Hoc item sæculo turbulentissimo quorundā Italiæ Principū præpotenti factione & tyrannide quatuor aut quinque Pontifices in sedem Pontificiam fuêre intrusi: quos tamen Ecclesia acerbiorum malorum metu recipiendos censuit.

Sæculum Undecimum.

Series Pontificum.	ſedit uſq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreſes &c.
Joannes XVII.	1003	* Silveſter III. contra Benedictum IX.
Joannes XVIII.	1009	
Sergius IV.	1012	* Mincius, qui Benedictū X. ſe dixit, cōtra Nicolaum II.
Benedictus VIII	1024	
Joannes XIX	1033	* Cadolous; Honorius II. dictus, contra Alexandrum II.
Benedictus IX	1044	
Gregorius VI	1046	
Clemens II.	1047	* Guibertus, Clemētis III. nomen uſurpans contra S. Gregorium VII.
Damaſus II.	1048	
S. Leo IX.	1054	
Victor II.	1057	Berengarius primus
Stephanus X.	1058	poſt mille & amplius
Nicolaus II.	1061	annos Chriſti verū Corpus in ſacroſanctis of-
Alexander II.	1073	ferri myſteriis inficiari
S. Gregor. VII.	1081	auſus, hæreſim invexit,
Victor III.	1087	ab univerſa ſemper Eccleſia damnatam. Sed
Urbanus II.	1099	reſipuit tandem id dolens ſummopere, quòd

tot animas quondam adoleſcens primo erroris calore in execrandam induxerit hæreſim.

Michàël Cerularius Patr. Conſt. azymorum uſum Latinis exprobrans, Græcum ſchiſma, nuper extinctum, reſuſcitat &c.

Seculum Duodecimum.

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
Paschalis II.	1118	Concil. gen. IX. Lateran. 1. A. 1122.
Gelasius II.	1119	Concil. gen. X. Lateran. 2. A. 1139.
Callistus II.	1124	Concil. gen. XI. Lateran. 3. A. 1179.
Honorius II.	1130	* Mauritius Burdin, Gregorii VII. nomen sibi arrogans, contra Gelasium II. * Petrus Leonis, dictus Anacletus II. * Victor IV. contra Innocentiū II. * Victor V. & * Paschalis III. & * Callistus III. contra Alexādrum III.
Innocentius II.	1143	Basilius Bogomilorum coryphæus igne damnatus, Tanchelinus à S. Norberto debellatus, Petrus de Bruis, Petrus Abailardus, Arnaldus Brixiensis, Gilbertus Porretanus, Waldenses seu Pauperes de Lugduno, quorum reliquiæ in vallibus Alpium Cottlarum, Albigenses &c.
Cælestinus II.	1144	
Lucius II.	1145	
Eugenius III.	1153	
Anastasius IV.	1154	
Hadrianus IV.	1159	
Alexander III,	1181	
Lucius III.	1185	
Urbanus III.	1187	
Gregorius VIII.	1187	
Clemens III.	1191	
Cælestinus III.	1198	

Sæculum Decimum Tertium.

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
Innocentius III.	1216	Concil. gen. XII. La-
Honorius III.	1227	teran. 4. A. 1215.
Gregorius IX.	1241	Concil. gen. XIII. Lu-
Cælestinus IV.	1214	gdu. 1. A. 1245.
Innocentius IV	1254	Conc. gen. XIV. Lug-
Alexander IV.	1261	dun. 2. A. 1274.
Urbanus IV.	1264	Almaricus Carnoten-
Clemens IV.	1268	sis, David Dinantius,
Gregorius X.	1276	Gvilielmus de S. A-
Innocentius V.	1276	more & Desideriꝰ Lõ-
Hadrianus V.	1276	gobardus, Religiosæu-
Joannes XXI.	1277	terque paupertatis ho-
Nicolaus III.	1280	stis, Stadinghi, Circum
Martinus IV.	1285	celliones ab antiquis illis e Donatistarũ se-
Honorius IV.	1287	cta longè diversi, Flagellantes, Fratricelli,
Nicolaus IV,	1292	qui & Fratres Spirituales seu de paupere vi-
S. Cælestinus V.	1296	ta, ac Bisochi sunt ap-
BonifaciꝰVIII.	1303	pellati, Hermanus Põ-

gilupus infamis sectæ novorum Gnosticorum parens, Gerardus Segarelli Pseudoapostolorũ sectæ fœdis dogmatibus, & libidinibus inquinatæ conditor &c.

L 2

Sæcu-

Sæculum Decimum Quartum.

Series Pontificum.	ſedit uſq, ad	Concilia, Antipapæ, hæreſes &c.
Benedictus XI.	1303	Concil. gen. XV. Viennenſe A. 1311. ubi extinctiTemplarii.
Clemens V.	1314	* Petrus Corbarius, Nicolaus V. dictus, contra JoannẽXXII.
Joannes XXII.	1334	* Robertus Gebennẽſis, Clementis VII.aſſumpto nomine contra Urbanum VI.
Benedictus XII.	1342	* Petrus de Luna Benedicti XIII. nomen
Clemens VI.	1352	
Innocentius VI.	1362	
B. Urbanus V.	1370	
Gregorius XI.	1378	
Urbanus VI.	1389	
Bonifacius IX.	1404	

ſibi arrogans, contra Bonifacium IX. ejusque ſucceſſores, ad mortem uſq; anno Antipapatûs ſui trigeſimo obitam, prætenſæ ſuæ dignitatis retinentiſſimus.

Beguardi & Beguinæ, Dulcinus, à quo Dulciniſtæ, Turlupini, Joannes Wicleffus &c.

Sæculum Decimum Quintum.

Innocentius VII.	1406	Cõcil gen. XVI. Florentinum A. 1439.
Gregorius XII.	1409	Gregorius XII. exauctoratus in Concil. Piſano 1409. Joannes
Alexander V.	1410	
Joannes XXIII.	1415	

XII.

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
Martinus V.	1431	XIII. verò in Concil.
Eugenius IV.	1447	Constantiensi 1415.
Nicolaus V.	1453	* Mortuo Petro de
Callistus III.	1458	Luna duo reliqui e-
Pius II.	1464	jus Cardinales Anti-
Paulus II.	1471	papam elegêre Ægi-
Sixtus IV.	1484	dium, Canonicũ Bar-
Innocent. VIII.	1492	cinonensem, Clemẽ-
Alexander VI.	1503	tem VIII. dictum, qui
		post annum sui Anti-
		papatûs quintũ. Mar-

tino V. se subjecit, sicque demum schisma 52. annorum extinctũ est. * Amadeus Felicis V. nomine assumpto, electus à Concil. Basileensi contra Eugenium IV. & Nicolaum V. cui se ultrò submisit A. 1449. ex quo tempore nullus porrò Antipapa Christi Vicario se opposuit.

Joannes Hus, à quo Hussitæ, qui & Calixtini in tres factiones Thaboritarũ, Orebitarum, & Orphanorum distincti, Picardus novorum Adamitarum parens, Hermannus Rissvich, qui licèt doceret animam mori cum corpore, maluit tamen vivus comburi, quàm hæresim suam abjurare.

Sæculum Decimum Sextum.

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.
Pius III.	1503	Concil. gen. XVII.
Julius II.	1513	Lateran. 5. A. 1511.
Leo X.	1521	Concil. gen. XVIII.
Hadrianus VI.	1523	Tridentinũ A. 1545.
Clemens VII.	1534	Lutherus, Zwingli-
Paulus III.	1549	us, Calvinus, Carol-
Julius III.	1555	stadi9, Oecolampa-
Marcellus II.	1555	dius, Bucerus, Me-
Paulus IV.	1559	lanchton, Brentius,
Pius IV.	1565	à quo Ubiquietarii,
S. Pius V.	1572	Servetus, Sociniani,
Gregorius XIII.	1585	Osiandriani, Stācari-
Sixtus V.	1590	ani, Musculani, Farel-
Urbanus VII.	1590	listæ, Anabaptistæ in
Gregorius XIV.	1591	Munzerianos, Men-
Innocentius IX.	1591	nonitas, Adamitas,
Clemens VIII.	1605	Davidianos, Schwēk-
		feldianos, Denkianos
		Sabbatarios, Clan-
		cularios seu Fratres

Hortenses, Manifestarios, Tacentes, Ejulantes, Effrontes, Separatos, Enthusiastas, sive Ecstaticos, Libertinos, Hamaxarios, Borboritas &c. dicos, Libertinos, Hamaxarios, Borboritas &c. divisi, Sacramentarii, quorum alii significativi, alii Tropistæ, alii Energici, alii Arrhabonarii &c.

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.

&c. Confessionistæ in Rigidos Molles, Recalcitrantes, rursumq; in Antinomos, Majoristas, Adiaphoristas. Sinergystas, Flaccianos, Bissacramentales Trissacramentales, Quadrisacramentales, Anticalvinianos, Lutherocalvinianos, Semiosiandrianos &c. dissecti. In Anglia Protestantes Puritani, & Presbyteriani, Antipuritani, Uncti, Independentes &c. In Transylvania novi Samosateni, Ebionitæ, Ariani &c.

Sæculum Decimum Septimum.

Leo XI.	1605	Metaphoristæ, Pseudoirenici, Worstiani, Sibandrini, Hadrianistæ, Cornartiani, Brunistæ, Brochtunistæ, &c. In Anglia Quackerii sive Trementes, Fanatici, novi Deistæ & Sabelliani &c. In Hollandia Gomaristæ seu Demonstrantes & Arminiani seu Remonstrantes &c. Jansenistæ, quorum avus Michàël Bajus, parés Jansenius Iprensis, fratres Calviniani &c. Michàël Molinos, Quietistarum coryphæus, Pietistæ in
Paulus V.	1621	
Gregorius XV.	1623	
Urbanus VIII.	1644	
Innocentius X.	1655	
Alexander VII.	1667	
Clemens IX.	1669	
Clemens X.	1676	
Innocentius XI.	1689	
Alexander VIII.	1691	
Innocentius XII	1700	

Series Pontificum.	sedit usq; ad	Concilia, Antipapæ, hæreses &c.

Visionistas, Renatos Contēplativos, Inspiratos, Chiliastas Calumniantes &c. divisi. Cantores Israëlis in Scotia, in Helvetia, secta ex Quietismo, Anabaptismo & Chiliasmo conflata &c.

Sæculum Decimum Octavum.

Clemens XI.	1721	Quesnellius Jansenianæ factionis per Galliam, Bataviam &c. hoc maximè tẽpore grassantis dux, Beccarellus errorum ac scelerum Michaëlis *Molinosii* instaurator Venetiis in carcere mortuus.
Innocentius XIII	1724	
Benedictus XIII.	1730	
Clemens XII.	1739	
Benedictus XIV		
Clemens XIII.		
Vivat feliciter.		

* * *

COROLLARIUM.

Vaticinium de Pontificibus Romanis, quod nomine S. Malachiæ Ep. circumfertur.

Ex Castro Tiberis. Cæleſtinus II. Oriundus Typherno, Caſtello Umbriæ in Italia.

Inimicꝰ expulſꝰ. Luciꝰ II. Familia Caccianimicâ.

Ex Magnitudine montis. Eugenius III. Ex Oppido Montis Magni.

Abbas Suburbanus. Anaſtaſius IV. Ex Abbate Sancti Ruffi, Familiâ Saburnâ.

De Rure Albo. Adrianus IV. Rurali Familiâ ex Oppido S. Albani.

Ex tetro carcere. Victor IV. Cardinalis S. Nicolai in carcere Tulliano. A. 1159. Antip.

Via Trans Tiberim. Caliſtus III. Cardinalis S. M. trans Tyberim. A. 1164. Antipapa.

De Pannonia Tuſciæ. Paſchalis III. Ungarus Cardinalis, Tuſculanus. A. 1170. Antipapa

Ex anſere cuſtode. Alexander III. Familia Paparona.

Lux in Oſtio. Lucius III. Cardinalis Oſtienſis.

Sus in Cribro. Urbanus III. Cribellus, cujus inſignia Sus.

Enſis Laurentii. Gregor. VIII. Cujus Inſignia Enſes, Cardinalis S. Laurentii.

De Schola exiet. Clemens III. Domo Scholari.

De rure Bovenſi. Cæleſtinus III. Familia Bovenſi.

Comes ſignatus. Innocentiꝰ III. Comes Signiæ.

Cano-

Canonicus de latere. Honorius III. Canonicus Laterani.

Avis Ostiensis. Gregorius IX. Insignia Aquila, Cardinalis Ostiensis.

Leo Sabinus. Cæleſtinus IV. Cujus insignia Leo, Cardinalis Sabinus.

Comes Laurentius. Innocentius IV. Comes Fliſcus, Cardinalis S. Laurentii.

Signum Ostiense. Alexander IV. Comes Signiæ, Cardinalis Ostiensis.

Hierusalem Campaniæ. Urbanus IV. Campanus, Patriarcha Hierosolymitanus.

Draco depressus. Clemens IV. Cujus Insignia Aquila, Draconem ungvibus premens.

Angvinis Vir. Gregorius X. Vice Comes, Insignia Angvis.

Concionator Gallus. Innocentius V. Gallus Ordinis Prædicatorum.

Bin9 Comes. Adrian9 V. Otobon9, Comes Fliſc9.

Piſcatur Tuſcus. Joannes XXI. Petrus Cardinalis Tuſculanus.

Rosa Composita. Nicolaus III. Dictus compositus, Familiâ Ursina, cujus Insignia Rosa.

Ex telonio liliacei Martini Martinns IV. Cujus Insignia Lilia, Theſaurarius S. Martini Turonensis.

Ex Rosa Leonina. Honorius IV. Sabellus, cujus Insignia Rosa, à Leonibus geſtata.

Picus inter escas. Nicolaus IV. Picenus Patria Esculanus.

Ex

Ex eremo celsus. Cælestinus V. Ex Eremita Pontifex.

Ex undarum benedictione. Bonifacius VIII. Benedictus Cajetanus; cujus Insignia, Undæ.

Concionator Patercus. Benedictus XI. Nicolaus ex Ordine Prædicatorum.

De fossis Aquinaticis. Clemens V. Aquitanus, cujus Insignia, fossa.

De sutore Osseo. Joannes XXII. Familiâ Osâ, sutoris Filius.

Corvus Schismaticus. Nicolaus V. Corbarius Antipapa. A. 1328.

Frigidus Abbas. Benedictus XII. Abbas fontis frigidi.

De Rosa Atrebatensi. Clemens VI. Atrebatensis, ejus Insigne Rosæ.

De Montibus Pammachii. Innocent. VI. Cardinalis tituli Pamachii, cujꝰ Insigna, sexmōtes.

Gallus Vice Comes. Urbanus V. Gallus, ad Vice-Comites Mediolanenses Nuntius &c.

Novus de Virgine forti. Gregorius XI. dictus Petrus, Comes Bellefortis, Cardinalis, tituli Sanctæ Mariæ novæ.

De Cruce Apostolica. Clemens VII. De luna, Cardinalis SS. XII. Apostolorum, cujus Insignia, Crux. A. 1378. Antip.

Luna Cosmedina. Benedictus XIII. Petrus de Luna, Arragonius: Diaconus Cardinalis B. M. V. in Comedin, cujꝰ Insigne, Luna, Antip.

Schisma Barchinonium. Clemens VIII. Antipapa, Canonicus Barchinonensis.

De Inferno prægnanti. Urbanus VI. Pregna-
nus, natus in loco, qui infernus dicitur.

Cubus de mixtione. Bonifacius IX. Thoma-
cellus, cujus Inſignia, Cubi.

De meliore ſidere. Innocentius VII. Dictus Co-
ſmatus de Melioratis, cujus Inſignia, Sidus.

Nauta de ponte nigro. Gregorius XII. Venetu-
Præſes Eccleſiæ Nigropontanæ.

Flagellum Solis. Alexander V. Archiepiſcopu
Mediolani, S. Ambroſii; illius Inſigniá, Sol
ut in nummis antiquis videre eſt cum fla-
gello.

Cervus Sirenæ. Joannes XXIII. Cardinalis S
Euſtachii, cum Cervo Bononiæ Legatu
Neapolitanus.

Corona veli aurei. Martinus V. Columna, cuju
Inſignia, Columna cum Corona: Cardinali
S. Georgii ad Velum aureum.

Lupa Cæleſtina. Eugenius IV. Canonicus Cæ-
leſtinus, Epiſcopus Sevenſis.

Amator Crucis. Felix V. Dux Sabaudiæ, Ama-
deus, cujus Inſignia, Crux.

De modicitate Lunæ. Nicolaus V. Lunenſis, hu-
mili genere.

Bos paſcens. Caliſtus III. Inſignia, Bos paſcens

De Capra, & Albergo. Pius II. Secretarius Car-
dinalium, Capranici & Albergati.

De Cervo & Leone. Paulus II. Præſes Eccleſiæ
Ceruenſis, Cardinalis S. Marci, qui Leo
dicitur.

Piſca-

Piscator Minoritæ. Sixtus IV. Piscatoris Filius, Minorita.

Præcursor Siciliæ. Innocentius VIII. Joannes Baptista; Aulicus Regis Siciliæ.

Bos Albanus in portu. Alexander VI. Cujus Insignia Bos, Cardinal. Albanꝰ, & Portuẽsis.

De parvo homine. Pius III. Piecolhomineus.

Fructus Jovis juvabit. Julius II. Insignia, Quercus, Arbor Jovis.

De Craticula Politiana Leo X. Laurentii Medices Filius, Politiani Discipulus.

Leo Florentinus. Adrianus VI. Florentii Filius, Insignia, Leo.

Flos pilei ægri. Clemens VII. Medices Florentinus, cujus Insignia, boli & lilia.

Hyacinthus Medicorum. Paulus III. Farnesius, Insigne, Lilia cærulea Cardinal. SS. Cosmæ & Damiani Medicorum.

De Corona Montana. Julius III. Antea dictus: Joannes Maria de monte.

Frumentũ Floccidũ. Marcellꝰ II. Cujus Insignia frumentum floccidum; brevi Pontificatu.

De fide Petri. Paulus IV. Antea Petrus Carafa.

Æsculapii pharmacum. Pius IV. Joannes Angelus Medices.

Angelus nemorosus. Pius V. Ordinis Prædicatorum, Michaël ex Oppido Boschi.

Medium corpus pilarum. Gregorius XIII. Cujus Insigne medius Draco, gestans Cardin. pilas, Pii IV. à quo creatus est Cardinalis.

Axis in medietate signi. Sixtus V. Qui axem in medio Leonis, pro insigni habet.

De rore Cœlesti. Urbanus VII. Archiepiscopus Rossanensis in Calabria, ubi manna legitur.

Ex Antiquitate Urbis. Gregorius XIV. Utroq; Parente, antiquissimæ Familiæ: ipse Antiquitatum Urbis restaurator.

Pia Civitas in bello. Innocentius IX. Nemo hucusque explicavit.

Crux Romulea. Clemens VIII. Cujus Insigne, trabs argentea; tribus segmentis interstincta, ad modum Crucis Pontificis Romani.

Undosus Vir. Leo XI. Paralysi obnoxius.

Gens perversa. Paulus V. Cujus tempore gens perversa Bohemorum hæretica labe infecta, contra Religionem Catholicā, & Ecclesiæ columnā, Domum Austriacam, insurgens, totam Rempublicam Christianā turbavit.

In tribulatione pacis. Gregorius XV. Sub quo Imperium maximè turbatum, nunquam hucusque respiravit.

Lilium & Rosa. Urbanus VIII. Florentinus, cui Urbi lilium, pro insigni, ipsæ Rosis amicissimæ apiculæ, vel alluditur ad Urbanum IV. cujus insignia, Lilium & Rosa.

Jucunditas Crucis. Innocentius X. Cujus Insignia, Columba, svavem pacis olivam gestans. Electus in Festo S. Crucis.

Montium Custos. Alexander VII. Cujus Insignia, Montes, quibus Sidus Cæleste, velut ocu-

oculus & Custos supereminet. An quòd electus in Festo SS. Angelorum Custodum.

Sidus Oloris. Clemens IX. Antea dictus, *Rospiliosus*, inde mutata litera p. in d fecit quidam Angramā: *Sidus Oloris*; vel quia dicitur natusesse illo anno, quo nova Stella, seu Sidus apparuit in Cœlesti Signo.

De Flumine magno. Clemens X. Quia natus exundante tunc nimium Tyberi.

Bellua insatiabilis. Innocentiꝰ XI. Quia pro Stem̄ate habuit Leones, & Aquilas, rapacia animalia; vel quia insatiabile desideriū habuit, triumphandi de hostibꝰ NominisChristiani. Vel quia, (ut quidā ingeniosè, sed nō solidè censuit) utebatur ad majora consilia, Cardinali Cibo; ejusq; consilia sequi solitꝰ; hinc quidam scripsit;

Bellua Pontificis curinsatiabilis audit?
Nimirum assiduè, vescitur illa Cibô.

Pœnitentia gloriosa. Alexander VIII. Antea fuit sum̄us Pœnitentiarius, & Innocentiô XI. agonizanti contulit absolutionem Sacramentalem.

Rastrum in Porta. Innocentius XII.
Flores circumdati. Clemens XI.
De Bona Religione. Innocentius XIII.
Miles in bello. Benedictus XIII.
Columna excelsa. Clemens XII.
Animal rurale. Benedictus XIV.

Sequun-

Sequuntur Prophetica, ejusdem, (ut fertur) Sancti Malachiæ, secuturorum Pontificum Symbola.

1. Rosa Umbriæ
2. Ursus velox,
3. Peregrinus Apostolicus
4. Aquila rapax,
5. Canis & Coluber.
6. Vir Religiosus.
7. De balneis Etruriæ.
8. Crux de Cruce.
9. Lumen in Cœlo.
10. Ignis ardens.
11. Religio depopulata.
12. Fides intrepida.
13. Pastor Angelicus.
14. Pastor & nauta.
15 Flos florum.
16. De medietate Lunæ.
17. De labore Solis.
18. Gloria Olivæ.

In persecutione extrema Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, sedebit Petrus II. Romanus, qui pascet Oves in multis tribulationibus, quibus transactis Civitas Septicollis diruetur, & Judex tremendus judicabit populum suũ.

Hucusque Prophetia (ut dicitur) S. Malachiæ de Romanis Pontificibus.

Plura vide in Censura Prophetiarum R. P. Georgii Gengll. S. J.

* *
*

50.—

G

Libris Josephi [illegible]